

ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล

โดย

นางศิริพร อินทรใจเอื้อ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล

โดย
นางศิริพร อินทร์ใจเอื้อ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE SCENARIO OF BASIC EDUCATION MUNICIPALITY SCHOOL BOARD

By
MRS. Siriporn INJAIEUAR

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Department of Educational Administration

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2018

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดเทศบาล
โดย	ศิริพร อินทร์ใจเอื้อ
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาคุณฐิบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วาทีพันตรี ดร. นพดล เจนอักษร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์พันธ์ ตันวิมลรัตน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ว่าที่ร้อยโท ดร. สุวรรณ พิณตานนท์)

59252922 : การบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาคุชฎีบัณฑิต

คำสำคัญ : ภาพอนาคต, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล

นาง ศิริพร อินทร์ใจเอื้อ: ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน
สังกัดเทศบาล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล การดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน ดังนี้ 1) วิเคราะห์เอกสาร
เกี่ยวกับภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล 2) วิเคราะห์
ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล โดยใช้เทคนิคการวิจัย
เชิงอนาคต EDFR เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถามความคิดเห็น
จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 19 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ฐานนิยม
มัธยฐาน และพิสัยระหว่างควอร์ไทล์

ผลการวิจัยพบว่า

ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล
ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านปรัชญาและที่มา ควรมีคณะกรรมการกลั่นกรองที่มาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การได้มาซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาต้องเป็นไปตามกฎหมาย
และควรจะมาจกหลากหลายองค์กร 2) ด้านคุณสมบัติ ควรกำหนดวุฒิการศึกษาขั้นต่ำ ต้องเป็นผู้ที่มี
ความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษา ต้องเป็นอิสระและกล้าแสดงความคิดเห็น 3) ด้านองค์ประกอบ
หรือโครงสร้าง ควรเพิ่มกรรมการในส่วนของตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนรัฐวิสาหกิจ และตัวแทน
ภาคเอกชน 4) ด้านบทบาทหน้าที่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการ
จัดการศึกษาในทุกขั้นตอน ต้องมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ควรได้รับค่าตอบแทน
เป็นขวัญและกำลังใจ 5) ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ควรมีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ควรให้
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามบริบทของ
ท้องถิ่น 6) ด้านการกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ต้องกำกับติดตามการดำเนินงานของ
สถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกันประเมินผลการจัดการศึกษาในภาพรวมของเทศบาล

59252922 : Major (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Keyword : THE SCENARIO OF BASIC EDUCATION MUNICIPALITY SCHOOL BOARD

MRS. SIRIPORN INJAIEUAR : THE SCENARIO OF BASIC EDUCATION MUNICIPALITY SCHOOL BOARD THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR PRASERT INTARAK, Ed.D.

The purpose of this research were to identify; The Scenario of Basic Education Municipality School Board. There were two steps of research process 1) Documents analysis about the Scenario of Basic Education Municipality School Board, 2) Analyze the Scenario of Basic Education Municipality School Board by using the ethnographic delphi future research techniques. The instrument for collecting the data was In - Depth interviews, and opinionnaire. The statistics used for analyzing the data were frequency, percentage, median, mode and interquartile range.

The research findings were as follows: The Scenario of Basic Education Municipality School Board consists of 6 aspects, 1) Philosophy and origin: it should have a screening committee, The acquisition must be in accordance with laws, the committee should came from differences organization, 2) School board qualification: it should set a minimum qualification under knowledge background and understanding in education management, they should be free at work, 3) The composition or structure: it should add a director in the parent's representative section State Enterprise Agents and Private Agents, 4) Roles and duties: The school board should participation in the study process in every step, participate in educational resource mobilization, it should receive compensation as morale, 5) Related laws: it should have revenant laws, which defined as the guidelines for managing education according to local context and 6) Supervise, monitoring and evaluation: They should have monitoring for the operations of educational institutions and school administrators, and evaluate the overall educational management of the municipality.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์พันธ์ ต้นวิมลรัตน์ กรรมการที่ปรึกษาคุษภินิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร. นพดล เจนอักษร ประธานกรรมการสอบแห่งภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ว่าที่ร้อยโท ดร.สุวรรณ พิณตานนท์ นักวิชาการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ที่ได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุน และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาในการศึกษาวิจัย งานวิจัยสำเร็จเรียบร้อยอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาด้วยความเคารพเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้คำแนะนำ และประสบการณ์ที่มีค่ากับผู้วิจัย ด้วยดีตลอดมา ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญที่ให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามความคิดเห็น พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่ดีและเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ขอขอบพระคุณเจ้าของวิทยานิพนธ์ทุกเล่มที่ทำให้วิทยานิพนธ์ของผู้วิจัยมีความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ คุณเอกพันธ์ คุณศรัณย์พร คุณธัญชนก อินทรีใจเอื้อ ที่คอยสนับสนุนส่งเสริม และช่วยเหลือ พร้อมทั้งเป็นกำลังใจและเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเสร็จสมบูรณ์ด้วยดี ขอขอบคุณเพื่อนรุ่น 14 ทุกคนที่มีส่วนร่วมในการศึกษา

วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีประโยชน์และมีคุณค่าไม่มากก็น้อย ผู้วิจัยขอน้อมบูชาพระคุณคณาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนด้วยดีตลอดมา

ศิริพร อินทรีใจเอื้อ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
ปัญหาของการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ข้อคำถามการวิจัย.....	6
สมมุติฐานของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	12
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	13
ความหมายของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	13
ความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	13
ความเป็นมาของคณะกรรมการสถานศึกษา.....	14
บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	17
กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	20

แนวคิดที่เกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	30
ทฤษฎีเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	40
การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในต่างประเทศ.....	51
ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล.....	60
การจัดการศึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	60
การวิจัยเชิงอนาคต.....	61
ความหมายการวิจัยเชิงอนาคตเทคนิค EDFR.....	61
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิค EDFR.....	63
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	65
งานวิจัยในประเทศ.....	65
งานวิจัยต่างประเทศ.....	70
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	72
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	72
ระเบียบวิธีวิจัย.....	75
แผนแบบการวิจัย.....	75
ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ.....	76
วิธีเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ.....	77
ตัวแปรการศึกษา.....	77
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	77
การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือ.....	78
การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย.....	78
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	79
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล.....	83

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดเทศบาล ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) แบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) ในรอบที่ 1	84
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (opened ended) จากการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ 19 คน ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) แบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) รอบที่ 2.....	89
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	113
สรุปผลการวิจัย.....	114
การอภิปรายผล.....	115
ข้อเสนอแนะ	122
รายการอ้างอิง.....	124
ภาคผนวก	129
ภาคผนวก ก หนังสือเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิงานวิจัย.....	130
ภาคผนวก ข หนังสือขอสัมภาษณ์งานวิจัย.....	132
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ.....	134
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์การวิจัย.....	137
ภาคผนวก จ ตัวอย่างการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ.....	139
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามการวิจัยเชิงอนาคต รอบที่ 2.....	142
ประวัติผู้เขียน	151

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล.....	83
ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ด้านปรัชญาและที่มาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	90
ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ด้านคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	92
ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ด้านองค์ประกอบหรือโครงสร้างของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	95
ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนสังกัดเทศบาล ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	98
ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนสังกัดเทศบาล ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	103
ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนสังกัดเทศบาล ด้านการกำกับและประเมินผลการปฏิบัติงานโดย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	106

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	74
แผนภาพที่ 3 แผนแบบ (Diagram) การวิจัย	76

บทที่ 1

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับการศึกษาว่า “การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของบุคคลสังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน ล้วนพอเหมาะกันทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองมั่นคงของประเทศชาติไว้และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด” ความตอนหนึ่งในพระบรมราโชวาทพระราชทานแก่ครูและนักเรียนที่ได้รับพระราชทานรางวัล เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2524¹

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่จะเปลี่ยนแปลงไป อันสืบเนื่องมาจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School Based Management for Local Development : SBMLD) เพื่อให้เด็ก เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งในระดับกระทรวง กรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา หน่วยงานอื่น และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วยความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาสู่ความสำเร็จอันจะนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองและความมั่นคงของประเทศชาติต่อไป²

การศึกษาเป็นกระบวนการในการพัฒนาคนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเป็นรากฐานในการสร้างสรรค์ความเจริญและช่วยแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ของสังคมในปัจจุบัน การจัดการศึกษาให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่นักการศึกษาได้ตระหนักและเห็นพ้องด้วยกันว่าผู้ปกครองเป็นปัจจัยหลักปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการนำพาเด็กสู่เป้าหมายทางการศึกษา การศึกษาไม่ได้เป็นเรื่องเฉพาะที่สถานศึกษาและครูดำเนินการกันเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษา

---

¹ครรรชิต มนูญผล และคณะ, **Active Learning สร้างคนดีแก่แผ่นดิน วิชาคณิตศาสตร์** (นนทบุรี: อมรินทร์ บুক เซ็นเตอร์, 2560), 7.

²กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, **ข้อเสนอการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน** (กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย, 2558), 9.

แห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดหลักในการจัดการศึกษาที่สำคัญไว้ในมาตรา 8(2) ว่าให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) ในมาตรา 9(6) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน สถานประกอบการ สถาบันทางศาสนา ต้องเข้ามามีหน้าที่และรับผิดชอบต่อกระบวนการจัดการศึกษา ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพและในมาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ส่วนในมาตรา 24(6) ได้กล่าวถึงการจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ³

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นวัตกรรมทางการบริหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกองค์กร โดยเฉพาะในภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมากและรวดเร็วและเมื่อองค์กรต้องปรับเปลี่ยนตัวเองเพื่อก้าวเข้าสู่สภาพใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะที่ระดับโรงเรียนหรือสถานศึกษานั้น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับคณะกรรมการสถานศึกษาจะเป็นสิ่งที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ที่ก้าวหน้าทางการบริหารและการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการของโรงเรียน บทบาทที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาจะต้องเปลี่ยนไปจากเดิมที่เคยเน้นเรื่องการติดตามตรวจสอบและควบคุม (Inspection and control) มาสู่การมีบทบาทสำคัญที่การกำกับดูแลและการให้การส่งเสริมสนับสนุน (Monitoring and supervision) จึงจะเปิดโอกาสให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางการบริหารที่มีความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้นสูงขึ้น วิธีการติดตามควบคุมและตรวจสอบดังที่เคยใช้ที่เป็นอยู่ตามแบบในอดีตนั้นจะเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการเกิดนวัตกรรมทางการบริหารและการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ในสถานศึกษา นอกเหนือไปจากการทำให้การบริหารของสถานศึกษาขาดความสะดวก ความคล่องตัวจากการประกาศรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ที่ได้กำหนดให้รัฐจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและให้จัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม ให้จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติขึ้นเพื่อปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมและเทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ถือได้ว่าเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ

³สุภัททิรา วงษ์มาดิษฐ์, “พฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านไผ่สีทอง จังหวัดสุพรรณบุรี” (วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559), 1-2.

โดยในหมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมาย และหลักการ มาตรา 9 ที่ว่าด้วยความมุ่งหมายและหลักการ เรื่องการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาไทยตามแนวปฏิรูปการศึกษาไทย ได้กำหนดให้ยึดหลักสำคัญ 6 ประการดังต่อไปนี้ 1) ให้มีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลาย ในการปฏิบัติ 2) ให้มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น 3) ให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา 4) ให้มีการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คุณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 5) ให้มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการ จัดการศึกษา 6) ให้มีการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน ฯลฯ และสถาบันสังคม อื่นในการจัดการศึกษา หลักการดังกล่าวครอบคลุมข้อกำหนดในมาตราต่าง ๆ ในทุกหมวดของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยเฉพาะหมวดที่ 5 ที่ว่าด้วยการบริหารและการจัดการ การศึกษา ซึ่งได้กำหนดให้กระทรวงฯ กระจายอำนาจการบริหารทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งหมายถึงทั้งเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา จะมีความคล่องตัวในการบริหารและมีอำนาจอิสระในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของตนเอง ได้มากขึ้น สถานศึกษาก็จะมีอำนาจมีความรับผิดชอบตนเองที่ค่อนข้างเบ็ดเสร็จและจะมีความคล่องตัว ในการบริหารตนเอง ตามแนวความคิดการบริหารแบบฐานโรงเรียน (School-Based Management : SBM) นอกจากนี้ในมาตรา 40 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว ยังได้กำหนดให้มี คณะกรรมการสถานศึกษาขึ้น เพื่อให้ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา โดยเน้นให้นำหลักการกระจายอำนาจและหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาของ สถานศึกษา ด้วยความเชื่อว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษานั้นจะก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อผู้เรียน ต่อสถานศึกษา และต่อการพัฒนาการศึกษาโดยรวมของประเทศ เชื่อว่าการ จัดการศึกษาได้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพแล้วจะก่อให้เกิด ประโยชน์หลายประการ ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการบริหารโดยรูปแบบการบริหารแบบฐานโรงเรียน ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาตามมาตรา 40 ดังกล่าวนั้น อาจกล่าวได้ว่ายังเป็นเรื่องที่ค่อนข้างใหม่ สำหรับประเทศไทย โดยเฉพาะในการบริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแต่เดิม มีระบบบริหารที่เน้นรูปแบบการบริหารแบบรวมอำนาจจากส่วนกลางค่อนข้างชัดเจนและได้พบว่า ได้กลายเป็นสิ่งที่เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการเพิ่มประสิทธิผลประสิทธิภาพและคุณภาพทางการศึกษา โดยรวมของประเทศ ดังนั้นการศึกษาวิจัยเพื่อประมวลองค์ความรู้ให้ชัดเจนมากขึ้นน่าจะเป็น ประโยชน์ทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สำหรับการจัดทำข้อเสนอที่ เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยและการใช้ผลที่ได้เป็นประโยชน์ประกอบสำหรับการจัดทำ ข้อเสนอแนะ จัดทำร่างกฎกระทรวงที่จะมีส่วนช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการบริหารจัดการได้

อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาตามมาตรา 40 ต่อไป⁴

ปัญหาของการวิจัย

การที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 40 ไว้เป็นการเฉพาะแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างมากเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นเสมือนผู้แทนของท้องถิ่นที่จะเป็นกลไกเชื่อมโยงนโยบายของรัฐไปสู่ชุมชนที่ตั้งโรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่ความเป็นพลเมืองที่ดีเป็นพื้นฐานการศึกษาตลอดชีวิต เป็นพื้นฐานอาชีวศึกษาและเป็นพื้นฐานการศึกษาในระดับอุดมศึกษา นั่นคือนำไปสู่ เก่ง ดี และมีความสุขของผู้เรียน นอกจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นแล้วการมีคณะกรรมการสถานศึกษายังสะท้อนหน้าที่ความรับผิดชอบตามแนวทางที่กำหนดไว้ว่า “ทุกคนจะต้องมีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา (All for Education)” ดังนั้นบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาจะมีมากขึ้นกว่าเดิมมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการกำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน “เป็นนิติบุคคล” ยิ่งทำให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทและความสำคัญมากขึ้น⁵

จากรายงานการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่า สภาพการบริหารการศึกษาในปัจจุบันของไทย ถูกครอบงำและผูกขาดโดยภาครัฐ ทั้งยังเป็นการจัดการแบบต่างคนต่างทำ ขาดเอกภาพ มีความซ้ำซ้อน ขาดการประสานงานส่งผลต่อคุณภาพ การศึกษาไม่สนองตอบความต้องการของประชาชน ประชาชนขาดการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการร่วมคิดร่วมปฏิบัติ และร่วมติดตามผล ในยุคปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี เป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร ดังนั้นการบริหารการศึกษาจึงควรเป็นการจัดการศึกษาที่สนองตอบความต้องการของประชาชน หรือผู้เรียนให้มากที่สุด มากกว่าการครอบงำและควรให้ประชาชนหรือท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มาก ให้มีสิทธิเลือกและจัดการต่อวิถีทางการศึกษาด้วยตนเอง การจัดการศึกษา จึงไม่ควรเป็นเรื่องของภาครัฐแต่เพียง

⁴สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, รายงานการวิจัย เรื่อง บทบาทและการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาในประเทศไทย (กรุงเทพฯ: บริษัทพรทิทวานกราฟฟิค จำกัด, 2547), 1-4.

⁵สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, รายงานการวิจัย เรื่อง สภาพปัจจุบันและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา, 2547), 9-10.

อย่างเดียว แต่ควรเป็นเรื่องของทุกคนในสังคม ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นว่าทุกภาคส่วนได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการปฏิรูปการศึกษา โดยพยายามผลักดันให้มีการกำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ตามความในมาตรา 81 ได้กำหนดให้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งนำไปสู่การตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาที่ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาของประชาชนอย่างชัดเจน⁶

จากสภาพดังกล่าวส่งผลให้มีการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบข้อบังคับให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นมาเพื่อมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องบทบาทและการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาในประเทศที่คัดสรร ของ รศ.ดร.อุทัย บุญประเสริฐ ในพระราชบัญญัติการศึกษามาตรา 40 ระบุอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาว่าให้มีหน้าที่กำกับ และคำว่าการกำกับคืออย่างไร ควรหาคำตอบให้ชัดเจนว่ามันคืออะไร⁷ คณะกรรมการยังไม่ทราบบทบาทหน้าที่ชัดเจนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา วิธีการได้มาของคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ การบริหารในเรื่องวิชาการ ในเรื่องการเงิน งบประมาณ และการบริหารทั่วไป ยังไม่มีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องชัดเจนทางกระทรวงควรออกเป็นเอกสารหรือข้อกำหนดที่ชัดเจน บทบาทในการตรวจสอบคณะกรรมการมีบทบาทอะไร อย่างไร ควรมีการระบุให้ชัดเจน องค์ประกอบหรือจำนวนคณะกรรมการมีจำนวนน้อยไป ควรเพิ่มจำนวนให้มากขึ้น คณะกรรมการสถานศึกษาบางท่าน อาจไม่มีความรู้พื้นฐานเพียงพอ และอาจจะเข้าใจเรื่องการศึกษายังไม่ครอบคลุม บางคนไม่มีความพร้อมเรื่องของเวลา ไม่ได้รับข้อมูลจากโรงเรียน จากผู้บริหาร คณะกรรมการไม่ได้รับสวัสดิการหรือการยกย่องเชิดชูเกียรติ ควรมีการจัดสรรให้คณะกรรมการเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ปัญหาต่าง ๆ ทำให้ภาพในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษายังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ ผู้วิจัยต้องการทราบภาพอนาคตของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลที่จะทำให้การจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน สังคม ชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

⁶ชัยศักดิ์ เชาวลักษณ์ และคณะ, “การศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพิจิตร” วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ (2558): 47.

⁷อุทัย บุญประเสริฐ, บทบาทและการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาในประเทศที่คัดสรร (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547), 92.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้ เพื่อทราบสภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล

ข้อคำถามการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดข้อคำถามของการวิจัยไว้ว่า สภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรเป็นอย่างไร

สมมุติฐานของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสมมุติฐานการวิจัยไว้ดังนี้ สภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเป็นสภาพอนาคตเชิงพหุ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเพื่อการศึกษาสภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ได้ศึกษาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542, พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546, กฎกระทรวง 2546 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ คู่มือการสรรหาและการเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าด้วยการกำหนดจำนวนคณะกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ โครงสร้าง องค์ประกอบ วิธีการเลือกประธาน วาระการดำรงตำแหน่งและพ้นตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาของคณะกรรมการสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา ในต่างประเทศของ รศ.ดร.อุทัย บุญประเสริฐ ปัญหาของคณะกรรมการ กฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการยังไม่ชัดเจน การได้มาของคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง การบริหารสถานศึกษาให้คณะกรรมการได้เข้ามามีส่วนร่วมและกำหนด ให้ชัดเจนในเรื่องของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ควรมีการกำหนดให้ชัดเจนและครอบคลุมเป็นไปตามกฎกระทรวง ควรมีการจัดสรรสวัสดิการและมีการยกย่องเชิดชูเกียรติให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ

ในเรื่องคณะกรรมการสถานศึกษาในต่างประเทศมีคณะกรรมการสถานศึกษาในต่างประเทศ ดังนี้

ประเทศนิวซีแลนด์ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของโรงเรียนโดยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ที่ชัดเจนมีการกำหนดนโยบาย และเป้าหมายในการดำเนินงานต่าง ๆ โดยปรึกษาหารือร่วมกับครูใหญ่ และผู้ปกครอง แต่งตั้งและตรวจสอบการประเมินผล การปฏิบัติงานของครูใหญ่ในการบริหารโรงเรียน ให้การสนับสนุนส่งเสริมครูใหญ่ ในการบริหารโรงเรียนเป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ประเทศแคนาดา คณะกรรมการสภาโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้แทนพ่อแม่ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนครูใหญ่ ผู้แทนบุคลากร และผู้แทนจากชุมชน มีหน้าที่ในการจัดทำหรือกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจหรือเป้าหมายการดำเนินงานของโรงเรียน กำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน กำหนด หลักสูตรของโรงเรียน ติดตามการเรียนการสอนและสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้ของนักเรียน

ประเทศสหรัฐอเมริกา คณะกรรมการสถานศึกษา (Board of Education) มีบทบาท ในการดูแลกำกับการบริหารจัดการศึกษาที่สำคัญ และมีเอกลักษณ์เด่นชัด คณะกรรมการมีภารกิจ ที่สำคัญอยู่ที่การกำหนดนโยบายสำหรับการบริหารและการจัดการศึกษาในโรงเรียน การจัดการศึกษา ไม่ใช่หน้าที่ของรัฐบาลกลาง แต่เป็นงานในหน้าที่ (Function) ของแต่ละมลรัฐ มีคณะกรรมการ สถานศึกษา (State Board of Education) ทำหน้าที่ดูแลเชิงกฎหมายและนโยบายโดยรวมของรัฐ⁸

การศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพิจิตรของชัยศักดิ์ เชาวลักษณ์ และคณะ เป็นการศึกษาปัญหา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ปัญหาการมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษาของคณะกรรมการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง⁹

พฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการจัดการศึกษาบ้านไผ่สีทอง จังหวัดสุพรรณบุรี พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียน บ้านไผ่สีทอง พฤติกรรมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง¹⁰

⁸อุทัย บุญประเสริฐ, บทบาทและการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาในประเทศที่คัดสรร (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547), 43-76.

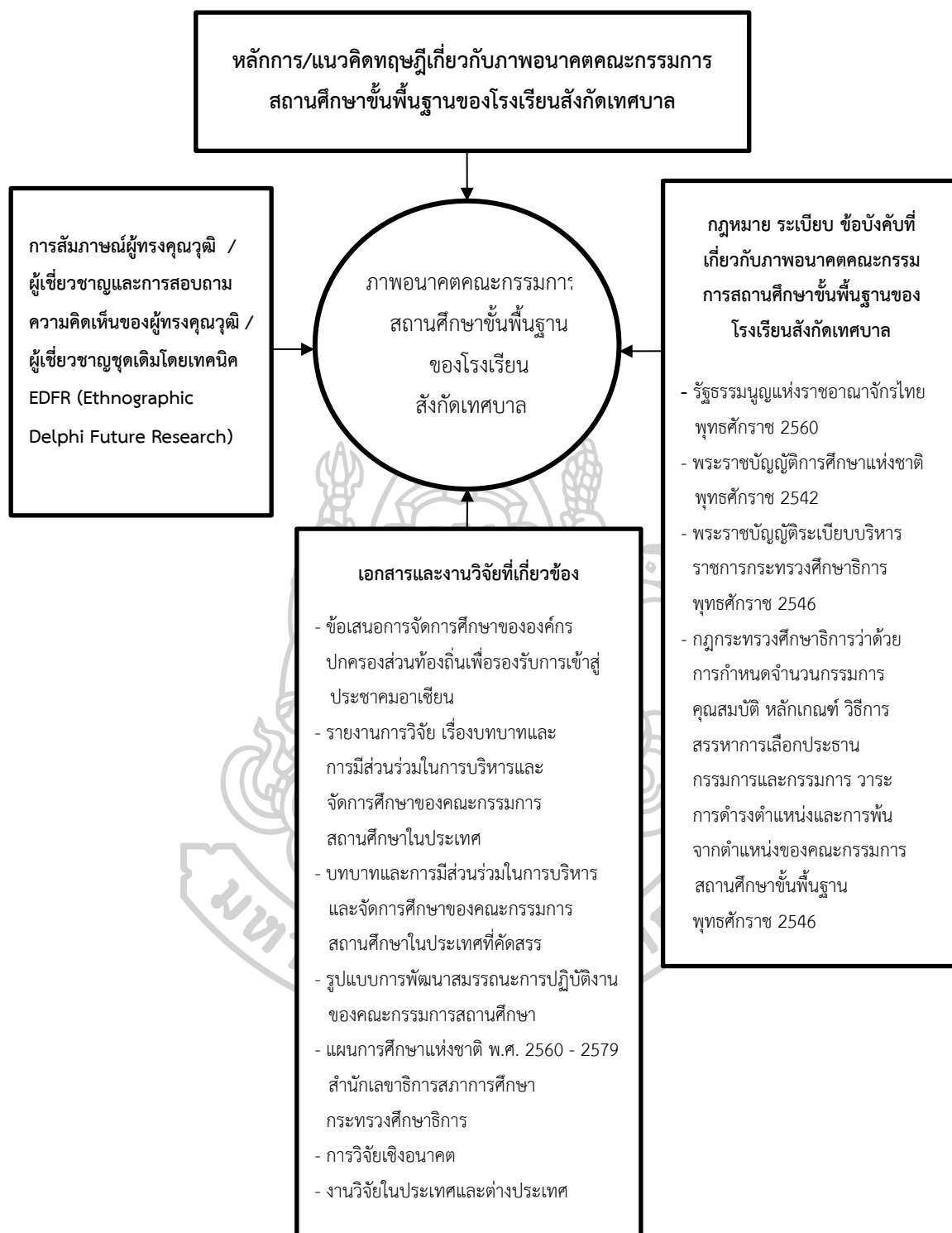
⁹ชัยศักดิ์ เชาวลักษณ์ และคณะ, “การศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพิจิตร” วารสารวิชาการเครือข่าย บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ (2558): 45.

¹⁰สุภัทจิรา วงษ์มาดิษฐ์, “พฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการจัดการ ศึกษาของโรงเรียนบ้านไผ่สีทอง จังหวัดสุพรรณบุรี” (วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศิลปากร, 2559), ง.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นองค์ประกอบในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญา จึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญและมีส่วนสำคัญในการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

จากองค์ความรู้ดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา : “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 134, ตอนที่ 40 ก (6 เมษายน 2560).

: “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม 2542).

: “กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหาการเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2546,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 120, ตอนที่ 129 ก (31 ธันวาคม 2546).

: “พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่มที่ 120, ตอน 62 ก (6 กรกฎาคม 2546).

: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, **ข้อเสนอการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน** (ม.ป.ท., 2558).

: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, **รายงานการวิจัย เรื่อง บทบาทและการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาในประเทศ** (ม.ป.ท., 2547).

: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, **รายงานการวิจัย เรื่อง สภาพปัจจุบันและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** (กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา, 2547).

: อุทัย บุญประเสริฐ, **บทบาทและการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาในประเทศที่ดัดสรร** (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547).

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชีระ รุญเจริญ กล่าวว่าคณะกรรมการสถานศึกษาในรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะในยุคปฏิรูปการศึกษานั้น กรรมการต้องมีสมรรถภาพหลายอย่าง ทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะความสามารถ และคุณลักษณะที่เอื้อต่อการเป็นกรรมการ¹¹ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะเน้นประเด็นในการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ 1) ปรัชญาและที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) คุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) องค์ประกอบหรือโครงสร้างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5) กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 6) การประเมินผลการปฏิบัติงานโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

โรงเรียนสังกัดเทศบาล หมายถึง โรงเรียนที่เทศบาลจัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่จัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพได้มาตรฐานอย่างทั่วถึงแก่ประชาชนในเขตพื้นที่ตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาล

¹¹ชีระ รุญเจริญ, การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา (กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง, 2546),

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลและเพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จากตำรา เอกสารทางวิชาการ ข้อมูลสารสนเทศ งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ขอนำเสนอเนื้อหาสาระรายละเอียดเป็นขั้นตอนประกอบด้วย

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

- ความหมายของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ความเป็นมาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- แนวคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ทฤษฎีเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในต่างประเทศ

2. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล

3. การวิจัยเชิงอนาคต

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- งานวิจัยในประเทศ
- งานวิจัยต่างประเทศ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความหมายของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ศราวุธ กลางหล้า ให้ความหมายว่า คณะกรรมการ หมายถึง คณะบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกการเลือกตั้งและการแต่งตั้ง ให้ปฏิบัติหน้าที่หรือประชุมพิจารณา ไตร่ตรอง ตัดสินใจชี้ขาดเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามอำนาจหน้าที่ที่ระเบียบ กฎหมาย องค์กร หรือกลุ่มกำหนดหรือมอบหมาย ให้ปฏิบัติโดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ และต้องยึดหลักนิติธรรม¹²

นันทิยา ศรีหรั่ง การบริหารในรูปคณะกรรมการเป็นรูปแบบการทำงานที่ถือว่าดีที่สุดในปัจจุบัน เพราะเป็นการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพโดยการกระจายอำนาจให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยองค์กรบุคคลเพื่อให้มีความถูกต้องและก่อประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงานหรือองค์กรนั้น ๆ¹³

ความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บอร์ดผู้บริหารงานในโรงเรียน คือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ถือว่าเป็นผู้แทนของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในหมู่บ้าน ชุมชน ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชน บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการกำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาอันเนื่องมาจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา อย่างแท้จริงในลักษณะเป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนของสถานศึกษา

กรรมการสถานศึกษา จึงเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะกรรมการมาจากหลายภาคส่วนทั้งจากผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์

¹²ศราวุธ กลางหล้า, “การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและบุคลากรในโรงเรียนที่ไม่ใช่คณะกรรมการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4” (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2548), 23.

¹³นันทิยา ศรีหรั่ง, “การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2” (วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา:มหาวิทยาลัยอีสาน, 2553), 19.

และผู้แทนองค์กรชุมชน และจากผู้ทรงคุณวุฒิ โรงเรียนมีนักเรียนไม่เกิน 300 คน มีกรรมการสถานศึกษา ได้ 9 คน และโรงเรียนมีนักเรียนเกิน 300 คน มีกรรมการสถานศึกษาได้ 15 คน

เพราะฉะนั้น การจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดบอร์ดกรรมการสถานศึกษาก็มีส่วนสำคัญในการที่จะขับเคลื่อนและผลักดัน จึงฝากให้ผู้เป็นกรรมการสถานศึกษาได้ทำหน้าที่ตามบทบาทของตนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้เมื่อทุกฝ่ายทำหน้าที่ของตนดีแล้ว คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขึ้นอยู่กับปัจจัยหลักคือ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู นักเรียน และปัจจัยสนับสนุนคือผู้ปกครอง หมู่บ้าน วัด และชุมชน¹⁴

ความเป็นมาของคณะกรรมการสถานศึกษา

คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นคณะบุคคลซึ่งมีความสำคัญที่จะทำหน้าที่ กำกับและส่งเสริมกิจกรรมของสถานศึกษาในฐานะที่เป็นองค์กรอย่างเป็นทางการที่จะมีส่วนร่วม กับชุมชน ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน¹⁵ ในอดีตจนถึง พ.ศ. 2428 ศูนย์กลางการศึกษาอยู่ในชุมชน มีวัด บ้าน ร่วมกันจัดการศึกษาไม่มีกฎเกณฑ์ระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน แต่เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในสังคมนั้น ๆ ในปี พ.ศ. 2428 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาที่มีประกอบด้วยกรรมการ 3 คนคือ กำนันหรือหัวหน้าตำบล 1 คน เจ้าอธิการวัดซึ่งเป็นเจ้าคณะหมวดในตำบล 1 รูป และแพทย์ประจำตำบล 1 คน มีหน้าที่จัดตั้งโรงเรียน ทำนุบำรุง หาเด็กเข้าเรียน หาครูมาสอนในโรงเรียน เรียกโรงเรียนที่ตั้งขึ้นนี้ว่า โรงเรียนประชาบาล ซึ่งดำรงอยู่โดยอาศัยทุนทรัพย์ของประชาชน พ.ศ. 2524 มีการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2525 โดยมีสาระสำคัญที่กำหนดแนวทางการสรรหา จำนวน คุณสมบัติ วาระและการพ้นตำแหน่ง รวมทั้งได้กำหนดบทบาทหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน พ.ศ. 2540 มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียน พ.ศ. 2539 เพื่อให้เกิดผลการดำเนินงานอย่างรูปธรรม พ.ศ. 2542 ประกาศพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เน้นหลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน กระจายอำนาจให้การจัดการศึกษา รวมทั้งพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้และสามารถจัดการศึกษาในชุมชนได้ ทำให้กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ระเบียบ

¹⁴ถวิล อรัญเวศ, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, เข้าถึงเมื่อ 15 ธันวาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/625129>.

¹⁵สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543), 8.

กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2543 ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ซึ่งกรอบการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันแบ่งงานออกเป็นงานใหญ่ ๆ ได้ 2 งาน คือ งานหลักได้แก่ งานวิชาการและงานสนับสนุน ได้แก่ บุคลากร งานกิจกรรมนักเรียน งานธุรการการเงิน งานอาคาร สถานที่และงานความสัมพันธ์ชุมชน รวมทั้งโครงการพิเศษด้วยและทิศทางในอนาคตกรอบงานการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่จะแยกเป็น กลุ่มอำนวยการ กลุ่มงานจัดการศึกษา และพัฒนาวิชาการ และกลุ่มงานกิจการนักเรียน ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก แบ่งเป็น 2 งานคือ กลุ่มอำนวยการและจัดการศึกษาพัฒนาวิชาการ และกิจการกิจกรรม และเพื่อให้การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 27 ที่กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระหลักสูตรเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ สังคมภูมิปัญหาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 มีคณะกรรมการ 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุดที่ 2 คณะอนุกรรมการระดับกลุ่มวิชา มีทั้งหมด 9 คณะ¹⁶

คณะที่ 1 คณะกรรมการการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยกรรมการดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา ประธาน 2) ผู้ช่วยผู้บริหารที่ผู้บริหาร มอบหมาย รองประธาน 3) หัวหน้าหมวดหรือหัวหน้ากลุ่ม กรรมการ 4) หัวหน้างานแนะแนว กรรมการ 5) หัวหน้างานวัดผลประเมินผล กรรมการ 6) ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ กรรมการและเลขานุการ

กรณีสถานศึกษาใดไม่มีผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาให้ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งผู้ที่เหมาะสมเป็นรองประธานกรรมการและเลขานุการ

คณะที่ 2 คณะอนุกรรมการระดับกลุ่มวิชา แต่งตั้งโดยหัวหน้าสถานศึกษา มี 9 คณะ คือ 1) คณะอนุกรรมการระดับกลุ่มวิชาภาษาไทย 2) คณะอนุกรรมการระดับกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 3) คณะอนุกรรมการระดับกลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา 4) คณะอนุกรรมการระดับกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ 5) คณะอนุกรรมการระดับกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ 6) คณะอนุกรรมการระดับกลุ่มวิชาทัศนศิลป์ คนตรี นาฏศิลป์ 7) คณะอนุกรรมการระดับกลุ่มวิชาการงานและอาชีพ 8) คณะอนุกรรมการระดับกลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ 9) คณะอนุกรรมการ ระดับกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 9) คณะอนุกรรมการระดับกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

¹⁶กรมวิชาการ, “ชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับมัธยม” วารสารวิชาการ (กันยายน 2545): 6-7.

คำอธิบายประกอบแนวปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543

1. ผู้แทนผู้ปกครอง โดยเจตนาพร้อมมุ่งเน้นให้ผู้ปกครองของนักเรียน นักศึกษาหรือบุตรผู้อยู่ในความปกครองดูแลตามหลักฐานของทางราชการกำลังเล่าเรียนอยู่ในสถานศึกษานั้นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้ตรงตามความต้องการของผู้ปกครองให้มากที่สุดเท่าที่พึงกระทำได้
2. ผู้แทนครู หมายถึง ข้าราชการครูปฏิบัติการสอน และให้หมายรวมถึงผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาด้วย ดังนั้นผู้แทนครูอาจมีทั้งครูผู้ปฏิบัติการสอนและผู้ช่วยผู้บริหารหรืออย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้
3. ผู้แทนองค์กรชุมชน องค์กรชุมชนเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยความสมัครใจของ สมาชิกหรือการอำนวยความสะดวกของทางราชการบางส่วน ซึ่งอาจเป็นองค์กรที่จัดตั้งมีการจดทะเบียนตามกฎหมายหรือเป็นการรวมกลุ่มเป็นชมรม เพื่อปฏิบัติกิจกรรมบางอย่าง อาทิ กลุ่มพัฒนาสตรี กลุ่มแม่บ้าน ชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น
4. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในขณะนี้ ประกอบด้วยกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนี้ โดยเจตนาพร้อมหลักต้องการคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับเลือกจากชุมชนให้เป็นผู้แทนในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ
5. ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้มีความรู้ความสามารถในศิลปวิทยาการด้านต่าง ๆ ที่คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นว่ามีความจำเป็นต่อการพัฒนาการศึกษา ในกรณีของผู้นำทางศาสนานั้น ศาสนาในที่นี้หมายถึง พุทธศาสนา คริสต์ศาสนา ศาสนาอิสลาม ศาสนาพราหมณ์ ศาสนาซิกข์ และศาสนาฮินดูโดยไม่รวมถึงลัทธิความเชื่ออื่นใดที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมไทยโดยส่วนรวม ส่วนผู้นำทางศาสนา หมายถึง พระสงฆ์กรรมการไวยาวัจกรในพุทธศาสนา นักบวชหรือบาทหลวงในคริสต์ศาสนา โต๊ะครูโต๊ะอิหม่ามในศาสนาอิสลาม นักบวชหรือผู้นำทางพิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์ ศาสนาซิกข์ หรือศาสนาฮินดู¹⁷

¹⁷สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, **แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543), 14-20.

บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานศึกษาขึ้นไปหนึ่งระดับ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 สอดคล้องกับมาตรา 40 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของ สถานศึกษาดังนี้

- 1) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา
- 2) ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
- 3) ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
- 4) กำกับ ติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา
- 5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน
- 6) ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ
- 7) เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา
- 8) ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 9) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน
- 10) ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน
- 11) แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร
- 12) ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น¹⁸

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้แทนของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการกำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาอันเนื่องมาจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2547 และกฎกระทรวงกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543 ได้แก่ กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐานพิทักษ์สิทธิเด็ก

¹⁸สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, **แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543), 27-28.

ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ เสนอแนะและมีส่วนร่วมในการบริหารด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและ ด้านการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนมีวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสื่อสารจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของ สถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชนรวมทั้งอำนาจหน้าที่การบริหารงานบุคคลที่จะเกิดตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบบริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการพ.ศ. 2546¹⁹

ศราวุธ กลางหล้า กล่าวว่าการใช้รูปแบบการบริหารโดยคณะกรรมการจะก่อให้เกิดผลดี หลายประการ เช่น ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจ ส่งเสริมให้รู้จักยอมรับความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ซึ่งเป็นการฝึกวิธีทำงาน และประชาธิปไตย อย่างไรก็ตาม การบริหารในรูปแบบคณะกรรมการย่อมมีผลดีและผลเสียขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ และ ปัจจัยแวดล้อมหลายอย่าง²⁰

คันนิงแฮม และคอร์เตียร์ (Cunningham & Cordeiro, อ้างถึงในเสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และคณะ) กล่าวถึงการพัฒนาคณากรว่าเป็นกิจกรรมหรือกระบวนการที่ตั้งใจกระทำเพื่อการพัฒนา ความรู้ทักษะ เจตคติ ความเข้าใจหรือการปฏิบัติภายในบทบาทปัจจุบันหรือบทบาทในอนาคต²¹

นันทิยา ศรีหลิ่ง จากการศึกษาเอกสารวิจัยนี้เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วม ในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานนั้นมีบทบาทและหน้าที่สำคัญมากในปัจจุบัน ในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไข

¹⁹ชัยชาญ แก้วชิงดวง, **บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน**, เข้าถึงเมื่อ 15 ธันวาคม 2561, เข้าถึงได้จาก http://journalgrad.ssru.ac.th/index.php/mini_conference/article/view/1717.

²⁰ศราวุธ กลางหล้า, “การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ตามความคิดเห็นของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและบุคลากรในโรงเรียนที่ไม่ใช่คณะกรรมการโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4” (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ, 2548), 23.

²¹ W. G. Cunningham, & P. A. Cordeiro, **Educational administration: A problem-based approach** (Boston: Allyn and Bacon, 2000).

ปัญหาและพัฒนาผลักดันในด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และวิเคราะห์ให้เห็นขอบแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้พัฒนาและก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป²²

ฟรีแมน (Freeman) สนับสนุนว่าผู้บริหารต้องสร้างความพอใจต่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของบริษัทซึ่งมีหลากหลาย ประกอบด้วย พนักงาน ลูกค้า ผู้ขาย ปัจจัยการผลิต องค์กรชุมชน ในท้องถิ่น จึงกล่าวว่ามีส่วนได้เสียคือกลุ่มและบุคคลผู้ซึ่งอาจมีผลต่อหรือได้รับผลกระทบจากความสำเร็จของภารกิจขององค์กร²³

โกเอชและเดวิส (Goetsch & Davis) ให้แนวคิดว่าการศึกษากการฝึกอบรมและการเรียนรู้มีเป้าหมายอย่างเดียวกันคือการพัฒนาทรัพยากรบุคคล การอธิบายความหมายในเชิงการจัดการคุณภาพ จึงหมายถึงการจัดทำให้เป็นระบบของการดำเนินการที่เป็นลำดับกิจกรรมที่ออกแบบมาเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานที่สัมพันธ์กับความรู้ทักษะความเข้าใจและแรงจูงใจเฉพาะเป็นรายบุคคล การฝึกอบรมเป็นส่วนที่ถูกแยกย่อยออกมาจากการศึกษาด้วยคุณลักษณะ เชิงปฏิบัติการ ลักษณะเฉพาะทาง และการทำให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากกว่าการฝึกอบรมมีความพัฒนาไปใช้กับงานเฉพาะนี้จำเป็นต้องปฏิบัติการฝึกอบรมเป็นส่วนย่อยของการศึกษาซึ่งประกอบด้วยปรัชญา ทฤษฎีเข้มข้นกว่าการฝึกอบรมแต่มีการปฏิบัติที่น้อยกว่าวัตถุประสงค์ของการศึกษาและการฝึกอบรมนี้เหมือนกัน คือเป็นการเรียนรู้หน่วยงาน²⁴

ไรท์ และโนอี (Wright & Noe) ได้ให้ความหมายของการจัดการทรัพยากรบุคคล หมายถึงกิจกรรมการจัดการที่สัมพันธ์ในการลงทุนเกี่ยวกับทรัพยากรบุคคลในเรื่องการเรียนรู้ของบุคลากร กระประเมินสมรรถนะการให้การฝึกอบรมและการพัฒนา และการหาระดับที่เหมาะสม รวมทั้งการจ่ายค่าตอบแทน²⁵

²²นันทิยา ศรีหรั่ง, “การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2” (วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสาน, 2553), 39.

²³R. E. Freeman, **Strategic Management: A Stakeholder Approach** (Pitman, Boston, 1984), 24-25.

²⁴David L. Goetsch, & Stanley B. Davis, **Total Quality Handbook** (New York: Prentice Hall, 2001), 102.

²⁵Patrick M. Wright, & Raymond A. Noe, **Management of Organizations** (New York: Irwin, 1996), 92.

กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ในหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปีตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัยโดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับโดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติและการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วยการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนและมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสองหรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาและเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพ และประสิทธิภาพครูโดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุนหรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว และบัญญัติไว้ในหมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 250 บัญญัติไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ฯลฯ กฎหมายตามวรรคหนึ่งและกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลังและการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริตและการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบและต้องมี บทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการป้องกันการก้าวร้าวการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย²⁶

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา สามารถจัดการศึกษาได้ตามมาตรา 250 และเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องสนับสนุนให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ตามมาตรา 54 ถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จะไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง แต่จะมีกฎหมายลูกที่เกี่ยวข้องสืบเนื่องจากบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 อีกหลายฉบับซึ่งจะกล่าวต่อไป

2. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้ ในหมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา ส่วนที่ 1 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐบาล มาตรา 40 บัญญัติไว้ว่า ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุน กิจการของสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น ในพื้นที่และผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาอาจมีกรรมการเพิ่มขึ้นได้ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและ กรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการ และเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา และในส่วนที่ 2 การบริหารและการจัดการศึกษาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น²⁷ มาตรา 41 บัญญัติไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษา ในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น มาตรา 42 บัญญัติไว้ว่า ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการ

²⁶“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่มที่ 134, ตอน 40 ก (6 เมษายน 2560): 14-15, 74-75.

²⁷“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่มที่ 119, ตอน 123 ก (19 ธันวาคม 2545): 19-20.

จัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 50 บัญญัติไว้ว่า ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษารวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรองที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น²⁸

ดังนั้นการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษาตามบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ฉะนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาต้องดำเนินการจัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัด ตามบทบัญญัติดังกล่าวด้วย

3. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้ ในหมวด 1 การจัดระเบียบบริหารราชการในส่วนกลาง ส่วนที่ 1 บททั่วไป มาตรา 21 บัญญัติไว้ว่า ให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และในหมวด 2 การจัดระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา²⁹ มาตรา 34 บัญญัติไว้ว่า ให้จัดระเบียบบริหารราชการของเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้ (1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (2) สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น การแบ่งส่วนราชการภายในตาม (1) ให้จัดทำเป็นประกาศกระทรวงและให้ระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในประกาศกระทรวง ทั้งนี้

²⁸“พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542,” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่มที่ 116, ตอน 74 ก (19 สิงหาคม 2542): 12-14.

²⁹“พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546,” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่มที่ 120, ตอน 62 ก (6 กรกฎาคม 2546): 7.

โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การแบ่งส่วนราชการภายในตาม (2) และ อำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละเขตพื้นที่การศึกษากำหนด การแบ่งส่วนราชการตามวรรคสองและวรรคสาม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา 35 บัญญัติไว้ว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล เมื่อมีการยุบเลิกสถานศึกษา ตามวรรคหนึ่ง ให้ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลง มาตรา 36 บัญญัติไว้ว่า ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาให้มี คณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือ เลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบัน สังกัดอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง กับอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ข้างต้น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทน สมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพครู ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพบริหารการศึกษา ผู้แทนสมาคม ผู้ปกครองและครูและผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะและ วัฒนธรรม จำนวน กรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระ การดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้ผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา มาตรา 38 บัญญัติไว้ว่า ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับ ต่ำกว่าปริญญาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุน กิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธาน กรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง องค์กรประกอบ อำนาจหน้าที่ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหาและจำนวนกรรมการใน คณะกรรมการสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาบางประเภทที่มีสภาพและลักษณะการปฏิบัติงาน แตกต่างไปจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยทั่วไป อาจกำหนดให้แตกต่างไปตามสภาพและลักษณะ การปฏิบัติงานตลอดทั้งความจำเป็นเฉพาะของสถานศึกษาประเภทนั้นได้ ทั้งนี้ตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและศูนย์การเรียนรู้ มาตรา 39 บัญญัติไว้ว่า สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา 34 (2) มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ ให้เป็นหน้าที่ของ

ส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (1) บริหารกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ (2) ประสานการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่และทรัพย์สินอื่นของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ (3) เป็นผู้แทนของสถานศึกษาหรือส่วนราชการในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดทำนิติกรรมสัญญาในราชการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาหรือส่วนราชการได้รับตามที่ได้รับมอบอำนาจ (4) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา (5) อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติประกาศนียบัตรและวุฒิปัตร์ของสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด (6) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวง ศึกษาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา 34 (2) จะให้มีรองผู้อำนวยการหรือรองหัวหน้าส่วนราชการรองจากผู้อำนวยการหรือหัวหน้าส่วนราชการเพื่อช่วยปฏิบัติราชการก็ได้สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา 35 (2) ใดที่ยังไม่สามารถปฏิบัติงานบางประการตามที่กำหนดในกฎหมายหรือที่ได้รับมอบหมายได้ อาจขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สถานศึกษา หรือส่วนราชการนั้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานเฉพาะอย่างให้แทนเป็นการชั่วคราวได้ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและลักษณะของงานที่จะให้ปฏิบัติแทนได้ที่กำหนดในกฎกระทรวง³⁰

สืบเนื่องมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้ตามมาตรา 250 เป็นการบัญญัติไว้อย่างกว้าง ๆ โดยมีข้อความสุดท้ายของวรรคหนึ่งว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ โดยถือตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 ด้วย

³⁰“พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546,”
ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 120, ตอน 62 ก (6 กรกฎาคม 2546): 13-16.

4. กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การกำหนดจำนวนคณะกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานคณะกรรมการและรองประธาน วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2546

นอกจากกฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ยังมีกฎกระทรวงที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง นั่นคือ กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดจำนวนคณะกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานคณะกรรมการและรองประธาน วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2546 โดยมีสาระสำคัญดังนี้

ข้อ 1 ในกฎกระทรวงนี้

“ผู้ปกครอง” หมายความว่า บิดามารดาหรือบิดาหรือมารดา ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของนักเรียนและให้หมายความรวมถึงบุคคลที่นักเรียนอยู่ด้วยเป็นประจำหรือที่นักเรียนอยู่รับใช้การงาน

“ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาของรัฐ

“สถานศึกษา” หมายความว่า โรงเรียน วิทยาลัยหรือหน่วยงานการศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับงบประมาณจากรัฐแต่ละแห่ง ยกเว้นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและศูนย์การเรียนรู้

“สถานศึกษาขนาดเล็ก” หมายความว่า สถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกินสามร้อยคน

“สถานศึกษาขนาดใหญ่” หมายความว่า สถานศึกษาที่มีนักเรียนเกินกว่าสามร้อยคนขึ้นไป

“องค์กรชุมชน” หมายความว่า ชุมชนหรือองค์กรที่มีประชาชนรวมตัวกันไม่น้อยกว่าสิบห้าคนเพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชนโดยส่วนรวมอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี มีผลงานที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับรอง และมีที่ตั้งแน่นอนอยู่ในท้องที่ตำบลหรือแขวงที่เป็นภูมิลำเนาของนักเรียนในสถานศึกษาหรือท้องที่ตำบลหรือแขวงที่สถานศึกษาตั้งอยู่

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กรการบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่ได้รับการจัดตั้งตามกฎหมายซึ่งสถานศึกษาตั้งอยู่

“ศิษย์เก่า” หมายความว่า ผู้ที่สถานศึกษารับรองว่าสำเร็จการศึกษาจากหรือเคยศึกษา
ในสถานศึกษานั้น

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละแห่ง

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละแห่ง

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่ละแห่ง

“ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาที่สถานศึกษาตั้งอยู่

ข้อ 2 ในสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวนเก้าคน
และสถานศึกษาขนาดใหญ่ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวนสิบห้าคนประกอบด้วย

- (1) ประธานกรรมการ
- (2) กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครองจำนวนหนึ่งคน
- (3) กรรมการที่เป็นผู้แทนครูจำนวนหนึ่งคน
- (4) กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรชุมชนจำนวนหนึ่งคน
- (5) กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนหนึ่งคน
- (6) กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่าจำนวนหนึ่งคน
- (7) กรรมการที่เป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่จำนวน
หนึ่งรูปหรือหนึ่งคนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและจำนวนสองรูปหรือสองคนสำหรับสถานศึกษา
ขนาดใหญ่
- (8) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่งคนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและจำนวน
หกคนสำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่

(9) ผู้อำนวยการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 3 ประธานกรรมการและกรรมการตามข้อ 2 (2) (3) (4) (5) (6) (7) และ (8) ต้องมี
คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (2) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (3) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (4) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ
ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (5) ไม่เป็นคู่สัญญากับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษาในเขตพื้นที่
การศึกษานั้น

ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ใด มีลักษณะต้องห้ามตาม (5) จากการเป็นบุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามหรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตนได้เลิกประกอบกิจการหรือการใด ๆ อันมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวแล้วต่อผู้อำนวยการภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับแต่งตั้ง หากมิได้ดำเนินการดังกล่าวให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการ

ข้อ 4 นอกจากคุณสมบัติตามข้อ 3 แล้ว

(1) กรรมการตามข้อ 2 (2) ต้องเป็นผู้ปกครองตามทะเบียนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น และไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของสถานศึกษา ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

(2) กรรมการตามข้อ 2 (3) ต้องเป็นครู

(3) กรรมการตามข้อ 2 (4) ต้องไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของสถานศึกษา ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

(4) กรรมการตามข้อ 2 (6) ต้องเป็นผู้ที่เคยศึกษาหรือสำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษานั้นและไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้าง ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

(5) กรรมการตามข้อ 2 (8) ต้องไม่เป็นกรรมการสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเกินกว่าสามแห่งขึ้นไปในเวลาเดียวกันและไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของสถานศึกษา ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

ข้อ 5 ให้ผู้อำนวยการดำเนินการสรรหาและเลือกประธานกรรมการและกรรมการตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(1) ในการสรรหาและเลือกกรรมการตามข้อ 2 (2) (3) และ (6) ให้บุคคลแต่ละประเภทเสนอชื่อผู้ที่เห็นสมควรเป็นกรรมการ ซึ่งมีคุณสมบัติตามข้อ 3 และข้อ 4 จากนั้นให้ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อเลือกกันเองให้เหลือประเภทละหนึ่งคน ทั้งนี้โดยให้แต่ละประเภทแยกกันดำเนินการ

(2) ในการสรรหาและเลือกกรรมการตามข้อ 2 (4) ให้องค์กรชุมชนเสนอชื่อผู้ที่เห็นสมควรเป็นกรรมการ ซึ่งมีคุณสมบัติตามข้อ 3 และข้อ 4 จากนั้นให้ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อเลือกกันเองให้เหลือจำนวนหนึ่งคน

ในกรณีไม่มีองค์กรชุมชนในท้องที่ตำบลหรือแขวงที่เป็นภูมิลำเนาของนักเรียนในสถานศึกษาหรือตำบลหรือแขวงที่สถานศึกษาตั้งอยู่หรือมีแต่ไม่เสนอชื่อผู้แทนเข้ารับเลือกเป็นกรรมการ ให้ผู้อำนวยการสรรหาผู้แทนองค์กรชุมชนในท้องที่ตำบลหรือแขวงใกล้เคียงหรือในท้องที่ตำบลหรือแขวงของเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียงเป็นกรรมการผู้แทนองค์กรชุมชนในสถานศึกษานั้น

(3) การสรรหาและเลือกกรรมการตามข้อ 2 (5) ให้ดำเนินการโดยสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(4) การสรรหาและเลือกกรรมการตามข้อ 2 (8) ให้ดำเนินการโดยการพิจารณาร่วมกันของผู้ที่ได้รับการสรรหาและได้รับเลือกให้เป็นกรรมการตามข้อ 2 (2) (3) (4) (5) (6) (7) และกรรมการตามข้อ 2 (9) ให้ได้จำนวนสองคนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและจำนวนเจ็ดคนสำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่

(5) การสรรหาและการเลือกประธานกรรมการ ให้ผู้ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการตามข้อ 2 (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) และกรรมการตามข้อ 2 (9) ร่วมกันเลือกประธานกรรมการจากผู้ที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(6) ให้ผู้อำนวยการเสนอรายชื่อผู้ที่ได้รับการสรรหาและได้รับเลือกตาม (1) ถึง (5) ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพิจารณาแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการและกรรมการ

ข้อ 6 หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา และการเลือกกรรมการนอกจากที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนี้ให้เป็นไปตามประกาศของสถานศึกษา

ข้อ 7 ประธานกรรมการและกรรมการตามข้อ 2 (2) (3) (4) (5) (6) (7) และ (8) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีและอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ ประธานกรรมการและกรรมการตามข้อ 2 (2) (3) (4) (5) (6) (7) และ (8) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ ทำให้เสื่อมเสียต่อสถานศึกษาหรือหย่อนความสามารถ

(4) ขาดคุณสมบัติตามข้อ 3 หรือข้อ 4

(5) พ้นจากการเป็นพระภิกษุ เฉพาะกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนที่เป็นพระภิกษุสงฆ์

ข้อ 8 ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการตามข้อ 2 (2) (3) (4) (5) (6) (7) หรือ (8) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการสรรหา เลือกและแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการแทนภายในเก้าสิบวัน เว้นแต่วาระของกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันจะไม่ดำเนินการก็ได้

ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่ประธานกรรมการและกรรมการตามวรรคหนึ่งจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหากรรมการใหม่ภายในเก้าสิบวันก่อนครบวาระและให้ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการและกรรมการซึ่งแต่งตั้งใหม่เข้ามารับหน้าที่

ข้อ 9 สถานศึกษาที่มีสภาพและลักษณะการปฏิบัติงานแตกต่างจากสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโดยทั่วไป ซึ่งไม่สามารถแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาได้ครบองค์ประกอบตามกฎกระทรวงนี้ การกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา และจำนวนกรรมการในแต่ละลักษณะและประเภทของสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้มีอำนาจในการประกาศให้สถานศึกษาใดเป็นสถานศึกษาที่มีสภาพและลักษณะการปฏิบัติงานแตกต่างจากสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโดยทั่วไป

ข้อ 10 ในวาระเริ่มแรกให้ผู้อำนวยการดำเนินการสรรหาและเลือกประธานกรรมการและกรรมการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ 11 ในวาระเริ่มแรกกรรมการตามข้อ 2 (3) ยังไม่ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพจนกว่าคุรุสภาจะกำหนดให้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา

ข้อ 12 ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาอันเกี่ยวกับการปฏิบัติการหรือการดำเนินการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนี้³¹

จากกฎกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าว จะเห็นได้ว่าได้มีการกำหนดขอบข่ายสถานศึกษา จำนวนคณะกรรมการ องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน คุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน แนวทางการสรรหาและการเลือกกรรมการ ระยะเวลาดำเนินการ ขั้นตอนการสรรหาและการเลือก คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานและข้อเสนอแนะการดำเนินการสรรหา การเลือกและการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการ ซึ่งผู้ที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎกระทรวงคือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาซึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการ

³¹“ กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การกำหนดจำนวนคณะกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานคณะกรรมการและรองประธาน วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2546,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่มที่ 120, ตอน 129 ก (31 ธันวาคม 2546): 13-17.

แนวคิดที่เกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560 – 2579

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษามีหน้าที่ในการพิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการ ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬา กับการศึกษาทุกระดับ และด้วยเหตุที่แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552–2559) จะสิ้นสุดในปี พ.ศ.2559 ดังนั้นสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560–2579 ซึ่งเป็นแผนระยะยาว 20 ปี เพื่อเป็นแผนแม่บทสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบ แนวทางในการพัฒนาการศึกษาในช่วงระยะเวลาดังกล่าว

ในการดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ การยอมรับและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนฯ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้ศึกษาสภาวะการณ์และบริบทแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการศึกษาของประเทศ ทั้งด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาคและโลก การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมสูงวัยและทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21 ที่ทั่วโลกต่างต้องเผชิญกับความท้าทายและมุ่งพัฒนาประเทศไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมยุค 4.0 และนำผลการติดตามประเมินแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552–2559 ซึ่งครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษา โอกาสทางการศึกษา คุณภาพการศึกษา ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการสถานศึกษาและการใช้จ่ายงบประมาณ รวมทั้งการพัฒนาการศึกษากับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาปัญหาและความท้าทายของระบบการศึกษา ทั้งที่เกิดจากปัญหาของระบบการศึกษาและจากสภาวะการณ์ของโลกที่ประเทศต้องเผชิญเพื่อนำมากำหนดแนวคิดของการจัดการศึกษาวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย การพัฒนาการศึกษา บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์เป้าหมาย ตัวชี้วัดและแนวทางการพัฒนารวมทั้งโครงการเร่งด่วนที่สำคัญและการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ³²

แนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษาประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของ

³² สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579** (กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2560), ค.

เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิคุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้และวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อมโดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ

วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย ตัวชี้วัด และยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติจากแนวคิดการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ดังนี้

“คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการคือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับทบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคีและร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติได้วางเป้าหมายไว้ 2 ด้านคือ

1. เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ประกอบด้วยทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics) 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

2. เป้าหมายของการจัดการศึกษา (Aspirations) 5 ประการ ซึ่งมีตัวชี้วัดเพื่อการบรรลุเป้าหมาย 53 ตัวชี้วัด ประกอบด้วยเป้าหมายและตัวชี้วัดที่สำคัญดังนี้

2.1 ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access)

2.2 ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม (Equity)

2.3 ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ (Quality)

2.4 ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency)

2.5 ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy)

ยุทธศาสตร์ เป้าหมายและตัวชี้วัด แผนการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาภายใต้ 6 ยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์และแนวคิดการจัดการศึกษา ดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติมีเป้าหมาย ดังนี้

1. คนทุกช่วงวัยมีความรักในสถาบันหลักของชาติและยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. คนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

3. คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแลและป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิต รูปแบบใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศมีเป้าหมาย ดังนี้

1. กำลังคนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของ ตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2. สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษามีผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน

3. การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและ มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
มีเป้าหมาย ดังนี้

1. ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
2. คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถและสมรรถนะตามมาตรฐาน การศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ
3. สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตาม หลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน
4. แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและ มาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่
5. ระบบและกลไกการวัด การติดตามและประเมินผลมีประสิทธิภาพ
6. ระบบการผลิตครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาได้มาตรฐานระดับสากล
7. ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การสร้างโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา
มีเป้าหมายดังนี้

1. ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ
  2. การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย
  3. ระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน
- เพื่อการวางแผนการบริหารจัดการศึกษา การติดตามประเมินและรายงานผล

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
มีเป้าหมาย ดังนี้

1. คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรมและนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ
2. หลักสูตร แหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรมและการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ
3. การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 : การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษามีเป้าหมายดังนี้

1. โครงสร้าง บทบาท และระบบการบริหารจัดการการศึกษามีความคล่องตัว ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้

2. ระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลกระทบต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

3. ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่

4. กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษารองรับลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน สถานศึกษาและความต้องการกำลังแรงงานของประเทศ

5. ระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจและส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

โดยกำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษา พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก โครงการพัฒนาระบบจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา และโครงการทดลองนำร่องระบบการจัดสรรเงินผ่านด้านอุปสงค์และอุปทาน เป็นต้น

การขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579 สู่การปฏิบัติขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ ประกอบด้วย สาระของแผนการศึกษาแห่งชาติที่มีความชัดเจนครบถ้วนและครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย และทุกระดับการศึกษา การมีส่วนร่วมใน กระบวนการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนตั้งแต่ระดับนโยบายระดับ ปฏิบัติ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสาธารณชน การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แก่ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนเพื่อสร้างความตระหนักในความสำคัญของแผนการศึกษาแห่งชาติ การสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนการศึกษาแห่งชาติและการนำแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนแก่ผู้ปฏิบัติทุกระดับ เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาของชาติ

แนวทางการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) การสร้างความรู้ความเข้าใจให้ทุกภาคส่วนได้ตระหนักถึงความสำคัญและ พร้อมเข้าร่วมในการผลักดันแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ การสร้างความรู้ความเข้าใจกับหน่วยงานองค์กรและภาคีทุกภาคส่วนถึงวิสัยทัศน์และเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ 2) การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579 ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี นโยบายรัฐบาลแผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี แผนปฏิบัตินโยบายระยะ 4 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงาน โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมจัดทำและติดตามประเมินผลแผนดังกล่าว 3) การปรับปรุงกฎ ระเบียบและกฎหมายต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาในระดับต่าง ๆ และ

4) การสร้างช่องทางให้ประชาสังคมมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งระดับนโยบายและระดับพื้นที่

การดำเนินการการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579 ได้เสนอรายละเอียดการดำเนินการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติโดยได้ระบุบทบาทของหน่วยงานในระดับต่าง ๆ อาทิ หน่วยงานส่วนกลางซึ่งประกอบด้วยกระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ เช่น สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาและหน่วยงานอื่นนอกกระทรวงศึกษาธิการที่รับผิดชอบจัดการศึกษาเป็นต้น ส่วนระดับภูมิภาคประกอบด้วย สำนักงานศึกษาธิการภาค สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นต้น รวมทั้งระดับสถานศึกษาและระดับห้องเรียน โดยได้กำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานทั้ง 6 ยุทธศาสตร์ของหน่วยงานในแต่ละระดับอย่างชัดเจนซึ่งจะทำให้การดำเนินงานตามแผนเป็นไปอย่างสอดคล้องรองรับในกรอบทิศทางเดียวกันและการจัดการศึกษาเป็นไปตามยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงเวลาที่กำหนด

การติดตามประเมินผลแผนการศึกษาแห่งชาติ แนวคิดและหลักการติดตามประเมินผลเป็นการติดตามประเมินผลที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินทั้งการประเมินผลผลิตผลลัพธ์และผลกระทบ โดยแต่ละหน่วยงานประเมินการดำเนินงานของตนควบคู่ไปกับการให้หน่วยงานกลางประเมิน มีหลักเกณฑ์การติดตามและประเมินผลตัวชี้วัดที่ชัดเจน โปร่งใส มีมาตรฐานและถูกต้องตามหลักวิชาการ

แนวทางการติดตามประเมินผลแผนการศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย 1) การประเมินบริบทก่อนเริ่มโครงการประเมินระหว่างดำเนินงานและประเมินหลังการดำเนินงานตามแผนเสร็จสิ้น 2) วางระบบการประเมินระดับกระทรวง ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค จังหวัดและเขตพื้นที่เพื่อเชื่อมโยงแผน ปฏิบัติการแต่ละระดับกับแผนการศึกษาแห่งชาติ 3) ส่งเสริมให้เกิดการประสานความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาด้านงบประมาณและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่เพื่อให้การติดตามประเมินผลมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 4) จัดให้หน่วยงานหรือองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นกลาง เป็นผู้ประเมิน 5) จัดเวทีสาธารณะเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้แสดงความคิดเห็นและ 6) นำเสนอผลการติดตามและประเมินผลแผนการศึกษาแห่งชาติให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ³³

³³สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579** (กรุงเทพฯ: บริษัท พรินทวามกราฟฟิค จำกัด, 2560), จ-ตม.

2. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พุทธศักราช 2561- 2580

การพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 เป็นต้นมาได้ส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจที่ประเทศไทยได้รับการยกระดับเป็นประเทศในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลาง ในด้านสังคมที่มีการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนส่งผลให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากการเป็นประเทศยากจน และในด้านสิ่งแวดล้อม ที่ประเทศไทยมีข้อได้เปรียบในความหลากหลายเชิงนิเวศ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีความท้าทาย ต่อการพัฒนาที่สำคัญ อาทิ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี 2560 ที่ร้อยละ 3.9 ถือว่าอยู่ใน ระดับต่ำกว่าศักยภาพ เมื่อเทียบกับร้อยละ 6.0 ต่อปีในช่วงเวลาเกือบ 6 ทศวรรษที่ผ่านมา โดยมีสาเหตุหลักจากการชะลอตัวของการลงทุนภายในประเทศและสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่ยังไม่ฟื้นตัวได้เต็มที่ โครงสร้างเศรษฐกิจไทยที่ยังไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ภาคบริการและภาคเกษตรมีผลผลิตการผลิตในระดับต่ำ ขาดการนำเทคโนโลยีเข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ประกอบกับแรงงานไทยยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพและสมรรถนะที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ นอกจากนี้ ศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยยังคงเป็นปัจจัยท้าทายสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แม้ว่าการเข้าถึงระบบบริการสาธารณะ การศึกษา บริการสาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ และการคุ้มครองทางสังคมอื่น ของคนไทยมีความครอบคลุมเพิ่มมากขึ้นแต่ยังคงมีปัญหาเรื่องคุณภาพการให้บริการที่มีมาตรฐานแตกต่างกันระหว่างพื้นที่ ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักที่ทำให้ประเทศไทยยังคงมีปัญหาค่าความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ขณะที่ปัญหาด้านความยากจนยังคงเป็นประเด็นท้าทายในการยกระดับการพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้นและแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันการวางกลยุทธ์ระยะยาวในการฟื้นฟู การใช้และการรักษาทรัพยากรอย่างบูรณาการเพื่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนยังขาดความชัดเจน ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศยังมีปัญหาการใช้อย่างสิ้นเปลืองและเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวข้างต้น มีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ การพัฒนาประเทศขาดความต่อเนื่อง และความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาของประชาชน ขณะที่ความมั่นคงภายในประเทศยังมีหลายประเด็นที่ต้องเสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็ง ลดความขัดแย้งทางความคิด และอุดมการณ์ที่มีรากฐานมาจากความเหลื่อมล้ำ ความไม่เสมอภาค การขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และปัญหาการขาดเสถียรภาพทางการเมือง ตลอดจนส่งเสริมคนในชาติให้ยึดมั่นสถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจให้เกิดความรักและความสามัคคี ในขณะเดียวกันการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานและวัยเด็กที่ลดลงและประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจะเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ มีความท้าทายมากขึ้นทั้งในส่วนของเสถียรภาพทางการเงินการคลังของประเทศในการจัดสวัสดิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้น

การลงทุนและการออม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ความมั่นคงทางสังคม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ซึ่งจะเห็นประเด็นท้าทายต่อการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

สถานการณ์ แนวโน้มในการพัฒนาประเทศ ในปัจจุบันประเทศไทยยังคงมีประเด็นความท้าทายการพัฒนาในหลายมิติ ทั้งในมิติเศรษฐกิจที่โครงสร้างเศรษฐกิจยังไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมอย่างเต็มที่ ผลผลิตภาพการผลิตของภาคบริการและภาคเกษตรยังอยู่ในระดับต่ำ คุณภาพและสมรรถนะของแรงงานที่ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ มิติทางสังคมที่การยกระดับรายได้ของประชาชน การแก้ปัญหาด้านความยากจนและความเหลื่อมล้ำ การพัฒนาคุณภาพการให้บริการและการขยายโอกาสในการเข้าถึงระบบบริการสาธารณะยังคงมีช่องว่างที่สามารถพัฒนาต่อไปได้ มิติสิ่งแวดล้อมที่การฟื้นฟูและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังเป็นประเด็นสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนและมิติของการบริหารจัดการภาครัฐที่ยังขาดความต่อเนื่องและความยืดหยุ่นในการตอบสนองความต้องการในการแก้ปัญหาของประชาชนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีสถานการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานลดลงและประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด ความท้าทายใหม่ ๆ ซึ่งมาจากการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทั้งด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจ การเชื่อมโยงกันอย่างซับซ้อนจากการรวมกลุ่มภายในภูมิภาคและการเปิดเสรีด้านต่าง ๆ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวจะก่อให้เกิดความท้าทายในการพัฒนาประเทศทั้งในมิติความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นประเทศไทยจำเป็นต้องมีการวางแผนยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ ที่รอบคอบและครอบคลุมเพื่อเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ให้เจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และเป้าหมายการพัฒนาประเทศข้างต้นจึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาว ที่จะทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัย ภายในและภายนอกประเทศในทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการของประเทศได้รับการพัฒนาระดับไปสู่การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่มและพัฒนากลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจใหม่ที่จะสร้างและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ เพื่อยกระดับฐานรายได้ของประชาชนในภาพรวมและกระจายผลประโยชน์ไปสู่ภาคส่วนต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม คนไทยได้รับ

การพัฒนาให้เป็นคนดี เก่ง มีวินัย คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมและมีศักยภาพในการคิดวิเคราะห์ สามารถ “รู้ รับ ปรับใช้” เทคโนโลยีใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง สามารถเข้าถึงบริการพื้นฐาน ระบบสวัสดิการ และกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติจะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบ “ประชารัฐ” โดยประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐโดยแต่ละยุทธศาสตร์มีเป้าหมายและประเด็นการพัฒนา ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคาม และภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคุมไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการ ทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้าน และมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการ ของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

2. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติบนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ได้แก่ (1) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ (2) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและดิจิทัลและการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (3) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคตบนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ

ให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุน ในเวทีโลกควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลาง และลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

3. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ โดยคนไทย มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ตีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรมและเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกร ยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน ท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อนโดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบต่อสังคมไปสู่อุตสาหกรรม การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเองและการเตรียมความพร้อมของประชากรไทย ทั้งในมิติ สุขภาพ เศรษฐกิจ สังคมและสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชนและสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงานและการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะผ่านทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง 3 ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง

6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์

ส่วนรวม มีความทันสมัยและพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่าและปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้างเชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็วและโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์ สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้กฎหมายต้องมีความชัดเจนมีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพและนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม³⁴

ทฤษฎีเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

อาร์นสไตน์ (Arnstien) การมีส่วนร่วมหมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมโดยไม่มีบทบาทอะไรเลย ย่อมไม่ได้ผลการมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพนั้นผู้เข้าร่วมจะต้องรู้จักใช้อำนาจและสามารถควบคุมกิจกรรมนั้นได้จึงจะทำให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ³⁵

วิลเลียม (William Erwin) การมีส่วนร่วมหมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง³⁶

โคเฮน (Cohen & Uphoff) การมีส่วนร่วมหมายถึง สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร 2. การมี

³⁴“ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561 - 2580),” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 135, ตอนที่ 82 ก (13 ตุลาคม 2561): 1-2, 8-10.

³⁵S. R. Arnstien, “A Ladder of Citizen Participation” **Journal of the American Institute of Planners** 35, 4 (1969): 216-224.

³⁶ J. Edward, “Electoral Participation in a Low Stimulus Election” **Rural Development** 4, 1 (1976): 111-124.

ส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนารวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ 3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ³⁷

ยูไนเต็ท เนชั่น (United Nations) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้น และมีพลังของประชาชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ในการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคมและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ³⁸

พูตตี (Putti) การมีส่วนร่วม หมายถึง พื้นฐานของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะส่งผลให้การบริหารจัดการมีลักษณะกว้าง ซึ่งเป็นทางหนึ่งที่จะทำให้การมีส่วนร่วมขยายไปสู่การปฏิบัติงานในระดับล่างขององค์การ³⁹

เดวิด และ นิวสตรอม (Davis & Newstrom) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่าการมีส่วนร่วมเป็นเรื่องของความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและความรู้สึกนึกคิดของแต่ละคนที่มีต่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของกลุ่มหรือเป็นแรงกระตุ้นที่ช่วยทำให้มีความสำเร็จซึ่งเป็นเป้าหมายของกลุ่มหรือเป็นความรับผิดชอบต่อกิจกรรมรวมกันด้วยการเข้าไปเกี่ยวข้อง (Involvement) ช่วยเหลือ (Contribution) และร่วมรับผิดชอบ (Responsibility)⁴⁰

ทรงวุฒิ เรื่องวาทศิลป์ การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทร่วมในกิจกรรมทุกประการตามกำลังความสามารถของสมาชิก ไม่ว่าจะเป็น

³⁷J. M. Cohen, & N. T. Uphoff, **Rural Development Participation: Concept and Measure For Project Design Implementation and Evaluation: Rural Development Committee Center for international Studies** (New York: Cornell University Press, 1981), 6.

³⁸United Nations, **Yearbook of International Trade Statistics** (United Nations: UN Press, 1981).

³⁹Putti, "Work values and organizational commitment: A study in the Asian context" **Human Relations** 4, 2 (1987): 275.

⁴⁰K. David, & W. Newstrom, **Human Behavior At Work**, 8th ed. (New York: Mcgraw – Hill, 1989), 173.

การตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบและการประเมินผลร่วมกัน นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานในกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้น⁴¹

เนตรรุ้ง อยู่เจริญ กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือหรือสนับสนุนทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ หรือการร่วมกิจกรรมใด ๆ ในทุกระดับ อันอาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจหรือการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารด้วยความสมัครใจความกระตือรือร้น ตั้งใจ จริงใจ โดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายร่วมกัน⁴²

เมตต์ เมตต์การุณจิต การมีส่วนร่วมหมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็ทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผลและได้กล่าวถึงประเภทของการมีส่วนร่วมโดยสามารถจำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมโดยตรง การมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้หน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมโดยตรงเช่น ผู้บริหาร หัวหน้าโครงการมักจะเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของกรรมการที่ปรึกษาที่ให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะเพราะกิจกรรมบางอย่างอาจมีอุปสรรคไม่สามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงจำเป็นต้องให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อให้ผลการตัดสินใจเป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไปหรือเกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมโดยตรงจึงมีสาระสำคัญอยู่ที่ว่าเป็นการร่วมอย่างเป็นทางการและมักทำเป็นลายลักษณ์อักษรเช่น คำสั่งแต่งตั้ง หนังสือเชิญประชุม บันทึกการประชุม เป็นต้น 2) การมีส่วนร่วมโดยอ้อม การมีส่วนร่วมโดยอ้อมเป็นเรื่องของการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายอย่างไม่เป็นทางการ โดยไม่ได้ร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการบริหาร แต่เป็นเรื่องของการให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายเท่านั้นเช่น การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงานเข้าช่วยสมทบไม่ได้เข้าร่วมประชุมแต่ยินดีร่วมมือ เป็นต้น⁴³

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าไปเกี่ยวข้อง (Involvement) ทางความคิด, จิตใจ, อารมณ์และทางกาย การมีส่วนร่วมมีความหมายมากกว่าการเป็นส่วนหนึ่ง

⁴¹ทรงวุฒิ เรื่องวาทศิลป์, “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในพื้นที่บริการของโรงเรียนลุ่มแคววิทยา อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง” (วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550), 10.

⁴²เนตรรุ้ง อยู่เจริญ, “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของครูสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร” (ปริญญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2553), 25.

⁴³เมตต์ เมตต์การุณจิต, **การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการ**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์, 2553), 75.

(Sense and belonging) การมีส่วนร่วมมีความหมายทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ (Quantitative and Qualitative) การมีส่วนร่วมครอบคลุมทั้งมิติด้านความสามารถ เวลาและโอกาสที่จะมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมเป็นการกระทำ (Action) จึงมีทั้งผู้กระทำ (The actor) ผู้ถูกกระทำหรือผู้รับผล (The recipient) และสาธารณชน (The public) ผู้เป็นบริบทของการกระทำ⁴⁴

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

สัมฤทธิ์ กางเพ็ญ กล่าวถึง ความสำคัญของการมีส่วนร่วมว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องผูกพันกับงานขององค์การ ความรู้สึกผูกพันเกี่ยวข้องนี้หากมีการตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันแล้วจะเป็นผลให้เกิดข้อผูกมัด หรือสิ่งที่ตกลงร่วมกัน นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการระดมความคิด และอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความคิดเห็นหลากหลาย การปฏิบัติมีความเป็นไปได้มากกว่าการคิดเพียงคนเดียว
2. การมีส่วนร่วมในการบริหารมีผลทางจิตวิทยา คือ ทำให้เกิดการต่อต้านน้อยลง ในขณะที่เดียวกันเกิดการยอมรับมากขึ้น
3. เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดีกว่า สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสพการณ์ในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
4. เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีโอกาสใช้ความสามารถและ ทักษะในการทำงานร่วมกัน เกิดความมีน้ำใจ (Team spirit) และความจงรักภักดีต่อหน่วยงานมากขึ้น
5. การมีส่วนร่วมทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น การตัดสินใจมีคุณภาพมากขึ้น และส่งเสริมให้การปรับปรุงงานมีความเป็นไปได้สูง ตลอดจนผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้นด้วย⁴⁵

โคเฮน และ อัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff) กล่าวถึงกรอบในการพิจารณาเรื่องของการมีส่วนร่วมว่า มีโครงสร้างพื้นฐานจำแนกเป็น 3 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 มีส่วนร่วมในเรื่องอะไร (what participation are we concerned with?) หรือเรียกอีกอย่างว่าประเภทหรือลักษณะของการมีส่วนร่วมได้สร้างกรอบพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (participation in decision making) ซึ่งเป็นการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ระยะเริ่มต้น

⁴⁴นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, **แนวคิดแนวทางการพัฒนาชุมชน** (กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 52, 2550), 25.

⁴⁵สัมฤทธิ์ กางเพ็ญ, “การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการศึกษา ของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช” (วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2555), 10.

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (participation in implementation) เป็นการเข้าร่วมโดยการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหารและการเข้าร่วมในการร่วมแรงร่วมใจ

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (participation in benefits) โดยอาจจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุ ทางสังคมหรือโดยส่วนตัว

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (participation in evaluation) ซึ่งเป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมรวมทั้งเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

มิติที่ 2 ใครที่เข้ามามีส่วนร่วม (whose participation are we concerned with?) ในส่วนนี้ มีคำที่ใช้ในความหมายว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” (popular participation) Cohen and Uphoff ได้จำแนกให้เป็นกลุ่มบุคคลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจำแนกออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ 1. ผู้ที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น 2. ผู้นำท้องถิ่น 3. เจ้าหน้าที่ของรัฐ และ 4. คนต่างชาติ

มิติที่ 3 การมีส่วนร่วมนั้นเกิดขึ้นอย่างไร (how is participation occurring with in the project) ในมิตินี้ มีประเด็นที่ควรพิจารณาอยู่ 4 ประเด็นด้วยกันคือ

1. พื้นฐานของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับแรงที่กระทำให้เกิดการมีส่วนร่วม มาจากเบื้องบนหรือเบื้องล่างและแรงที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมมาจากที่ใด

2. รูปแบบของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับรูปแบบขององค์การมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อม

3. ขอบเขตของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับระยะเวลาที่เข้ามามีส่วนร่วมและช่องของกิจกรรม

4. ประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับการให้อำนาจแก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วม และปฏิสัมพันธ์ของคุณลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม⁴⁶

แชปปิน (Chapin) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมในงานออกเป็น 4 ประเภทดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือการริเริ่มตัดสินใจดำเนินการ การมีอิทธิพลในการตัดสินใจดำเนินงานหรือออกเสียงคัดค้านและตัดสินใจปฏิบัติการในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติ ไม่ว่าจะเรื่องของการจัดระบบการทำงาน วิธีการทำงาน ใครเป็นผู้กระทำและทำอย่างไร

⁴⁶J. M. Cohen, & N. T. Uphooff, **Rural development participation: Concept and measures for project design implementation and evolution rural development committee center for international studies** (New York: Cornell University Press, 1981), 7.

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ คือ การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหารการประสานความร่วมมือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลคือการมีส่วนร่วมในงานในการให้ข้อมูล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผลการการเสนอปฏิบัติงาน ตลอดจนการเสนอแนวคิดในการปรับปรุงและแก้ไขงานต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น⁴⁷

ปัจจัยสำคัญของการมีส่วนร่วม

สิริวรรณ เดชวิถี ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคคลไว้ 11 ประการ ดังนี้

1. การปฏิบัติตนให้สอดคล้องตามความเชื่อพื้นฐาน กล่าวคือบุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนกันจะเลือกรูปแบบปฏิบัติซึ่งสอดคล้องและคล้ายคลึงกับความเชื่อพื้นฐานของตัวเอง
2. มาตรฐานคุณค่าบุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนกันจะปฏิบัติในลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณค่าของตัวเอง
3. เป้าหมายบุคคลและกลุ่มบุคคล ดูเหมือนกันจะส่งเสริมป้องกันและรักษาเป้าหมายของตัวเอง
4. ประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา พฤติกรรมของบุคคลบางครั้งมาจากประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา
5. บุคคลและกลุ่มบุคคลจะประพฤติตามแบบที่ตนคาดหวังว่าจะต้องประพฤติในสถานการณ์เช่นนั้น ทั้งยังชอบปฏิบัติต่อผู้อื่นในลักษณะที่ตนคาดหวังจากผู้อื่นด้วย
6. การบีบบังคับ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำในสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกว่าตนเองต้องกระทำเช่นนั้น
7. การมองแต่ตัวเอง บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งคิดว่าตนเองต้องกระทำเช่นนั้น
8. นิสัยและประเพณี บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีนิสัยชอบกระทำเมื่ออยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ

⁴⁷ F. S. Chapin, *Social participation and social intelligence*, 3rd ed. (New York: Longman, 1997), 317.

9. โอกาส บุคคลและกลุ่มบุคคลจะมีส่วนร่วมในรูปแบบการปฏิบัติงานของสังคม โดยเฉพาะในทางที่เกี่ยวข้องกับจำนวนและชนิดของโอกาส ซึ่งโครงสร้างของสังคมเอื้ออำนวยให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำเช่นนั้น

10. ความสามารถ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้าร่วมในกิจกรรมบางอย่างที่คนเห็นว่าเป็นสิ่งที่ต้องการให้เขาทำสถานการณ์เช่นนั้น

11. การสนับสนุน บุคคลและกลุ่มบุคคล มักจะเริ่มปฏิบัติเมื่อเขารู้สึกว่าได้รับการสนับสนุนที่ดี⁴⁸

กระบวนการหรือขั้นตอนการมีส่วนร่วม

กระบวนการหรือขั้นตอนการมีส่วนร่วมมีนักวิชาการได้กล่าวถึงกระบวนการหรือขั้นตอนการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

ประกฤษธร เตชะประเสริฐวิทยา ได้นำแนวคิดของไพรัตน์ เตชะรินทร์ มาสรุปถึงการมีส่วนร่วมว่า บุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัครต่าง ๆ ควรมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาในเรื่องต่อไปนี้

1. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนความต้องการของชุมชน
2. ร่วมคิด และสร้างรูปแบบ และวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน
3. ร่วมวางนโยบาย หรือแผนงาน หรือโครงการ หรือกิจกรรม เพื่อจัดปัญหาและแก้ไข ปัญหาและสนองความต้องการของชุมชน
4. ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัด หรือปรับปรุงระบบบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

⁴⁸สิริวรรณ เดชวิถี, “การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชนเมือง เขตเทศบาลขอนแก่น” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร, 2544), 9.

8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผลและร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ ทั้งเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป⁴⁹

อคิน รพีพัฒน์ ได้เสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา สาเหตุของปัญหาตลอดจนแนวทางแก้ไข

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทาง และวางแผนพัฒนา

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานกิจกรรมพัฒนา⁵⁰

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ กล่าวว่า การมีส่วนร่วมประมวลได้เป็น 3 ส่วนคือ

1. ส่วนของการวางแผนพัฒนา จะเริ่มต้นตั้งแต่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา การกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหา และพัฒนาการศึกษา ชุมชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดความต้องการของชุมชน จัดลำดับความสำคัญของความต้องการนั้น ๆ ตลอดจนการกำหนดพิธีการและแนวทางการดำเนินงานและกำหนดทรัพยากร และแหล่งทรัพยากรที่จะนำไปสนับสนุนการจัดและพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ

2. ส่วนของการจัดและดำเนินการตามแผนงานโครงการ เป็นส่วนที่ประชาชนเข้าทำประโยชน์ในโครงการ โดยการร่วมมือช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน หรือโดยการบริหาร และประสานงาน ตลอดจนการดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก เป็นต้น

3. ส่วนของการประเมินผลโครงการ เป็นส่วนที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินว่าโครงการพัฒนาที่ดำเนินการนั้น บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ การติดตามประเมินผลนี้อาจเป็นการประเมินความก้าวหน้าหรือผลสรุปรวมทั้งโครงการ⁵¹

โคเฮน และ อัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff) ได้จำแนกชนิดของการมีส่วนร่วมเอาไว้ 4 ประเภท ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการตัดสินใจ (Decision making) ในกระบวนการตัดสินใจนั้น ประการแรกที่สุดที่จะต้องกระทำคือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับ

⁴⁹ประภัสสร เตชะประเสริฐวิทยา, ยุทธศาสตร์การพัฒนาและการวางแผนชุมชนเกษตรกรรม (ขอนแก่น: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2549), 45.

⁵⁰อคิน รพีพัฒน์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา (กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข, 2547), 12.

⁵¹นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, แนวคิดแนวทางการพัฒนาชุมชน (กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2550), 55.

ความสำคัญ ต่อจากนั้นเลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องที่ต้องดำเนินไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินโครงการ (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินโครงการนั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่า ใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ด้วยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากรการบริหารงานและงบประมาณ และการขอความช่วยเหลือ

3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ อันเกิดจากโครงการนั้น ๆ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้วยังต้องพิจารณาการกระจายผลประโยชน์ทางบวก และผลที่เกิดขึ้นทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลในสังคมด้วย

4. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลโครงการ (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่งที่สำคัญที่ต้องสังเกตคือ ความคิดเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งมีอิทธิพลสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้⁵²

ลักษณะการมีส่วนร่วม

ลักษณะการมีส่วนร่วมนั้น จะพิจารณาได้หลากหลาย ขึ้นอยู่กับว่าจะสนใจศึกษาในประเด็นใดบ้าง ประเด็นที่น่าสนใจในงานวิจัยครั้งนี้ คือ การเน้นลักษณะการมีส่วนร่วมในประเด็นที่เกิดจากกิจกรรม เช่น การเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในประโยชน์สาธารณะ การเข้าร่วมในการตัดสินใจ การวางแผน และร่วมตรวจสอบในลักษณะองค์กรชุมชน ฯลฯ และการเน้นการศึกษาในลักษณะของการบริหารที่เกิดจากการดำเนินงานในทางนโยบายและในทางปฏิบัติการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมกับชุมชน ดังมีนักวิชาการได้ให้ความเห็น เช่น

อนสไตน์ (Ornstein, อังโน ชูชาติ พ่วงสมจิตต์) เห็นว่า การมีส่วนร่วมจะมีลักษณะมากน้อยเพียงใด ให้พิจารณาว่าผู้นำเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการใช้อำนาจและมีบทบาทในการควบคุมได้เท่าใด ซึ่งเป็นข้อบ่งบอกถึงภาวะผู้นำที่เป็นประชาธิปไตย ว่ามีสูงหรือต่ำ โดย Ornstein ได้สรุปลักษณะการมีส่วนร่วมออกเป็น 3 ลักษณะ คือ 1. การมีส่วนร่วมเทียม หรือไม่มีส่วนร่วม

⁵²J. M. Cohen, & N. T. Uphooff, *Rural development participation: Concept and measures for project design implementation and evolution rural development committee center for international studies* (New York: Cornell University Press, 1981), 9.

2. การมีส่วนร่วมพอเป็นพิธีหรือร่วมเพียงบางส่วน 3. การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง คือ มีอำนาจและบทบาทมาก สอดคล้องกับ⁵³

แนวคิดของ Campbell & Ramseyer (อ้างถึงใน จิราภรณ์ ศรีคำ) ได้แบ่งลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ 5 ลักษณะ ได้แก่ 1. ลักษณะที่ไม่มีส่วนร่วมเลย 2. ลักษณะที่มีส่วนร่วมน้อย 3. ลักษณะที่มีส่วนร่วมปานกลาง 4. ลักษณะที่มีส่วนร่วมมาก 5. ลักษณะที่มีส่วนร่วมมากที่สุด⁵⁴

ฮันทิงตัน และ เนลสัน (Huntington & Nelson) เห็นว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนจะพิจารณาจาก กิจกรรม และการบริหาร ซึ่งจะต้องมีการศึกษาควบคู่กันไป ในระดับกิจกรรมนั้น จะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด ส่วนในด้านการบริหารนั้น จะเป็นลักษณะของผู้มีอำนาจหน้าที่ที่จะเปิดทางให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น หรือแสดงออกถึงเข้าร่วมในกิจกรรม โดย ฮันทิงตัน และ เนลสัน ได้มีหลักในการพิจารณาถึงลักษณะการมีส่วนร่วมดังมีรายละเอียด ดังนี้

1. กิจกรรม ลักษณะของการมีส่วนร่วมประเภทนี้ให้ดูจากกิจกรรมที่เข้าร่วม เช่น ด้านการเมือง อาจพิจารณาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง การลงประชามติ การประท้วง กรณีที่รัฐมีโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชน เป็นต้น ว่าสามารถกระทำได้เพียงใด

2. ระดับการบริหาร โครงสร้างขององค์กรหนึ่งจะต้องมีสายการบังคับบัญชา ดังนั้น การมีส่วนร่วมจะพิจารณาได้จาก

2.1 ในแนวราบ ทุกแผนกทุกฝ่ายจะมีความเสมอกันในตำแหน่ง ดังนั้น การมีส่วนร่วมในแนวราบจึงเป็นไปอย่างหลวม ๆ ไม่จริงจัง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีสถานะหรือตำแหน่งเท่ากัน

2.2 ในแนวตั้ง เป็นการมีส่วนร่วมตามสายการบังคับบัญชา เช่น มีหัวหน้าลูกน้อง มีฝ่าย แผนกต่าง ๆ ลดหลั่นกันไป เป็นต้น การทำงานจึงมีการตรวจสอบตามลำดับชั้น การแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่นจะได้รับการตรวจสอบจากผู้บังคับบัญชา

2.3 การมีส่วนร่วมทั้งแนวราบและแนวตั้งนั้น ในบางครั้งจะต้องทำงานร่วมกัน ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานในแผนกอื่น จึงต้องแสดงบทบาทตามสถานภาพของแนวราบและแนวตั้ง⁵⁵

⁵³ชูชาติ พ่วงสมจิตต์, การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑล (กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สาขา การบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540), 23.

⁵⁴จิราภรณ์ ศรีคำ, การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนวชิรวิทย์ ระดับประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ (เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547), 12.

⁵⁵S. Huntington, & S. Nelson, *No easy choice: political participation in developing countries* (New York: Harvard University Press, 1975), 12-15.

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรมและพรรณทิพย์ เพชรมาก ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไว้ ใน เอกสารประกอบการสอนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองและชนบท โดยได้ข้อสรุปลักษณะการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 6 ลักษณะได้แก่

1. การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) การมีส่วนร่วมแบบนี้ ประชาชนเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้การแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2. การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างผู้ดำเนินโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็น และการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม นอกจากนี้ยังเป็นช่องทางการกระจายข่าวสารข้อมูลไปยังประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดความเข้าใจและเพื่อให้มีการให้ข้อเสนอแนะเพื่อประกอบทางเลือกการตัดสินใจ

3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมและผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจ การประชุมรับฟังความคิดเห็นมีหลายวิธีการ เช่น การประชุมระดับชุมชน (Community Meeting) การประชุมรับฟังความคิดเห็นเชิงวิชาการ (Technical Meeting)

4. การประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นการประชุมที่มีขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นระบบ และมีความชัดเจนมากขึ้น เป็นเวทีในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผยไม่มีการปิดบังของผู้ที่มีส่วนได้และส่วนเสียของโครงการ การประชาคมและคณะกรรมการจัดประชุมจะต้องมีองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับ มีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจนและมีการแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบอย่างชัดเจน

5. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจต่อประเด็นปัญหานั้น ๆ ซึ่งอาจจะดำเนินการโดยการเลือกตัวแทนเข้าไปเป็นกรรมการที่มีอำนาจการตัดสินใจ

6. การใช้กลไกทางกฎหมาย รูปแบบนี้ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรง ในเชิงการป้องกันและแก้ไข แต่เป็นลักษณะของการเรียกร้องและการป้องกันสิทธิของตนเอง อันเนื่องมาจากการไม่ได้รับความเป็นธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนเองควรจะได้รับ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ให้หลักเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้หลายประการ และประชาชนสามารถใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญทั้งในรูปแบบของปัจเจกหรือในรูปแบบกลุ่ม องค์การ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้⁵⁶

⁵⁶ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และพรรณทิพย์ เพชรมาก, **การบริหารสังคม ศาสตร์แห่งศตวรรษ เพื่อสังคมไทยและสังคมโลก** (กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2551), 34.

โดยสรุป ลักษณะการมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมในระดับกิจกรรม ได้แก่ การรับรู้ ข่าวสาร การปรึกษาหารือ การประชุมรับฟังความคิดเห็น การประชาพิจารณ์ การลงประชามติ และการมีส่วนร่วมในระดับการบริหาร ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การใช้กลไกทางกฎหมาย ในประเด็นการมีส่วนร่วมในระดับการบริหารนี้ ยังจะต้องพิจารณาจาก ในแนวราบ ทุกแผนกทุกฝ่าย จะมีความเสมอกันในตำแหน่งและในแนวคิดเป็นการมีส่วนร่วมตามสายการบังคับบัญชา

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในต่างประเทศ

ประเทศนิวซีแลนด์

ประเทศนิวซีแลนด์เป็นประเทศที่ได้รับการยอมรับกันว่าประสบความสำเร็จค่อนข้างสูงมากในการปฏิรูปการศึกษา ประเทศนี้เคยมีปัญหาการศึกษาหลายประการ เช่น ในเรื่องความซับซ้อนในการบริหารจัดการศึกษาทั้งระบบของประเทศ เรื่องคุณภาพและประสิทธิผลประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนไม่มีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพของตนเอง คุณภาพการศึกษาตกต่ำ ประชาชนไม่มีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่โรงเรียนอย่างจริงจัง ในที่สุดได้มีการกำหนดให้ปฏิรูปการศึกษาสู่การกระจายอำนาจการตัดสินใจในการบริหารจัดการศึกษาทั้งหมดไปให้กับสถานศึกษา กำหนดให้ลดบทบาทส่วนกลางทั้งด้านงบประมาณและการบริหารจัดการการศึกษา ยกเลิกหน่วยงานการศึกษาระดับเขตเมืองหรือส่วนภูมิภาคให้เหลือแต่ระดับกระทรวงกับระดับสถานศึกษาเท่านั้น (สถานศึกษาทั่วทั้งประเทศ มีประมาณ 3,000 แห่ง)

การปฏิรูปการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์นี้มีการปรับโครงสร้างครั้งใหญ่มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่การกระจายอำนาจการตัดสินใจทางการศึกษาที่เดิมเคยอยู่แต่ในส่วนกลางออกไปสู่ระดับโรงเรียนในท้องถิ่นโดยตรง ต้องการให้โรงเรียนทุกแห่งสามารถปกครองตนเองได้ ให้โรงเรียนเป็นเอกเทศมากขึ้น ให้สถานศึกษามีอิสระในการจัดการศึกษาของตนเอง เปิดโอกาสให้ประชาชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ หลักสูตรและการเรียนการสอน การบริหารงานบุคคลและบริหารงบประมาณ ให้มีคณะกรรมการบริหารโรงเรียน (Board of Trustees) ประกอบด้วยผู้แทนชุมชนและผู้ปกครอง 3-7 คน ผู้แทนครู 1 คน ผู้แทนนักเรียน 1 คน (สำหรับระดับมัธยมศึกษา) ให้ผู้บริหารเป็นกรรมการและเลขานุการ ทำโรงเรียนให้เป็นแบบโรงเรียนที่บริหารตัวเอง (Self-managed Schools) โดยให้คณะกรรมการบริหารโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในเรื่อง

1. กำหนดนโยบายและแนวทางดำเนินงานของโรงเรียนโดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับนโยบาย (National Policy) กรอบหลักสูตรแห่งชาติ (National Curriculum Framework) และแนวปฏิบัติ (Guidelines) จัดทำธรรมนูญโรงเรียน (School Charter) พิจารณาอนุมัติงบประมาณประจำปีของสถานศึกษา

2. ทำหน้าที่เป็นผู้แทนดูแลการดำเนินงานกิจการของโรงเรียนและผลประโยชน์ของพ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้เสียภาษี ควบคุมดูแลจรรยาบรรณนักเรียน ดูแลให้มีสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและที่เอื้อต่อการเรียนรู้

3. พิจารณาแต่งตั้งผู้บริหาร

4. ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนและของผู้บริหารโรงเรียน

โรงเรียนต้องจัดทำธรรมนูญโรงเรียนและใช้เป็นเงื่อนไขสัญญา (Contract) ระยะเวลา 3 ปี ระหว่างโรงเรียนกับรัฐบาล โดยรัฐบาลจะจัดสรรงบประมาณอุดหนุนส่งตรงไปยังโรงเรียน ส่วนการดำเนินการให้เป็นไปตามธรรมนูญโรงเรียนและตามเงื่อนไขสัญญาจะเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน (Board of Trustees) โดยมีครูใหญ่หรือผู้บริหารโรงเรียนทำหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานประจำ (day-to-day activities) ของโรงเรียน ทำหน้าที่นำนโยบายและแนวดำเนินการไปปฏิบัติให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารโรงเรียนกำหนดและจะต้องจัดทำรายงานประจำปี (Annual Report-รายงานการศึกษาประจำปีของโรงเรียน) เสนอต่อชุมชนและกระทรวงศึกษาธิการ

ในเอกสารของกระทรวงการศึกษาแห่งประเทศนิวซีแลนด์ ชื่อ Governing and Managing New Zealand Schools : A Guide for Boards of Trustees ซึ่งแสดงให้เห็นรายละเอียดเกี่ยวกับ (1) National Education Goals (2) National Curriculum Structure และ (3) National Administration Guidelines ส่วนที่กล่าวถึงบทบาทของ Board of Trustee และ Principal ได้ระบุไว้ว่า บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียน (Board of Trustees) นั้นเป็นไปตามมาตรา 75 ของกฎหมายการศึกษา (Education Act 1989) ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า คณะกรรมการโรงเรียนมีอำนาจเต็มในการควบคุมบริหารจัดการโรงเรียนได้ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร (a schools board has complete discretion to control the management of the school as it thinks fit) คณะกรรมการโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบต่อข้อกำหนดและพร้อมที่จะให้ตรวจสอบได้ ตามแนวปฏิบัติที่ได้กำหนดไว้ใน National Administration Guidelines บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนจึงประกอบด้วย

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของโรงเรียน โดยกำหนดไว้ในธรรมนูญให้ชัดเจน (Defines the school's purpose by overseeing the development of the charter)

2. กำหนดนโยบายและเป้าหมายการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยการปรึกษาร่วมกับครูใหญ่ ครูและบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน (set policies and goals for significant areas within the school, in consultation with the principal, staff, and community)

3. แต่งตั้งและตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานของครูใหญ่ในการบริหารโรงเรียน (appoints the principal and assess his or her performance in meeting the school's goals)

4. ให้การส่งเสริมสนับสนุนครูใหญ่ในการบริหารโรงเรียน (support the principal in managing the school) และ

5. เป็นตัวกลางในการสื่อสารและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (ensure the school is communicating effectively with its community)

ในช่วงระยะแรกของการปฏิรูปการศึกษา การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ต้องเผชิญกับอุปสรรค ประสพปัญหาหลายอย่าง เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่ที่คณะกรรมการต้องรับผิดชอบในการบริหารโรงเรียน ต้องคิดเองริเริ่มเอง ทำเองและรับผิดชอบเองทั้งหมดประกอบกับความไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน ต้องมีการประชุมบ่อยซึ่งต้องเสียเวลาของกรรมการมาก เน้นงานเอกสารมาก จึงมีการต่อต้าน เกิดขึ้นบ้างในบางส่วนจากความไม่เข้าใจจากผู้สูญเสียผลประโยชน์แต่ในส่วนที่ประสบ ความสำเร็จ ปรากฏว่ากรรมการบริหารโรงเรียน

- มีความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน
- มีความรู้ความเข้าใจในงานโรงเรียนดีขึ้น
- มีความก้าวหน้าทางการศึกษาดีขึ้น
- ได้มีโอกาสทำประโยชน์เพื่อลูกหลานที่อยู่ในโรงเรียน
- ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีขึ้น⁵⁷

ในด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประชาชนในประเทศนิวซีแลนด์นั้น พิณสุดา สิริธรรงสี ได้ระบุไว้ดังนี้

1. การเป็นคณะกรรมการบริหารโรงเรียน (Board of Trustees) เป็นองค์การบริหาร คณะกรรมการประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ผู้แทนผู้ปกครองและประชาชน 3 - 7 คน ทำหน้าที่ในการบริหารงานโรงเรียน

2. การวางแผนของโรงเรียน นอกจากทำตามแบบกรอบนโยบายการศึกษาของชาติแล้วยังต้องรับฟังความคิดเห็นของสื่อมวลชนและสาธารณชนก่อนแล้วจึงนำมากำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Plan) และแผนพัฒนา (Development Plan) ของโรงเรียน

3. ในเรื่องหลักสูตร รัฐจะใช้วิธีระดมความคิดเห็นของประชาชนในการกำหนดนโยบาย และกรอบของหลักสูตร

4. ในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนจะเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาดูการเรียน การสอนและให้ข้อเสนอแนะได้

⁵⁷อุทัย บุญประเสริฐ, บทบาทและการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาในประเทศไทยที่คัดสรร (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547), 70-74.

5. ในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาหรือการลงทุนทางการศึกษา จะใช้งบประมาณของรัฐบาลและการรับการสนับสนุนบริจาคจากประชาชน

การศึกษาตามแนวปฏิรูปในประเทศนิวซีแลนด์จะให้ความสำคัญต่อการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเป็นอย่างมากที่ระดับโรงเรียน จะมีคณะกรรมการบริหารโรงเรียน (Board of Trustees) ประกอบด้วยผู้แทน พ่อแม่ผู้ปกครองและอาสาสมัครจากชุมชน ครูใหญ่ ผู้แทนครูและบุคลากรและให้มีผู้แทนนักเรียนด้วยอีก 1 คน (สำหรับระดับมัธยมศึกษา) มีบทบาทในการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนดังที่กล่าวมาแล้ว

แม้ว่าจะเป็นการบริหารโรงเรียนในแบบการบริหารจัดการตนเอง หรือแบบ Self-managed School แล้วก็ตาม ระบบการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ยังจัดระบบเสริมให้มีข่ายความปลอดภัยสำหรับโรงเรียน (School safety net) เตรียมไว้รองรับอีกด้วยอีกส่วนหนึ่งเรียกว่า Safety net initiative ซึ่งจะเปิดโอกาสให้ทางกระทรวงศึกษาธิการก้าวเข้ามา มีบทบาทดูแลช่วยเหลือหรือให้การสนับสนุนในกรณีที่มีปัญหาร้ายแรงเกี่ยวกับโรงเรียนเกิดขึ้นเช่น เรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามีปัญหาต้องการ Improve student achievement ต้องการการปรับปรุงการบริหารรวมทั้งการพัฒนาความสามารถของคณะกรรมการสถานศึกษา (improve school performance, including a board's ability to manage and govern effectively)

ปกติแล้วแต่ละโรงเรียนจะพยายามแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาด้วยตนเองเป็นหลัก แต่ในบางกรณีที่เหลือกำลังโรงเรียนอาจใช้วิธีร้องขอหรือคณะ Education Review Office เสนอว่าเป็นปัญหาร้ายแรง ตัวแทนชุมชนเรียกร้องและบางกรณีกระทรวงยื่นมือเข้าไปโดยตรง ซึ่งเมื่อใดก็ตามที่เข้าไปเกี่ยวข้องแทรกแซงจะเน้นเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของนักเรียน คุณภาพการเรียนการสอน การปกครองและการบริหารจัดการของโรงเรียน ปัญหาขัดแย้งรุนแรงระหว่างโรงเรียนและชุมชน เป็นต้น ด้วยโครงการ School improvement project โครงการพิเศษที่เรียกว่า IWI Initiative ซึ่งเน้นเฉพาะกลุ่มเมารีและโครงการเฝ้าระวังติดตามผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน (School monitoring project) ซึ่งมีเครือข่ายระบบคอมพิวเตอร์ที่คอยติดตามรวบรวมข้อมูลสารสนเทศโรงเรียนอยู่ตลอดเวลา ช่วยให้ทางกระทรวงศึกษาธิการสามารถทราบปัญหาและแนวโน้มของปัญหาที่จะเกิดกับโรงเรียนสามารถเข้าไปให้การช่วยเหลือสนับสนุนก่อนที่จะเกิดมีปัญหาลุกลามร้ายแรง ช่วยเหลือได้ก่อนที่ปัญหาจะร้ายแรงหรือโครงการ The Education Development Initiative (ED) ซึ่งส่งเสริมการบริหารการใช้ทรัพยากรที่โรงเรียนมีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นต้น⁵⁸

⁵⁸พิณสุดา สิริธรรังสี, รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์, กรุงเทพฯ, เซเวนพรีนติ้งกรุ๊ป, ปี 2540, 64-65

ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้เคยมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญของประเทศเมื่อครั้งที่ 10 (ค.ศ. 1791) ซึ่งได้มีข้อความที่ระบุไว้แล้วมีผลต่อการกำหนดรูปการจัดการศึกษาของประเทศทั้งระบบ คือ การจัดการศึกษาเป็นสิทธิ หรือเป็นหน้าที่ของมลรัฐ (State) รัฐบาลกลางหรือประเทศ (Federal) ไม่มีอำนาจโดยตรง รัฐธรรมนูญไม่ให้อำนาจแก่รัฐบาลกลางแต่ในภาคปฏิบัติจริงรัฐบาลกลาง ก็ได้อาศัยกระบวนการเชิงนิติบัญญัติแห่งชาติ (Legislative) โดยผ่านรัฐสภา (Congress) และได้ใช้กระบวนการปฏิบัติโดยผ่านสำนักงานการศึกษา (กระทรวง) แห่งชาติ (U.S. Office of Education) ดำเนินการหลายอย่างที่สำคัญ ๆ ทางการศึกษา ที่มีผลแผ่ขยายในระดับชาติและมีมากเพิ่มขึ้นเป็นระยะ ๆ อยู่ตลอดเวลา แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นบทบาทในเชิงส่งเสริม สนับสนุน (Complement and enrich) หรือชี้แนะในบางเรื่องโดยเฉพาะในช่วงตั้งแต่ ค.ศ. 1980 เป็นต้นมาจะเห็นชัดในหลายเรื่อง ดังตัวอย่างเช่น American Goal 2000 แต่อำนาจในการจัดการศึกษาที่แท้จริงและมีบทบาทสำคัญยิ่ง ก็ยังคงอยู่ที่ระดับมลรัฐ (State) และท้องถิ่นทางการศึกษา (Education District หรือ School District) ซึ่งเป็นอำนาจตามรัฐธรรมนูญ และกลไกกระบวนการนิติบัญญัติของสภาแห่งมลรัฐ (State constitution and legislative process)

ในทางปฏิบัติที่ระดับมลรัฐ (State) แต่ละมลรัฐนั้น ปรากฏว่าแต่ละมลรัฐได้กระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยังหน่วยดูแลกำกับการศึกษาในระดับท้องถิ่นทางการศึกษา หรือสู่เขตพื้นที่การจัดการศึกษา (Education District) โดยให้มีคณะกรรมการศึกษา หรือ Board of Education กำกับดูแลและควบคุมโรงเรียนในแต่ละเขตพื้นที่โดยตรง ปกติแล้วสภานิติบัญญัติของแต่ละมลรัฐจะมีบทบาทในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาโดยรวม กำหนดมาตรฐานใบอนุญาตการสอนสำหรับครู (Teacher certification requirements) และการจัดงบประมาณสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยผ่านสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งมลรัฐ (State Board of Education)

บทบาทในการดูแลกำกับการบริหารจัดการศึกษาที่สำคัญและที่ มีเอกลักษณ์เด่นชัดมากของประเทศสหรัฐอเมริกา คือ การบริหารจัดการโดยคณะกรรมการศึกษา (Board of Education) ที่ระดับมลรัฐและที่ระดับเขตการศึกษาหรือที่ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งนิยมเรียกกันสั้น ๆ ว่า บอร์ดหรือบอร์ดการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่แล้วสมาชิกของแต่ละบอร์ด จะมาจากการเลือกตั้งจากแต่ละเขตหรือแต่ละท้องถิ่นการศึกษา ตามแบบที่นิยมกันในแต่ละมลรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกา

คณะกรรมการหรือบอร์ดการศึกษานี้ มีภารกิจสำคัญอยู่ที่การกำหนดนโยบาย สำหรับการบริหารและการจัดการศึกษาในโรงเรียน (Organization and administration of schools) โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งมลรัฐรองรับ เรียกว่า State Department of Education ในภาษาไทยบางแห่งมีผู้นิยมเรียกว่า กระทรวงการศึกษาหรือกระทรวงการศึกษารัฐแห่งมลรัฐ

สำนักงานฯ นี้จะมีอำนาจออกกำหนดกฎเกณฑ์หรือระเบียบปฏิบัติบางอย่าง ที่เป็นมาตรฐานของ แต่ละมลรัฐ ที่จะประยุกต์ใช้สำหรับทุกเขตพื้นที่การศึกษาหรือสำหรับทุกโรงเรียนที่อยู่ในกำกับ ซึ่งจะต้องดำเนินการ โดยเฉพาะในเรื่องมาตรฐานหลักสูตร แผนการศึกษาหรือแผนการเรียน ใบอนุญาตการเป็นครู งบประมาณอุดหนุนการศึกษา และแนวปฏิบัติเฉพาะอย่างของมลรัฐ ส่วน การควบคุมดูแลกำกับโรงเรียนในแต่ละเขตพื้นที่นั้น เป็นหน้าที่โดยตรงของบอร์ดการศึกษา หรือ คณะกรรมการศึกษาของแต่ละเขตพื้นที่ ที่มีสมาชิกส่วนใหญ่จะมาจากการเลือกตั้งจากแต่ละเขตนั้น

โดยหลักการแล้ว การจัดการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาไม่ใช่หน้าที่ของรัฐบาลกลาง แต่เป็นงานในหน้าที่ (Function) ของแต่ละมลรัฐ โดยมีคณะกรรมการการศึกษา (State Board of Education) ทำหน้าที่ดูแลเชิงกฎหมายและนโยบายโดยรวมของรัฐ และกำกับโรงเรียนโดย คณะกรรมการศึกษาประจำเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งคณะกรรมการศึกษาดังกล่าวจะมีศึกษาธิการ เขตพื้นที่การศึกษา (Superintendent of Schools) เป็นเจ้าหน้าที่ด้านการบริหารในฐานะผู้บริหาร ระดับสูงสุดของสำนักงานการศึกษาเขตพื้นที่ รับภาระดำเนินการตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ของรัฐ และตามนโยบายที่คณะกรรมการการศึกษาเขตพื้นที่แต่ละพื้นที่กำหนดเป็นหลัก และประสาน กับโครงการที่เกี่ยวข้องของรัฐบาลกลาง

จากการศึกษาระบบการบริหารจัดการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้พบว่า องค์การที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อโรงเรียนต่าง ๆ ที่เป็นโรงเรียนของรัฐหรือของเขตพื้นที่การศึกษา ที่อยู่ ใกล้ชิดกับโรงเรียนมากคือคณะกรรมการศึกษา (Board of Education หรือ School Board) ประจำ เขตพื้นที่การศึกษา (Education District) หรือท้องถิ่นทางการศึกษา ซึ่งหมายถึงคณะกรรมการ บริหารการศึกษาของแต่ละเขตพื้นที่ศึกษานั้นเองคณะกรรมการชุดนี้มาจากการเลือกตั้ง เขตพื้นที่ การศึกษานับบางเขตจะเป็นพื้นที่ที่ซ้ำซ้อนกับพื้นที่เมืองเล็ก (Town) ส่วนใหญ่เขตพื้นที่การศึกษาจะใช้ พื้นที่เมืองแบบ City และเขตพื้นที่เมืองที่เรียกกันว่า County หรือมณฑลในประเทศไทย บางเขตพื้นที่การศึกษาถูกกำหนดขึ้นเป็นการเฉพาะ ซึ่งเป็นเขตที่มีขนาดใหญ่เล็กไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับ ความเป็นชุมชนทางการศึกษาที่ประชาชนเลือก และไม่จำเป็นต้องเป็นพื้นที่ขนาดเดียวกับพื้นที่ เขตการปกครอง หรือต้องเป็นเขตการปกครองตามระบบการปกครองตามปกติของแต่ละมลรัฐ ดังเป็นที่เข้าใจกันทั่วไปในประเทศของเราการบริหารการศึกษาจึงเป็นกระบวนการขององค์กร การศึกษาที่ท้องถิ่น ซึ่งจะมีคนเป็นจำนวนไม่น้อยที่เข้าใจผิด ๆ กันว่า เป็นการบริหารโดยเทศบาลหรือ องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการปกครอง เป็นการบริหารเมืองแบบ City หรือ County ของสหรัฐอเมริกา ดังเช่นการบริหารการปกครองแบบของไทยเรา แท้จริงแล้วองค์กรเหล่านี้ไม่ได้เป็น ผู้จัดการศึกษาเลย เป็นแต่เพียงผู้ให้การสนับสนุนเขตการศึกษา และช่วยระดมนักการศึกษาในท้องถิ่น มาดำเนินงานเท่านั้น

ที่ระดับเขตพื้นที่การศึกษา จะมีเจ้าหน้าที่คนสำคัญคือ ศึกษาธิการ (Superintendent) ทำงานภายใต้การดูแลของคณะกรรมการบริหารการศึกษาของเขต มาจากการเลือกตั้งเช่นกันทำหน้าที่เป็นตัวกลางหรือเป็นตัวแทนคณะกรรมการศึกษา มีบทบาทประสานงานและกำกับดูแลการดำเนินการศึกษาของโรงเรียนในกำกับให้สอดคล้องกับนโยบายตามที่คณะกรรมการศึกษาของเขตพื้นที่กำหนด ให้สอดคล้องหรือเป็นไปตามข้อกำหนด ระเบียบ และมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์กลางของคณะกรรมการศึกษาระดับมลรัฐ และประสานงานการร่วมมือกับมาตรฐาน แผนงาน โครงการส่งเสริมที่สำคัญ ๆ จากรัฐบาลกลาง

คณะกรรมการศึกษาประจำเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละเขต จะใช้อำนาจควบคุม กำกับดูแลโรงเรียนในเขตพื้นที่ของตนในลักษณะที่แตกต่างกัน จะเข้มงวดมาก รวบอำนาจและกำกับโรงเรียนอย่างใกล้ชิด โดยมีศึกษาธิการเป็นตัวกลางเป็นตัวแทน ในบางเขตจะกระจายอำนาจการตัดสินใจดำเนินงานไปยังโรงเรียน แต่ก็ยังเป็นไปในลักษณะที่แตกต่างกัน ไม่มีแบบใดตายตัว ทั้ง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่มลรัฐเดียวกัน (มลรัฐต่าง ๆ ของประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น ส่วนใหญ่แล้วจะมีขนาดใหญ่มากและครอบคลุมพื้นที่ที่มีลักษณะแตกต่างหลากหลาย แต่ละมลรัฐจะมีขนาดใหญ่กว่าประเทศไทยทั้งประเทศด้วยซ้ำไป-ผู้วิจัย) จะพบได้ว่า บางโรงเรียนมีสิทธิและสามารถกำหนดหรือออกแบบหลักสูตรของตนเองได้ สามารถจัดระบบงานในโรงเรียนของตนเองได้ โดยคณะกรรมการศึกษาเขตไม่เข้าไปก้าวกาย แต่จะคอยดูแลกำกับอยู่ห่าง ๆ คอยให้การส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนแทนที่จะเข้าไปควบคุมอย่างใกล้ชิด

คณะกรรมการฯ และศึกษาธิการเขตทำหน้าที่วางนโยบายและกำหนดหลักการหรือแนวปฏิบัติโดยรวมทางการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายในระดับมลรัฐ ที่ระดับโรงเรียน ทั้งคณะกรรมการฯ และศึกษาธิการเขตต้องทำงานร่วมกับครูใหญ่ ครู ผู้ปกครอง สภาโรงเรียนหรือคณะกรรมการสถานศึกษา พัฒนาหลักสูตร กำหนดแผนพัฒนาโรงเรียนกำหนดมาตรฐานวุฒิครูที่ต้องการและเงินเดือนครู บุคลากรและผู้บริหาร เงินเดือนแต่ละแห่งแต่ละเขตการศึกษาจึงไม่เท่ากัน กำหนดการรับเด็ก การควบคุมความประพฤติของเด็ก กำหนดวิธีการบริหารการเงินและธุรการ

แต่ที่จริงแล้วเมื่อกล่าวถึง School Boards สำหรับการศึกษาระดับสหรัฐอเมริกา จะหมายถึง คณะกรรมการการศึกษาที่ระดับท้องถิ่นการศึกษาหรือที่เขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งเป็นคณะกรรมการในระดับ Education District ไม่ใช่ที่ระดับโรงเรียนหรือที่ School Site แต่ก็ยังปรากฏว่ามีโรงเรียนจำนวนไม่น้อยในสหรัฐอเมริกาใช้คำว่า School Board เป็นคำที่หมายถึงคณะกรรมการสถานศึกษา ที่ตรงกับ School Councils

School Boards ที่หมายถึง คณะกรรมการการศึกษาที่ระดับท้องถิ่นการศึกษาหรือที่เขตพื้นที่การศึกษานี้ อาจเรียกได้ว่าเป็นแหล่งอำนาจตัวจริง ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการบริหารจัดการศึกษาที่ระดับพื้นที่ของประเทศสหรัฐอเมริกา กำกับดูแลทั้งการศึกษาโดยรวมของเขต และการดำเนินการศึกษา หรือการเรียนการสอนภายในโรงเรียนทุกโรงเรียนที่อยู่ในกำกับของเขตนั่น ๆ

คณะกรรมการการศึกษาของเขตการศึกษา เป็นตัวแทนท้องถิ่นทางการศึกษาที่ได้รับการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาจากมลรัฐ มีสำนักงานการศึกษาเป็นของตนเองมีเจ้าหน้าที่บริหารการศึกษาสูงสุดของเขตเรียกว่า ศึกษาธิการเขต หรือ Superintendent⁵⁹

ประเทศแคนาดา

ประเทศแคนาดาเป็นประเทศที่ไม่มีระบบการศึกษาที่เป็นระบบกลางของประเทศ มีลักษณะพื้นฐานคล้ายประเทศสหรัฐอเมริกา การจัดการศึกษาเป็นอำนาจเป็นสิทธิของจังหวัดและเขตปกครองพิเศษ (Complete jurisdiction of the provinces and territories) ซึ่งมี 10 จังหวัดกับอีก 3 เขตพิเศษ ประเทศแคนาดานั้นเป็นประเทศที่มีพื้นที่กว้างใหญ่กว่าประเทศสหรัฐอเมริกา ลักษณะพื้นที่จะแตกต่างกันอย่างหลากหลายทั้งทางด้านสภาพเชิงภูมิศาสตร์ สภาพสังคม เฉพาะที่เฉพาะแหล่ง ลักษณะชนเผ่า สภาพสังคม ภาษาและวัฒนธรรม ความแตกต่างในการจัดการศึกษาของแต่ละจังหวัดหรือแต่ละเขตจะมีแตกต่างกันมาก ในแต่ละจังหวัดหรือเขตพิเศษจะมีสำนักงานการศึกษาจังหวัด (Provincial Department of Education) มีผู้บริหารสูงสุดทางการศึกษาเรียกว่า Minister ซึ่งได้มาจากการเลือกตั้งทำหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐาน ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางการศึกษา จัดทำหลักสูตร จัดงบประมาณอุดหนุน การศึกษา ส่วนการดูแลโรงเรียนทั้งระดับประถมและมัธยมจะกระจายอำนาจไปให้คณะกรรมการศึกษาที่ระดับท้องถิ่น (Local elected school boards) หรือคณะผู้กำกับหรือผู้บังคับการการศึกษา (Commissions) คณะกรรมการหรือคณะผู้กำกับดังกล่าวเป็นผู้กำหนดงบประมาณการศึกษา เป็นผู้กำหนดการจ้างครู ปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่กำหนดในระดับจังหวัด ทุกจังหวัดและเขตจะมีกฎหมายกำหนดให้เด็กอายุ 6 หรือ 7 ปีเข้าเรียนในระดับประถมและมัธยมศึกษาจนกระทั่งอายุ 15 ถึง 16 ปี ระดับมัธยมศึกษาในบางจังหวัดมีถึง เกรด 11, 12 และ 13 ซึ่งจะแตกต่างไปจากที่อื่น โดยทั่วไปในระดับมัธยมจะมี 2 สายคือ สายที่เตรียมสู่มหาวิทยาลัยและสายที่เตรียมสู่วิทยาลัย ชุมชน (Community Colleges) หรือสู่สถาบันเทคโนโลยี (Institute of Technology) หรือเตรียมออกทำงาน (Workplace)

รัฐบาลกลางมีบทบาทสนับสนุนงบประมาณการศึกษาแก่การศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษา (Post-secondary) มีหน้าที่พัฒนาแรงงานตามความต้องการของ ตลาดแรงงานและส่งเสริมการสอนภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสซึ่งเป็นภาษาราชการของประเทศ รับผิดชอบการจัดการศึกษาของชนเผ่าพื้นเมืองเดิมในพื้นที่ต่าง ๆ ที่เป็นพวก Aborigines และการศึกษาของกองทัพเป็นหลัก

⁵⁹อุทัย บุญประเสริฐ, บทบาทและการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาในประเทศที่คัดสรร (กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2547), 44-53.

จากการศึกษาถึงงานและบทบาทของสภาโรงเรียน (School Council) ในประเทศแคนาดา จากการจัดการศึกษาในจังหวัด Ontario, Alberta และ British Columbia ซึ่งอาจสะท้อนสภาพโดยทั่วไปของโรงเรียนในประเทศแคนาดา (reflects what happens in most Canadian school) คือ คณะกรรมการสภาโรงเรียน (School Council) ประกอบด้วยผู้แทนพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้แทนครู ครูใหญ่ ผู้แทนบุคลากรและผู้แทนจากชุมชน ประธานคณะกรรมการได้มาโดยการเลือกกันเองจากผู้แทนพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูใหญ่ไม่มีสิทธิเป็นประธาน สภาโรงเรียน (School Council) เป็นที่ดำเนินการให้เกิดความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการศึกษาของสถานศึกษา ในระดับท้องถิ่น (means to facilitate collaboration among education partners in the local school) ปกติจะประชุมกันเดือนละครั้ง

หน้าที่หรือภารกิจที่สำคัญของคณะกรรมการสภาโรงเรียนส่วนใหญ่ประกอบด้วย การจัดทำหรือกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการดำเนินงานของโรงเรียน กำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน กำหนดหลักสูตรของโรงเรียน ติดตามการเรียนการสอนและสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้ของนักเรียน อนุมัติ งบประมาณ กำกับดูแลการจัดระบบความปลอดภัยของนักเรียนและโรงเรียน ดูแลการปรับปรุงอาคารสถานที่ สนับสนุนกิจกรรมนอกหลักสูตร กำหนดเกณฑ์และคัดเลือกหรือแต่งตั้งครูใหญ่และการจ้างครูของโรงเรียนที่โรงเรียน Goulbourn Middle School (โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น) เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับเกรด 6 ถึงเกรด 8 ตั้งอยู่ในเขตการศึกษา Carleton District School ที่ในเมือง Ottawa จังหวัด Ontario มีสภาโรงเรียนแบบ School Council สมาชิกประกอบด้วยครูใหญ่ ผู้แทน พ่อแม่ผู้ปกครอง 7 คน ผู้แทนจากองค์กรในชุมชน 1 คน ผู้แทนครู 1 คน ผู้แทนบุคลากร 1 คน ที่โรงเรียน Devonshire Community Public School ตั้งอยู่บนถนน Breezehill เป็นโรงเรียนสำหรับชุมชนเล็ก ๆ ในเมืองออกตาวา เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับเด็กเล็กก่อนชั้นอนุบาล และระดับอนุบาลจนถึงเกรด 6 (ระดับประถมศึกษา รวมอนุบาลด้วย - ผู้วิจัย) มีคณะกรรมการหรือสภาโรงเรียนในลักษณะเดียวกันซึ่งก็ใกล้เคียงกับโรงเรียน Sacred Heart Elementary School ตั้งอยู่ในย่าน Hamilton Mountain จังหวัด Ontario เปิดสอนตั้งชั้นก่อนอนุบาล (Junior Kindergarten) จนถึงเกรด 8 สภาโรงเรียน (School Council) มีสมาชิกประกอบด้วยผู้แทนพ่อแม่ ผู้ปกครอง 6-10 คน ครูใหญ่ ผู้แทนครู 1 คน ผู้แทนบุคลากร 1 คน ผู้แทนจากชุมชน 1 คน ในคณะกรรมการจะประกอบด้วย ตำแหน่งประธาน (Chairperson) ประธานร่วม (Co-chairperson) เลขานุการคณะกรรมการ (Secretary) เทรัย์ (Treasurer) กรรมการ (Councilors) จำนวน 6 คน⁶⁰

⁶⁰อุทัย บุญประเสริฐ, บทบาทและการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาในประเทศไทยที่คัดสรร (กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2547), 64-67

ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล

การจัดการศึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนับเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษามาตั้งแต่สมัยอดีตและยังมีบทบาทมากขึ้นในปัจจุบันและอนาคต อันเนื่องมาจากนโยบายกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งได้กำหนดไว้ในกฎหมายสำคัญหลายฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และ พระราชบัญญัติขึ้นตอนกระจายอำนาจ พุทธศักราช 2540 ล้วนแล้วแต่มีบทบัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดการศึกษาทั้งสิ้น ตามโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นผู้มีอำนาจในการบริหารสูงสุดทำหน้าที่บริหารงานตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ภายใต้การควบคุมและตรวจสอบโดยสภาท้องถิ่นและประชาชนในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีรองนายก เลขานุการและที่ปรึกษานายกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ช่วยเหลือ ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ ข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ นโยบายและแผนพัฒนาท้องถิ่น 2) สั่ง อนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) แต่งตั้งและถอดถอนรองผู้บริหาร เลขานุการ และที่ปรึกษาของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4) วางระเบียบเพื่อให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย 5) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวรวมถึงการบริหารจัดการการศึกษาด้วย ดังนั้นบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการบริหารจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากสามารถกำหนดทิศทางยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการศึกษาของท้องถิ่นได้อย่างมีอิสระ หากผู้บริหารท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นไปตามเป้าหมายและนโยบายของรัฐบาลก็จะส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่นมีการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการของสังคม สังคมก็จะมีความสุขประเทศชาติเจริญก้าวหน้าในที่สุด⁶¹

⁶¹สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น, **แผนพัฒนาการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2551), 2.

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด 76 แห่ง 2) เทศบาล 2,442 แห่ง 3) องค์การบริหารส่วนตำบล 5,332 แห่ง กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา รวมทั้งสิ้น 7,852 แห่ง⁶² มีจำนวนสถานศึกษาจำนวน 1,632 แห่ง จำนวนนักเรียน 732,596 คน ซึ่งส่วนใหญ่ของการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะอยู่ที่เทศบาลเนื่องจากก่อตั้งมานานและมีความพร้อมในการบริหารจัดการศึกษาในทุกด้าน⁶³

การวิจัยเชิงอนาคต

ความหมายการวิจัยเชิงอนาคตเทคนิค EDFR

บุญมี พันธุ์ไทย ได้ให้ความหมาย เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR ว่าเป็นการพัฒนาขึ้นโดยผสมผสานเทคนิคการวิจัยแบบ EFR (Ethnographic Futures Research) กับเดลฟาย (Delphi) ขั้นตอนของ EDFR ก็คล้ายกันกับ Delphi แต่ปรับปรุงวิธีให้ยืดหยุ่นและเหมาะสมมากขึ้น โดยรอบแรกจะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบ EFR หลังจากการสัมภาษณ์รอบแรก ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วสร้างเครื่องมือ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญตอบตามรูปแบบของเดลฟายเพื่อกรองความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาฉันทามติ ทำประมาณ 2-3 รอบ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์แนวโน้มที่มีความเป็นไปได้มากและสอดคล้องทางความคิดเห็นระหว่างกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเพื่อสรุปเป็นอนาคตภาพ⁶⁴

วิโรจน์ สารรัตนะ กล่าวว่า การวิจัยอนาคตด้วย EDFR เป็นระเบียบวิธีวิจัยในการคาดการณ์อนาคต (research technique) เป็นทั้งเทคนิคการสื่อสารระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ (communicating process) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มักไม่มีเวลาว่างที่จะมานั่งแลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยตรง เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR และ Delphi จะเปิดโอกาสให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเชี่ยวชาญระหว่างกันและกัน การแบ่งช่วงเวลานักอนาคตนิยมแบ่งช่วงเวลาออกเป็น 4 เวลา คือ ช่วงเวลา 5 ปี เป็นการทำนายหรือวางแผนระยะกระชั้นชิด

⁶²กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, **สรุปข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**, เข้าถึงเมื่อ 15 มีนาคม 2561, เข้าถึงได้จาก www.dla.go.th.

⁶³กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, **รายงานการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี 2559** (โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย จำกัด, 2560), 4.

⁶⁴บุญมี พันธุ์ไทย, **เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research)** (กรุงเทพฯ: ภาควิชาการประเมินและการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2553), 2.

เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เป็น immediate problem solving, immediate forecasting, immediate planning ช่วงประมาณ 5-10 ปี เป็นการทำนายหรือการวางแผนระยะสั้น (short range forecasting, short range planning) ช่วงประมาณ 5-10 ปี ไปจนถึง 20 ปี เป็นระยะปานกลาง middle range forecasting หรือ planning เป็นการศึกษาอนาคตของสังคมหรือวัฒนธรรมของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ช่วงระยะ 20 หรือ 25 ปี ขึ้นไป เป็นการวิจัยอนาคตระยะยาว ข้อมูลที่ได้หรือผลที่ได้ อาจจะขาดแรงจูงใจ⁶⁵

สুবัน มุขธระโกษา กล่าวถึงเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR พัฒนาโดยผสมเทคนิคการวิจัยแบบ EFR (Ethnographic Futures Research) กับการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi) ขั้นตอนของ EDFR จะมีลักษณะคล้ายกับ Delphi แต่ปรับปรุงให้ยืดหยุ่นมากขึ้น ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ กำหนดและเตรียมตัวกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ การเตรียมตัวกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญก็ยังมี ความจำเป็น เพราะผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญอาจมองไม่เห็นความสำคัญของการวิจัยหรืออาจไม่มีเวลาให้ผู้วิจัยได้เต็มที่ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องติดตามกับผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเป็นการส่วนตัว อธิบายถึงจุดมุ่งหมายขั้นตอนต่าง ๆ ของการวิจัย เวลาที่ต้องใช้โดยประมาณ และประโยชน์ของการวิจัย ย้ำถึงความจำเป็นและความสำคัญของการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเปิดโอกาสให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญได้มีเวลาเตรียมตัว เตรียมข้อมูล จัดระบบข้อมูล และความคิดล่วงหน้า ช่วยให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น สัมภาษณ์ การสัมภาษณ์มีลักษณะและขั้นตอนคล้ายกับ EFR แต่ EDFR จะมีความยืดหยุ่นมากกว่า คือ ผู้วิจัยสามารถเลือกรูปแบบการสัมภาษณ์ที่จะสนองต่อจุดมุ่งหมาย เวลา งบประมาณ และสถานการณ์ของการวิจัยได้ คือ อาจยึดตามรูปแบบของ EFR หรืออาจจะเลือก สัมภาษณ์เฉพาะแนวโน้มที่ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญคาดว่าจะเป็นไปได้และน่าจะเป็น โดยไม่คำนึงถึงว่า แนวโน้มเหล่านี้จะเป็นไปในทางดีหรือร้าย เพราะในการทำ EDFR รอบที่สองและสาม ถ้าหาก ผู้วิจัยสนใจที่จะแยกศึกษาอนาคตภาพทั้ง 3 ตามแบบ EFR ผู้วิจัยก็สามารถทำได้โดยการออกแบบ แบบสอบถามที่จะช่วยให้ได้อนาคตภาพทั้ง 3 ภาพ อย่างเป็นระบบได้ วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อสร้างเป็นเครื่องมือ สำหรับทำเดลฟาย⁶⁶

⁶⁵วิโรจน์ สารรัตน์, **ปฏิบัติการวิจัยอนาคตด้วย EDFR** (กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์, 2557), 1.

⁶⁶สুবัน มุขธระโกษา, **การวิจัยอนาคตด้วยเทคนิค EDFR** (ขอนแก่น: สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2557), 1.

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิค EDFR

วิโรจน์ สารรัตนะ การใช้เทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) เพื่อการวิจัยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เริ่มจากกำหนดและติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ในการทำ EDFR รอบที่ 1 และเพื่อตอบแบบสอบถามโดยใช้เทคนิคเดลฟายในการทำ EDFR รอบที่ 2 และ 3

2. EDFR รอบที่ 1 ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้แนวโน้มที่ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญคาดว่าเป็นไปได้และหรือควรจะเป็น ภายใต้สภาพอนาคตของโลกและประเทศไทย และระบบราชการไทยในอีก 10 ปีข้างหน้าในด้านที่เป็นไปได้มากที่สุด

3. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นประเด็นต่าง ๆ ในทุกประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็น เพื่อนำประเด็นเหล่านั้นไปใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยเทคนิคเดลฟายในการทำ EDFR รอบที่ 2

4. EDFR รอบที่ 2 ใช้เทคนิคเดลฟายโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ (กลุ่มเดิม) พิจารณาประเมินค่าโอกาสความเป็นไปได้และหรือควรจะเป็นของประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

5. นำผลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบความสอดคล้องของคำตอบด้วยวิธีการเชิงสถิติเพื่อแสดงตำแหน่งค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าร้อยละ (Percentile) เพื่อนำข้อมูลที่ได้จัดทำเป็นแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญสำหรับการทำ EDFR รอบที่ 3

6. EDFR รอบที่ 3 ในกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ (กลุ่มเดิม) โดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญจะได้รับข้อมูลป้อนกลับเชิงสถิติ (Statistical feedbacks) ที่เป็นของกลุ่มรวมและคำตอบของตนเอง เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญทราบความเหมือนหรือความแตกต่างในแต่ละคำตอบภายในกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญและให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้ทบทวนคำตอบของตนเองอีกครั้ง

7. นำมาวิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบความสอดคล้องของคำตอบด้วยวิธีการเชิงสถิติเพื่อแสดงตำแหน่งของค่าต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน และค่าร้อยละอีกครั้ง⁶⁷

จุมพล พลภูภทรชิวิน กล่าวถึงขั้นตอนการทำวิจัย EDFR ซึ่งอาจสรุปได้เป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดและเตรียมตัวกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นส่วนสำคัญมาก เพราะผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ผู้วิจัยต้องติดตามกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ

⁶⁷วิโรจน์ สารรัตนะ, **ปฏิบัติการวิจัยอนาคตด้วย EDFR** (กรุงเทพฯ: อักษรภาพิพัฒน์, 2557), 3.

ซึ่งเป็นส่วนสำคัญมาก เพราะผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ผู้วิจัยต้องติดตามกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเป็นการส่วนตัว อธิบายจุดมุ่งหมายขั้นตอนต่าง ๆ ของการวิจัย เวลาที่ใช้โดยประมาณและประโยชน์ของการวิจัย ย้ำถึงความจำเป็นและความสำคัญของผู้ทรงคุณวุฒิ / ผู้เชี่ยวชาญ

2. สัมภาษณ์ (EDFR รอบที่1) ลักษณะการสัมภาษณ์และขั้นตอนคล้ายกับ EFR แต่ EDFR มีความยืดหยุ่นมากกว่า ผู้วิจัยสามารถที่จะเลือกรูปแบบการสัมภาษณ์รอบที่ 1 อาจอีกรูปแบบ EFR กล่าว คือ เริ่มสัมภาษณ์จากภาพอนาคตทางที่ดี (Optimistic Realistic Scenario) ภาพอนาคตทางที่ไม่ดี (Pessimistic Realistic Scenario) ภาพอนาคตที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญคิดในหลายแง่มุม ซึ่งเป็นการมองในแง่บวกก่อนแล้วจึงพิจารณาในแง่ลบและความเป็นไปได้มากที่สุด นอกจากนั้นการสัมภาษณ์แบบ EDFR มีความยืดหยุ่นมาก หากผู้วิจัยต้องการข้อมูลเพิ่มเติมก็สามารถสัมภาษณ์ในประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการได้ โดยการผนวกเข้ากับการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญลำดับต่อไป หรืออาจแบ่งการสัมภาษณ์เป็นช่วง ๆ ก็สามารทำได้

3. วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อเขียนแนวโน้มในแบบสอบถาม

4. สร้างเครื่องมือ การสร้างเครื่องมือถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญและยากที่สุดของการวิจัยด้วยเทคนิคนี้ คือ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญทุกคนมารวมกัน ตัดทอนข้อความที่ซ้ำกันหรือตัดส่วนที่เกินไปจากกรอบของการวิจัยที่กำหนดไว้ออกไป โดยการหาถ้อยคำที่ครอบคลุมข้อความทั้งหมด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พยายามรักษาถ้อยคำของผู้สัมภาษณ์ไว้ให้มากที่สุด การเขียนควรเป็นภาษาที่สั้น กระชับ โดยพยายามรักษาความหมายเดิมของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญให้มากที่สุด เขียนแนวโน้มเพียงประเด็นเดียวใน 1 ข้อ ป้องกันมิให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเกิดความสับสนในประเด็นนั้น ๆ

5. ทำ EDFR รอบที่ 2,3 การนำแบบสอบถามไปสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน เพื่อทำการจำแนกข้อมูล หาฉันทามติ (Consensus) ในการทำ EDFR รอบที่ 2 และ 3 ในรอบนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะได้รับข้อมูลป้อนกลับเชิงสถิติ (Statistical Feedbacks) เป็นของกลุ่มโดยส่วนรวมโดยหาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของกลุ่ม ผนวกด้วยคำตอบเดิมของตนเอง แล้วขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาตอบใหม่ จำนวนรอบของการทำวิจัย REFD ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย งบประมาณ เวลา และกำลังคนของการวิจัย ทั้งนี้พิจารณาคำตอบที่ได้ว่ามีความเป็นเอกพันธ์แล้วหรือยัง มี Homogeneity ของคำตอบหรือมีฉันทามติ (Consensus) ของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญที่ครอบคลุมเรื่องที่ศึกษามากพอแล้วหรือยัง

6. เขียนภาพอนาคต การนำผลการตอบแบบสอบถามของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ผลตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งโดยทั่วไปถือตามเกณฑ์ที่มีแนวโน้มความเป็นไปได้ค่อนข้างสูง กล่าวคือ ค่ามัธยฐาน (Median) ที่ 3.5 ขึ้นไปและพิจารณาความสอดคล้องของคำตอบโดยพิจารณาจาก Interquartile Range (Q3-Q1) ไม่เกิน 1.5 การเขียนภาพอนาคตไม่เขียนเป็นวิชาการมากเกินไป คือ คนทั่วไปอ่านแล้วเข้าใจได้ง่าย⁶⁸

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จักรวรรดิ เหลี่ยมสมบัติ เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลตำบลแก่งคอย พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ ด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา ด้านปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น ๆ ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ด้านกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ด้านให้ความเห็นชอบ ในการจัดทำสารหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ด้านเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคลและด้านบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ด้านให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน ด้านส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนา อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรืออนุกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ ตามที่เห็นสมควร⁶⁹

⁶⁸จุมพล พลภูภัทรชีวิน, การวิจัยอนาคตด้วย EDFR (ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2554), 19.

⁶⁹จักรวรรดิ เหลี่ยมสมบัติ, การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลตำบลแก่งคอย (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2548), 47.

อุทัย ไสโรสิงห์ เรื่อง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครลำปางและเทศบาลเมืองลำพูน มีข้อค้นพบดังนี้ 1) ด้านการรับทราบเรื่องการเลือกคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่รับทราบเรื่องการเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาจากการได้รับเชิญเข้าร่วมประชุมกับสถานศึกษา 2) ด้านความตั้งใจเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ไม่มีความตั้งใจมาก่อนการเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา สำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลาง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตั้งใจเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาให้เหตุผลถึงความตั้งใจเข้ามาเป็นกรรมการเพราะต้องการทำตนให้เป็นประโยชน์ ส่วนในสถานศึกษาขนาดเล็ก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตั้งใจเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาให้เหตุผลถึงความตั้งใจเข้ามาเป็นกรรมการเพราะต้องการรู้เรื่องการจัดการศึกษา 3) ด้านวิธีการได้เข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่และทุกกลุ่มผู้แทน ได้เข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาจากการคัดเลือกโดยผู้บริหารสถานศึกษา 4) ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาทุกกลุ่มผู้แทนมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่ คณะกรรมการสถานศึกษาทุกกลุ่มผู้แทนมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในสถานศึกษาขนาดกลาง คณะกรรมการสถานศึกษาทุกกลุ่มผู้แทนมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการศึกษาอยู่ในระดับน้อย กลุ่มผู้แทนอื่นมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็ก คณะกรรมการสถานศึกษาทุกกลุ่มผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกลุ่มผู้แทนศิษย์เก่ามีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการศึกษาอยู่ในระดับน้อย กลุ่มผู้แทนอื่นมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง 5) ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษา ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2543 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาทุกกลุ่มผู้แทนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย คณะกรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มผู้แทนอื่นมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับน้อย สำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่ คณะกรรมการผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นทุกกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับน้อย ส่วนสถานศึกษาขนาดกลาง คณะกรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นทุกกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับน้อย สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก คณะกรรมการผู้แทน

องค์กรชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นทุกกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับน้อย⁷⁰

สมาน อัครภูมิ เรื่อง การศึกษาและสังเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษา การพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาและสถานศึกษาเครือข่ายของผู้บริหารสถานศึกษาดั้งเดิม รุ่นที่ 1 มีข้อค้นพบดังนี้

สรุปปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษา

1. กรณีที่โรงเรียนมีกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญและมีความรู้ความเข้าใจอยู่แล้วจะยุ่งยากในการหาวิธีการในการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษา

2. คณะกรรมการสถานศึกษาบางคนไม่ค่อยมีเวลาให้กับทางโรงเรียน ไม่ค่อยได้เข้าประชุมและร่วมกิจกรรมการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษา จึงทำให้มีข้อจำกัดในการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษา

3. มีเนื้อหาสาระที่จำเป็นที่ต้องพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษามากเกินไป ไม่มีเวลาพอและหาวิทยากรยาก โดยเฉพาะสถานศึกษาในต่างจังหวัด

4. การใช้วิธีการพัฒนาอย่างไม่เป็นทางการ หรือการสนทนาส่วนบุคคล เป็นสิ่งที่ดี แต่ปัญหาข้อจำกัดด้านเวลา ทำให้การดำเนินลักษณะนี้เป็นไปได้น้อย

5. คณะกรรมการสถานศึกษาบางคนนำการเมืองเข้ามาครอบงำคณะกรรมการสถานศึกษา ทำให้ยากต่อการพัฒนา

6. หน่วยงานต้นสังกัดควรเป็นผู้จัดกิจกรรมพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาด้วย

สรุปบทเรียนที่ได้รับจากการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษา

1. การพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของคณะกรรมการสถานศึกษาด้วยและควรจัดกิจกรรมและโอกาสให้สอดคล้องกับความแตกต่างเหล่านั้นด้วย

2. การจัดกิจกรรมพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษานอกจากเป็นการพัฒนาคณะกรรมการดังกล่าวในส่วนที่จำเป็นแล้ว ยังทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้าใจหน่วยงานทางการศึกษามีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน ครูและผู้บริหารมากขึ้น

3. การที่คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับงานการศึกษามากขึ้น บุคคลเหล่านี้ก็มักจะแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอมากขึ้น

⁷⁰อุทัย โสรสิงห์, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครลำปางและเทศบาลเมืองลำพูน (สถาบันราชภัฏลำปาง, 2546), 94-100.

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษา

1. การพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษายังขาดความชัดเจนในการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ส่วนใหญ่จะกำหนดวิธีการหรือกิจกรรมการพัฒนาเลยและยังขาดเป้าหมายในการพัฒนาว่าคณะกรรมการสถานศึกษามีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองในด้านใด และสิ่งที่จำเป็นที่คณะกรรมการสถานศึกษาต้องการคืออะไร จึงทำให้ขาดความชัดเจนว่าต้องการพัฒนาเรื่องใด โดยวิธีใดและผลเป็นอย่างไร ดังนั้นกิจกรรมและเนื้อหาในการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาจึงเป็นกิจกรรมและเนื้อหาที่ผู้จัดเห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาเป็นหลัก

2. จากรายงานการศึกษาแม้จะพบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาส่วนใหญ่เห็นประโยชน์และพึงพอใจที่ได้รับการพัฒนา ซึ่งมีรายงานว่าผลการดำเนินการดังกล่าวนี้นำไปสู่ความร่วมมือร่วมใจในการทำงานมากขึ้น แต่เป็นรายงานจากการสังเกตและความรู้สึกของผู้จัด กิจกรรมมากกว่าเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงควรมีการวิจัยและพัฒนาที่เป็นระบบและมีการวัดผลที่เป็นปรนัยมากขึ้นด้วย

3. ผู้ศึกษามีข้อสังเกตว่าปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาอยู่ที่ความชัดเจนในบทบาทหน้าที่และความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งยังขาดจุดยืนที่ชัดเจน จึงทำให้สถานศึกษาคาดหวังว่าคณะกรรมการสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถช่วยโรงเรียนด้านวิชาการได้ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การพัฒนาหลักสูตร การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและอื่น ๆ จึงทำให้สถานศึกษาในชนบทเห็นว่าจะต้องมีการพัฒนาคณะกรรมการกันขนานใหญ่ ขณะที่สถานศึกษาในเมืองซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ มีความรู้ความสามารถแล้ว จึงทำให้มีปัญหาว่าจะพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาของตนในเรื่องใดและกิจกรรมใด สำหรับผู้ศึกษาเห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษาควรมีบทบาทเพียงเป็นผู้พิจารณาเห็นชอบและให้ข้อคิดเห็นต่องานของสถานศึกษาในฐานะผู้แทนชุมชนเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ในทางวิชาการในระดับที่สามารถร่วมเป็นคณะทำงานในเรื่องต่าง ๆ แต่ประการใด ดังนั้นคณะกรรมการสถานศึกษาจึงควรมีความรู้ทั่วไปในแต่ละเรื่องเท่านั้น และในการจะพิจารณาเรื่องใด ฝ่ายเลขาซึ่งได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะต้องนำเสนอข้อมูลประกอบการพิจารณาและประเด็นในการพิจารณาให้คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาและให้ความเห็นเพื่อนำไปสู่มติของที่ประชุมในเรื่องที่จะพิจารณาเท่านั้น หากไม่แล้วจะทำให้การดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษามีปัญหาทั้งในระยะสั้นคือ ปัญหาการประชุมและพิจารณาของสถานศึกษา และปัญหาในระยะยาวคือ สถานศึกษาต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษา

ซึ่งมีจำนวนเกือบสี่แสนคนทั่วประเทศและทุกสี่ปีอาจจะมีการเปลี่ยนคณะกรรมการชุดใหม่ และต้องมีการพัฒนากันอย่างไม่มีที่สิ้นสุด⁷¹

ชาติชาย พานิชชอบ เรื่อง แนวโน้มบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในอนาคต มีข้อค้นพบว่า

1. บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านการกำกับกิจการของ
สถานศึกษา 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านวิชาการ มีบทบาทในด้านการร่วมวางแผนงานด้านวิชาการกับโรงเรียน
กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและ
ชุมชน โดยมีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกและการกำกับดูแลให้มีการทำและปฏิบัติ ตามแผน

1.2 ด้านงบประมาณ มีบทบาทในด้านการวางแผนจัดสรรงบประมาณอย่าง เหมาะสม
การกำหนดแนวทางการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและการใช้งบประมาณตรงตามเวลาที่กำหนด
ในแผน

1.3 ด้านบริหารงานบุคคล มีบทบาทในด้านการร่วมกำหนดนโยบายและกำกับให้
บุคลากรจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานและการพัฒนางานประจำปี การเลื่อนตำแหน่ง อัตราเงินเดือน
จรรยาบรรณวิชาชีพและเสนอแนะสรรหาบุคลากร

1.4 ด้านบริหารทั่วไป มีบทบาทในด้านการความปลอดภัยของสถานศึกษาทั้งอาคาร ที่ดิน
สิ่งก่อสร้าง นักเรียนและบุคลากร การบริหารเป็นไปตามระบบและการคานอำนาจเบ็ดเสร็จของ
ผู้บริหารโรงเรียน

2. บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านการส่งเสริมสนับสนุนกิจการ
ของสถานศึกษา 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านวิชาการ มีบทบาทในด้านการส่งเสริมระบบประกันคุณภาพด้านวิชาการ
การแสวงหาภูมิปัญญาท้องถิ่น การส่งเสริมประสบการณ์ด้านการศึกษาและจัดกระบวนการเรียนรู้
โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 ด้านงบประมาณ มีบทบาทในด้านการจัดตั้งกองทุนสำหรับนักเรียน และบุคลากร
การจัดซื้อจัดจ้างของสถานศึกษาและการบริหารงบประมาณแบบมุ่งผลงาน

2.3 ด้านบริหารงานบุคคล มีบทบาทในด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ
ในวิชาชีพครู จัดบริการด้านสวัสดิการต่าง ๆ ในสถานศึกษาและการสร้างขวัญกำลังใจ

⁷¹สมาน อัสวภูมิ, การศึกษาและสังเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษา การพัฒนา
คณะกรรมการสถานศึกษาและสถานศึกษาเครือข่ายของผู้บริหารสถานศึกษาดั้งเดิม รุ่นที่ 1
(กรุงเทพฯ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549), 188-189.

2.4 ด้านบริหารทั่วไป มีบทบาทในด้านการให้โรงเรียนมีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศของเด็กในเขตบริการ การให้โรงเรียนขานรับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด การให้ บริหารงาน ธุรการและการเงินอย่างเหมาะสมและการใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ⁷²

งานวิจัยต่างประเทศ

ร็อก (Rock) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนระหว่างคณะกรรมการโรงเรียนและชุมชน ในการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและความสามารถร่วมกันในการตัดสินใจ การศึกษาพบว่าคณะกรรมการโรงเรียนอาจเปลี่ยนแปลงรูปแบบการตัดสินใจโดยจัดหารูปแบบที่เข้ากันได้กับชุมชน เสนอรูปแบบการติดต่อสร้างความสัมพันธ์ในการตัดสินใจแบบช่วยเหลือกัน คณะกรรมการโรงเรียนมีการช่วยเหลือในการตกลงใจหาวิธีการดำเนินการที่เป็นประโยชน์กับชุมชน มีการตกลงตัดสินใจในผลลัพธ์ที่ขัดแย้งกัน⁷³

อิซู และคณะ (Izu & others) ได้ศึกษาการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนหรือชุมชนเป็นฐานและการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนหรือชุมชนเป็นฐานในรัฐฮาวายถือว่าเป็นความพยายามที่จะกระจายการบริหารจัดการการศึกษาภายใต้โครงการดังกล่าว โรงเรียนมีอำนาจการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่น มีอิสระและมีทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน รายงานนี้เป็นผลการประเมินการดำเนินงานของโรงเรียนที่ร่วมโครงการ 9 แห่ง ในช่วงแรกข้อมูลการประเมินได้จากการสัมภาษณ์ผู้ มีบทบาทในการร่วมดำเนินงานตามหน้าที่ 6 อย่าง ได้แก่ ครู ผู้บริหาร คณะกรรมการการศึกษาและ ผู้ปกครอง ผลการประเมินผลการดำเนินงานพบว่า บุคลากรที่มีส่วนร่วมการดำเนินงานบริหารจัดการแบบโรงเรียนและชุมชนเป็นฐานได้สะท้อนเสียงให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้ทราบ นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ของนักเรียนและมีข้อเสนอแนะได้แก่ 1) ควรมีการปรับปรุง การติดต่อประสานงานการตัดสินใจร่วมกัน 2) ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนให้ชัดเจน 3) ควรให้คณะกรรมการได้ทำความเข้าใจโครงการดังกล่าว (การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐาน) อย่างชัดเจน 4) ทางรัฐบาลของรัฐควรพิจารณาข้อยกเว้นต่าง ๆ

⁷²ชาติชาย พานิชชอบ, **แนวโน้มบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอนาคต** (วิทยานิพนธ์สถาบันราชภัฏเทพสตรี, 2544), บทคัดย่อ.

⁷³Catherine F. Rock, “ School board types and Community participation in Decision - Making” **Dissertation Abstracts International** 56, 9 (March 1996): 3403 - A.

5) ควรพิจารณาวิธีการตรวจสอบการดำเนินงานให้ถูกต้องชัดเจน และ 6) ควรพิจารณาโครงการแผนงาน เป้าหมาย การดำเนินงานและความคิดสร้างสรรค์ในการใช้ทรัพยากรที่ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ⁷⁴

ไรค์เอาท์ (Rideout) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน (school-based management) ในนิวฟันแลนด์และลาบราดอร์ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียทางการศึกษาเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่น โดยส่วนมากดำเนินการโดยการตั้งสภาโรงเรียน (school council) การจัดทำข้อมูลใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ครู-อาจารย์ ครูใหญ่และศึกษานิเทศก์ในด้านงบประมาณ หลักสูตร บุคลากร สภาโรงเรียนและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองไม่เคยเข้ามามีส่วนร่วมเลย ส่วนครู-อาจารย์มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพียงเล็กน้อยและในขอบเขตจำกัด ส่วนผู้บริหารมีบทบาทมีส่วนร่วมมากที่สุด ทั้งผู้ปกครองและครู-อาจารย์มีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและร่วมมือในการดำเนินการจัดการศึกษา และต้องการให้สภาโรงเรียนทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือในการดำเนินงาน ดังกล่าว และทั้งกลุ่มไม่มีความต้องการให้เกิดการปฏิรูปการจัดการศึกษาอย่างรุนแรง แต่ต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนแนวการดำเนินงานโดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมได้เสียเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น ตลอดจนต้องการให้มีการกระจายอำนาจในการส่งงบประมาณมายังโรงเรียน⁷⁵

มิลเลอร์ (Miller) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาในมลรัฐสเตอร์เจียน ซึ่งได้ทำการศึกษาถึงสถานการณ์การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาในปัจจุบัน และบทบาทหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการในอนาคต ผลการวิจัยพบว่า การติดต่อประสานงานระหว่างโรงเรียนกับคณะกรรมการโรงเรียนมีความสำคัญมากต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มบทบาท และตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนโรงเรียนประถมศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องมีคณะกรรมการโรงเรียน⁷⁶

⁷⁴Jo Ann Izu, **Creating a Community for School Improvement. California : Development** (San Francisco, 1996).

⁷⁵Frederick David Rideout, "School - Based Management for Small School in Newfoundland And Labrador" **Dissertation Abstracts International** 57, 8 (February 1997): 33 - 48.

⁷⁶E. H. Miller, "School Councils : The Reality and the Dream" **Proquest-Dissertation Abstracts** 34, 2 (1996): 475.

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล” มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล เป็นการวิจัยเชิงอนาคต(Future Research) โดยใช้เทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) ในการดำเนินการวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยดำเนินการเป็นไปตามระเบียบวิธีวิจัยและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมโครงการวิจัย

ผู้วิจัยได้จัดเตรียมโครงการวิจัยโดยการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จากตำรา เอกสารทางวิชาการ ข้อมูลสารสนเทศ งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและจัดเตรียมโครงร่างงานวิจัย โดยเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขและเสนอขออนุมัติโครงร่างการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อดำเนินการวิจัยในขั้นต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล เป็นกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัย จากนั้นได้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และใช้เทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) ตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลด้วยพหุวิธีการและนำเสนอผลการวิจัย สำหรับรายละเอียดของการดำเนินการแต่ละขั้นตอนปรากฏดังต่อไปนี้

1. ศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสารทางวิชาการ ข้อมูลสารสนเทศ งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล

2. การวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) ในการสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กำหนดให้เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended) เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญตอบคำถามได้อย่างอิสระ โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

EDFR รอบที่ 1 นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ดังกล่าวไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 19 คน รอบที่ 1 ด้วยตนเอง การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และกรรมการผู้ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ให้ใช้การคัดเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ (Critical Purposing Sampling) ได้เป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านนโยบายการศึกษาจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กลุ่มที่ 2 ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาท้องถิ่น กลุ่มที่ 3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มที่ 4 นักวิชาการที่เชี่ยวชาญทางการศึกษา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 19 คน นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และพัฒนาเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) ลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close Ended) ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) จัดแบ่งเป็นกลุ่มเนื้อหาที่มีโครงสร้างจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 โดยได้รับคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

EDFR รอบที่ 2 นำแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) ชนิดมาตราส่วน 5 ระดับไปสอบถามความคิดเห็นกับผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญโดยส่งทางไปรษณีย์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ทั้ง 19 คนให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามความคิดเห็นกลับมา ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของแต่ละข้อคำถาม นำมาตรวจสอบความสอดคล้องกันในแต่ละคำถามเป็นการหาฉันทามติ (Consensus) ของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้วิจัยจะนำความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญมาสรุปเป็นภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต่อไป ดังข้อสรุปตามแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

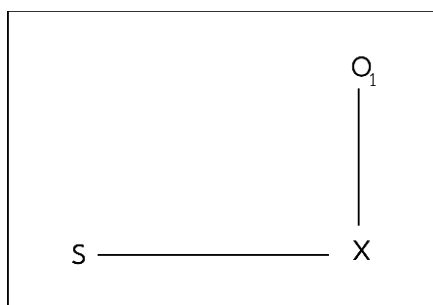
ผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาจัดทำรายงานผลการวิจัย อภิปรายผลรายงานและข้อเสนอแนะเสนอให้กับคณะกรรมการผู้ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องและนำไปปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการผู้ตรวจสอบวิทยานิพนธ์เสนอแนะแล้วจึงจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาต่อไป

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วยแผนแบบการวิจัยประชากร ตัวแปรที่ศึกษา การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือในการศึกษาวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยตามรายละเอียดดังนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิธีวิจัยอนาคต โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR ที่มีการศึกษากลุ่มตัวอย่างเดียว โดยศึกษาจากเอกสาร วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ศึกษาสถานการณ์โดยไม่มีการทดลอง (The One – Shot, Non – Experimental Case Study) สามารถเขียนเป็นแผนผังได้ดังนี้

- เมื่อ S หมายถึง กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญได้จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามเกณฑ์ (Critical Purposing Sampling) เพื่อการวิจัยเชิงอนาคตโดยใช้เทคนิคแบบ EDFR
- X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ตัวแปรที่เป็นข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล
- O₁ หมายถึง ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 กลุ่ม

แผนภาพที่ 3 แผนแบบ (Diagram) การวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ

ในการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) ผู้วิจัยใช้เทคนิคแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้คำถามปลายเปิด (Open Ended) จากผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่ง Thomas Macmillan ได้ทำการศึกษาและเสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยตามเทคนิคเดลฟาย พบว่าหากผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อนจะมีน้อยมาก (Error) และจะเริ่มคงที่คือ 0.02⁷⁷ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ผลการศึกษาของ Thomas Macmillan เป็นแนวทางในการกำหนดจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญโดยกำหนดจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้ทั้งหมด 19 คน และใช้เทคนิคการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญแบบเฉพาะเจาะจงตามเกณฑ์ (Critical Purposive Sampling) แบ่งได้เป็น 4 กลุ่มคือ กลุ่มบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านนโยบายการศึกษาจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กลุ่มข้าราชการ

⁷⁷บุญมี พันธุ์ไทย, เทคนิคเดลฟาย, เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก www.phd.ru.ac.th/light/download/เทคนิคเดลฟาย.PPT.

ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาท้องถิ่น กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ
กลุ่มนักวิชาการที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา ผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1. ตำแหน่งปัจจุบันเป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านนโยบายการศึกษาจากกรมส่งเสริม
การปกครองท้องถิ่น ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานและนักวิชาการที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา
2. วุฒิการศึกษา มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโทหรือเป็นผู้ที่มีความรู้ในด้านการศึกษา
3. มีประสบการณ์การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

วิธีเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญได้มาจากการการเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ (Critical
Purposive sampling) โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการตรวจสอบ
วิทยานิพนธ์ มีขั้นตอนดังนี้

1. ขอคำปรึกษา ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการตรวจสอบ
วิทยานิพนธ์ พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ
2. เสนอชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการ
ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ เพื่อช่วยพิจารณาความเหมาะสมของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้
ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตามที่ต้องการ
3. ติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการ
ตรวจสอบวิทยานิพนธ์พิจารณาความเหมาะสมไว้แล้ว เพื่อขอความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็น
ให้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้ โดยมีหนังสือราชการและการติดต่อด้วยตนเอง

ตัวแปรการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรที่ศึกษาคือ ตัวแปรที่เกี่ยวกับภาพอนาคตคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ซึ่งได้จากการสรุปผลการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา
(Content Analysis) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญโดยใช้แบบสัมภาษณ์
เชิงลึก (In-depth Interview)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ((In-depth Interview)
2. แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
ของ ลิเคิร์ท (Likert's Rating Scale)

การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือเพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และข้อคำถามการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการสร้างและการพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR สร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ชนิดคำถามปลายเปิด (Open Ended) โดยได้รับการแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 1

2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 1 มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และพัฒนาเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) แบบมาตราส่วน 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) โดยได้รับการแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2-3

3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) ที่ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น รอบที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่าสถิติ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) มัชยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และ พิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range) เพื่อรวบรวมข้อมูลและนำเสนอผลการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. รับหนังสือจากมหาวิทยาลัยศิลปากรแจ้งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทราบ

2. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 19 คน ด้วยตนเองโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ชนิดคำถามปลายเปิด (Open Ended) ที่ได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) พัฒนาเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) แบบปลายปิด (Close Ended) แบบมาตราส่วน 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) โดยได้รับการแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมทั้ง 19 คน แสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาศึกษาวิจัยในขั้นต่อไป

4. นำข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามความคิดเห็นมาวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile range) เพื่อหาความสอดคล้องของความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยจะได้สรุปผลการศึกษาวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นไปตามระเบียบวิธีวิจัยและมีความถูกต้อง ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละขั้นตอนแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวโดยใช้สถิติในการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) โดยใช้สถิติดังนี้

1.1 ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน ในรอบที่ 1 ด้วยเทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) แบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

1.2 ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ ลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) จากผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน ในรอบที่ 2 - 3 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป มีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่ามัธยฐาน (Median : Mdn) หมายถึง ค่าของข้อมูลที่อยู่ตรงกลางของข้อมูลทั้งหมดที่ได้นำมาเรียงลำดับไว้ ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) โดยผู้ศึกษาวิจัยกำหนดระดับค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 5 หมายถึงผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อคำถามนั้นมากที่สุด

ระดับที่ 4 หมายถึงผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อคำถามนั้นมาก

ระดับที่ 3 หมายถึงผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อคำถามนั้นปานกลาง

ระดับที่ 2 หมายถึงผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อคำถามนั้นน้อย

ระดับที่ 1 หมายถึงผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อคำถามนั้นน้อยที่สุด

และในการแปลความหมายของค่ามัธยฐาน (Median) ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ค่ามัธยฐาน (Median) 4.50 - 5.00 หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลมากที่สุด

ค่ามัธยฐาน (Median) 3.50 - 4.49 หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลมาก

ค่ามัธยฐาน (Median) 2.50 - 3.49 หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลปานกลาง

ค่ามัธยฐาน (Median) 1.50 - 2.49 หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลน้อย

ค่ามัธยฐาน (Median) ต่ำกว่า 1.50 หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลน้อยที่สุด

1.2.2 ค่าฐานนิยม (Mode) คือคำตอบที่มีความถี่จำนวนมากที่สุดของแต่ละข้อคำถามเมื่อเรียงคำตอบของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญจากน้อยไปหามากทั้ง 19 คน แล้วนำค่ามัธยฐานและค่าฐานนิยมมาหาค่าสัมบูรณ์เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเห็นด้วยกับข้อคำถามหรือไม่

1.2.3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquatile Range : IQR) คือค่าของข้อมูลจำนวน 50% ที่อยู่ตรงกลางของข้อมูลทั้งหมด โดยการคำนวณจากค่าความแตกต่างระหว่าง ควอไทล์ที่ 3 กับ ควอไทล์ที่ 1 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่ได้จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเป็นรายข้อคำถามจะแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ

1.2.4 ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม ได้จากการคำนวณค่ามัธยฐาน - ค่าฐานนิยม โดยจะต้องมีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถามนั้นสอดคล้องกัน เป็นฉันทามติของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ แต่ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมที่คำนวณได้ในข้อคำถามใดที่มีค่าเกิน 1 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกัน เกณฑ์การสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำคำตอบในรอบสุดท้ายของการวิจัยที่ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดและมาก (ค่ามัธยฐานมากกว่าหรือเท่ากับ 3.50) และมีความสอดคล้องกัน (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50, ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 มานำเสนอผลการวิจัยเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

สรุป

การวิจัยเรื่อง ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล การดำเนินการวิจัยทำ 2 รอบ ดังนี้ 1) ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR สร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ชนิดคำถามปลายเปิด (Open Ended) โดยได้รับการแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ 19 คน 2) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 19 คน มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และพัฒนาเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) เป็นคำถามปลายปิด (Close Ended) แบบมาตราส่วน 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert's Rating Scale) โดยได้รับการแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมทั้ง 19 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในขั้นต่อไป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile range) นำมาสรุปผลรายงานการวิจัย นำเสนอรายงานผลการวิจัยต่อคณะกรรมการผู้ตรวจสอบวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่ได้รับคำแนะนำและส่งรายงานผลการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรต่อไป

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในครั้งนี้ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) แบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบภาพอนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล เพื่อเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การนำเสนอข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดต่อไปนี้

การศึกษาวเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 1 และกำหนดตัวแปรเกี่ยวกับภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) แบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) สรุปได้ประเด็นสำคัญนำมาสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) เป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed Ended) มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) และในรอบที่ 2 นำแบบสอบถามความคิดเห็นแบบปลายปิดส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็น เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นและส่งแบบสอบถามกลับมาแล้ว นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range) เป็นการหาความสอดคล้องและหาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นฉันทามติ (Consensus) โดยมีเกณฑ์ดังนี้ ค่ามัธยฐาน (Median) ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปมีค่าสัมบูรณ์ระหว่างค่ามัธยฐาน (Median) และค่าฐานนิยม (Mode) อยู่ระหว่าง 0.00 – 1.00 และมีค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range) น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 มาสรุปเป็นภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

จากการเก็บข้อมูลพื้นฐานจากผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน สามารถจำแนกข้อมูลพื้นฐานได้ตามรายละเอียดในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	12	63.16
หญิง	7	36.84
รวม	19	100
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	-	-
ปริญญาโท	10	52.63
ปริญญาเอก	9	47.37
รวม	19	100
กลุ่มผู้ให้ข้อมูล		
กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารและกำหนดนโยบายจาก กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	5	26.31
กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา	5	26.31
กลุ่มที่ 3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	5	26.31
กลุ่มที่ 4 กลุ่มนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญ	4	21.07
รวม	19	100

จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ เป็นเพศชาย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 63.16 เพศหญิง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 36.84 รวม 19 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 52.63 มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาเอก จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 47.37 รวม 19 คน คิดเป็นร้อยละ 100 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล กลุ่มที่ 1 เป็นผู้บริหารและกำหนดนโยบายจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 26.31 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 2 เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 26.31

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 3 เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 26.31 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 4 เป็นนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 21.07 รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดเทศบาล ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) แบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) ในรอบที่ 1

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Opened Ended) เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ตอบคำถามได้ตามความคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ได้อย่างเต็มที่ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) นำมาสรุปเนื้อหาจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ได้ประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลว่าในการคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีคณะกรรมการกลั่นกรองในการคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบข้อกฎหมายที่ถูกต้อง เพื่อที่จะได้คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรที่จะต้องทราบปรัชญาและที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อที่จะได้ปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันตามหลักปรัชญาของแต่ละสถานศึกษา ในขณะเดียวกันคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องมีการดำเนินการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับที่มาของสถานศึกษาและบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม นอกจากนี้ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาจึงควรมีการปรับปรุงที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ในอนาคตควรมีการกำหนดปรัชญาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยกำหนดให้อยู่ในระเบียบข้อบังคับ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเป้าหมายในการบริหารตามหลักปรัชญาให้สังคมและชุมชนได้มีความมั่นใจในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีที่มาจากหลากหลายองค์กร เพื่อให้ได้คนที่มีความรู้ความสามารถมาช่วยกันพัฒนาและรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้หลากหลายขึ้น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องมีความรู้ความเข้าใจในคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล

เพื่อที่จะได้ทราบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลจะต้องมีคุณสมบัติอย่างไร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายของรัฐบาล เรื่องการกระจายอำนาจและการจัดการศึกษาโดยให้สังคมและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องมีภูมิรู้ ภูมิธรรม เป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือของชุมชน เพื่อให้ชุมชนเกิดความเชื่อมั่นและยอมรับการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ในการแสดงความคิดเห็นควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระและกล้าที่จะแสดงออกเพื่อจะได้นำมาพัฒนาการจัดการศึกษาให้เหมาะสม และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องมีความเข้มแข็งในการป้องกันอิทธิพลของกระบวนกรจัดหาบุคลากรและครูที่มีความรู้ความสามารถไม่ตรงตามความต้องการของสถานศึกษา เพื่อที่จะได้หาบุคลากรให้ตรงตามความต้องการจะได้จัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเด็กนักเรียนก็ได้รับความรู้ได้อย่างเต็มที่ และในอนาคตควรมีการกำหนดวุฒิการศึกษาขั้นต่ำของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ทั้งนี้ถ้าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ในด้านการจัดการศึกษาก็จะทำให้ในอนาคตจะได้มีการพัฒนาการศึกษาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ในการได้มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎกระทรวงที่ว่าด้วยการสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเคร่งครัด เพื่อที่จะได้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ และตรงตามกฎกระทรวงที่ได้กำหนดไว้ ในอนาคตการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมและทันต่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในสัดส่วนของตัวแทนผู้ปกครองควรปรับเปลี่ยนให้เพิ่มขึ้นตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น เพื่อให้ได้แนวคิดของตัวแทนผู้ปกครองเพิ่มขึ้นและมีความหลากหลายและมีความเข้าใจเด็กแต่ละช่วงชั้นมากขึ้น ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีคณะกรรมการเพิ่มขึ้นในส่วนโครงสร้างของตัวแทนรัฐวิสาหกิจเพื่อให้ได้แนวความคิดที่แตกต่างและนอกเหนือไปจากกลุ่มโครงสร้างที่มีอยู่เดิม จะได้นำแนวความคิดมาพัฒนาเพิ่มขึ้น ในส่วนของภาคเอกชนในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรเพิ่มขึ้นในสัดส่วนของตัวแทนภาคเอกชนเพื่อสร้างตลาดแรงงานตามความต้องการของภาคเอกชนและชุมชน และเพื่อให้ได้แนวความคิดในภาคเอกชนมาให้คำแนะนำเพื่อจะได้พัฒนาเด็กที่มีศักยภาพตรงตามความต้องการของภาคเอกชน และในอนาคตการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรให้เทศบาลเป็นผู้กำหนดความเหมาะสมเพื่อให้โครงสร้างและองค์ประกอบตรงตามความต้องการของ

ชุมชนและผู้ปกครองในแต่ละท้องถิ่นที่จะมีความเข้าใจและความร่วมมือกันปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ในอนาคตควรมีการกำหนดองค์ประกอบคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม และจัดการการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และในอนาคตการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องให้สังคมและชุมชนมีความเชื่อมั่นและยอมรับเพื่อให้ได้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตรงตามที่ชุมชนต้องการ เพื่อจะได้มาพัฒนาให้สอดคล้องกับสังคมและชุมชน โครงสร้างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ควรกำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและสามารถปรับได้ตามความเหมาะสมของท้องถิ่น เพื่อให้ทราบและนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรเสียสละเวลาของตนในการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเพื่อให้ได้ข้อสรุปและแนวทางเป็นไปในทิศทางเดียวกันในการจัดการศึกษา ภาพอนาคตการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในทุกด้าน เพื่อระดมความคิดเห็นและจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีธรรมาภิบาลและมีส่วนร่วมในการคัดเลือก จัดสรรและอนุมัติในสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักธรรมาภิบาล คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ กิจกรรม เพื่อให้มีแนวทางที่ชัดเจนและปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะทำให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อสถานศึกษาในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรสนับสนุนให้เด็กพิการหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีการเรียนร่วมกับเด็กปกติ เพราะการจัดการศึกษาต้องให้เด็กได้เรียนอย่างเสมอภาคกัน เปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้มีการพัฒนาที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเหมาะสมเพื่อให้การจัดการศึกษามีการปรับปรุงและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในบทบาทครู ภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาได้มีการศึกษาจากหลากหลาย โดยส่งเสริมให้ครูภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ได้เพิ่มขึ้น ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วนร่วมระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนที่มีเครื่องมือที่ทันสมัย ทันต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีนโยบายการบริหารเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

กับหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษามีการบริหารจัดการได้คุณภาพและได้มาตรฐานการศึกษา ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรร่วมแสดงความคิดเห็น ต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อที่จะได้นำความคิดเห็นมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมี ส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อนำมาพัฒนาด้านวิชาการให้เด็กได้ เรียนดี เรียนเก่ง มีสุข เพื่อเป็นมาตรฐานต่อไป ในส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนสังกัดเทศบาลควรศึกษาหลักการจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของ สถานศึกษา เพื่อให้กำหนดวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายเป็นไปในแนวทางเดียวกันและนำหลักสูตรมา ใช้ให้เกิดผลกับเด็กนักเรียนต่อไป ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดเทศบาลควรได้รับขวัญกำลังใจและการยกย่องเชิดชูเกียรติจากโรงเรียนเพื่อให้ได้รับแรงจูงใจและ ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถตามทฤษฎีของ Maslow ที่ว่าคนต้องการการยกย่องเชิดชู เกียรติ ในด้านบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรร่วม พิจารณาถึงการรับย้าย-โอนของบุคลากรในโรงเรียน เพื่อช่วยกันกลั่นกรองบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ จะได้บุคลากรที่ตรงตามสายงานที่ต้องการ ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีการศึกษาและทำความเข้าใจในความมุ่งหมายหลักของการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรร่วมกันพัฒนา และปรับปรุงสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาในยุคของเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้สถานศึกษาเป็น สถานศึกษาในอนาคตรองรับเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่จะเข้ามาในการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม ทำให้ เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูลและในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วนร่วมดูแลพฤติกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะได้รับทราบ ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาให้ตรงจุด เพื่อให้กระบวนการจัดการศึกษามีการพัฒนาและ ปรับปรุงได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์กับสถานศึกษาอย่างยั่งยืน ในด้านกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง ในอนาคตควรมีการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 กฎหมายควรกำหนดให้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเป็นผู้กำหนดแนวทางการศึกษาให้ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เพื่อที่จะได้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงและเป็นไปในทาง เดียวกับความต้องการของชุมชนซึ่งจะทำให้เกิดผลดีและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ กฎหมายควร กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเป็นผู้ร่วมกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม ร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมกันคิดและพัฒนาจะทำให้เป้าหมายเป็นไปตามที่กำหนดไว้ กฎหมายควรกำหนดให้

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเป็นผู้ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการของโรงเรียน เพื่อให้คณะกรรมการได้ช่วยกันพิจารณาเพื่อให้เกิดผลดีกับสถานศึกษา กฎหมายควรกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเป็นผู้ร่วมจัดทำแผนงานและโครงการของโรงเรียนเพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้าใจและมีส่วนรับรู้ และมีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน กฎหมายควรกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น เพื่อได้ผลสัมฤทธิ์ที่มีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของท้องถิ่น ในอนาคตกฎหมายควรกำหนดให้มีสวัสดิการในการจัดสรรค่าตอบแทนให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเพื่อให้เป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ และในอนาคตกฎหมายควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามบริบทของท้องถิ่นในแต่ละแห่งอย่างอิสระ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรดำเนินการกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาตามแผนที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้ผลการดำเนินงานเป็นที่พึงพอใจและให้เกิดความเชื่อมั่นในสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีการติดตามผลการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนการดำเนินงานที่น่าเชื่อถือได้และเป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีการติดตามประเมินผลคุณภาพการจัดการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้คุณภาพการจัดการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลตามที่ได้กำหนดไว้ ในขณะเดียวกันคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติการตามแผนพัฒนาครูและบุคลากรอื่นในสถานศึกษา และส่งเสริมให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้อยู่ในยุคศตวรรษที่ 21 และตรงกับความต้องการของชุมชน ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของเทศบาล ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นให้เป็นที่ยอมรับในการจัดการศึกษาของเทศบาลในภายหน้า ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรให้ข้อมูลป้อนกลับแก่โรงเรียนเพื่อกำหนดวิธีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้โรงเรียนได้รู้ถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและร่วมมือกันในการวางแผนหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้เป็นไปตามแผนงานที่ได้วางไว้ ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรร่วมกันประเมินผลการจัดการศึกษาในภาพรวมของเทศบาล เพื่อให้เห็นถึงคุณภาพการจัดการศึกษาและทราบถึงปัญหา อุปสรรค เพื่อกำหนดมาตรการในการแก้ไขเพื่อให้เกิดการยอมรับในการจัดการศึกษาของชุมชนและสังคมต่อไป ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ

โรงเรียนสังกัดเทศบาลควรส่งเสริมและกำกับติดตามการใช้วิทยากรภายนอกและปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่เดิมมาพัฒนาและปรับปรุงเพื่อเป็นต้นแบบที่ดีในการพัฒนา สถานศึกษาได้หลากหลาย ไม่ใช่มุ่งแต่การศึกษาเป็นเลิศ แต่ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ดีสามารถนำไป ต่อยอดได้ ถ้ามีความสามารถและมีศักยภาพเป็นการสนับสนุนส่งเสริมกันให้สถานศึกษาเป็นที่ยอมรับ และนำมาซึ่งชื่อเสียงในด้านดี ๆ ให้กับสถานศึกษาต่อไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 19 คน พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 19 คน สามารถสรุปภาพ อนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในอนาคต ได้เป็น 6 ด้านดังนี้

1. ด้านปรัชญาและที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ด้านคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ด้านองค์ประกอบหรือโครงสร้างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. ด้านการกำกับและประเมินผลการปฏิบัติงานโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR พัฒนาเป็น แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ส่งไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ชุดเดิมจำนวน 19 คน รอบที่ 2 ซึ่งมีรายละเอียดในตอนที่ 3

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (opened ended) จากการ สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ 19 คน ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) แบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) รอบที่ 2

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ (Likert's Rating Scale) ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ได้แสดง ความคิดเห็นอีกครั้ง เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ได้แสดงความคิดเห็นในแบบสอบถามและส่งกลับ มาที่ผู้วิจัย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นมาวิเคราะห์ด้วยสถิติโดยคำนวณ ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range) ในแต่ละข้อคำถามเพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยจึง นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็น มานำเสนอในรูปแบบตารางแยกเป็นภาพ อนาคตในแต่ละด้าน ดังมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล
ด้านปรัชญาและที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านปรัชญาและที่มาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน (Mdn)	ฐานนิยม- มัธยฐาน Mo- Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอร์ไทล์ (IQR)	ระดับ ความ คิดเห็น	ความคิดเห็น สอดคล้องของ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้เชี่ยวชาญ
1. ควรมีคณะกรรมการกลั่นกรอง ในการคัดเลือกคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อกฎหมายที่ถูกต้อง	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรทราบ ปรัชญาและที่มาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควร ดำเนินการบริหารสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของโรงเรียน	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. ควรมีการปรับปรุงที่มาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21	5	5	0	0	มากที่สุด	มากที่สุด
5. ในอนาคตต้องมีการกำหนดปรัชญา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันโดย กำหนดให้อยู่ในระเบียบข้อบังคับ	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
6. ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด เทศบาลควรมีที่มาจากหลากหลาย องค์กรมากขึ้น	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ด้านปรัชญาและที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 ด้าน ในความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ มีแนวโน้มความเป็นไปได้และมีความคิดเห็นสอดคล้องกันอย่างเป็นฉันทามติในทุกด้าน โดยพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดได้ดังนี้ ค่ามัธยฐาน (Median) มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 3.5 ($Mdn \geq 3.5$) ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range) มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.5 ($IQR \leq 1.5$) และค่าสัมบูรณ์ระหว่างค่ามัธยฐาน (Median) กับค่าฐานนิยม มีค่าไม่เกิน 1.0 ($Mdn - Mo \leq 1$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อคำถามพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นในข้อคำถามในระดับมากที่สุด ($4.5 \leq Mdn \leq 5.0$) ในทุกข้อคำถาม ดังนี้ข้อที่ 1 ควรมีคณะกรรมการกลั่นกรองในการคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบข้อกฎหมายที่ถูกต้อง ($Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0$) ข้อที่ 2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรทราบปรัชญาและที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($Mdn = 5, IQR = 1, |Mo - Mdn| = 0$) ข้อที่ 3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องดำเนินการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของโรงเรียน ($Mdn = 5, IQR = 1, |Mo - Mdn| = 0$) ข้อที่ 4 ควรมีการปรับปรุงที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ($Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0$) ข้อที่ 5 ในอนาคตควรมีการกำหนดปรัชญาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันโดยกำหนดให้อยู่ในระเบียบหรือข้อบังคับ ($Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0$) ข้อที่ 6 ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีที่มาจากหลากหลายองค์กรมากขึ้น ($Mdn = 5, IQR = 1, |Mo - Mdn| = 0$)

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นมาวิเคราะห์ด้วยสถิติโดยคำนวณค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range) ในแต่ละข้อคำถามเพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ในด้านคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล
ด้านคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม-มัธยฐาน Mo-Mdn	พิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความคิดเห็น สอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ
1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องมีความรู้ความเข้าใจในคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล	5	5	0		มากที่สุด	สอดคล้อง
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายของรัฐบาลเรื่องการกระจายอำนาจและการจัดการศึกษาโดยให้สังคมและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ต้องมีภูมิรู้ ภูมิธรรม เป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือของชุมชน	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องมีอิสระและกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล
ด้านคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

ด้านคุณสมบัติของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน (Mdn)	ฐานนิยม- มัธยฐาน Mo- Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอร์ไทล์ (IQR)	ระดับ ความ คิดเห็น	ความคิดเห็น สอดคล้องของ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้เชี่ยวชาญ
5. คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด เทศบาลต้องมีความเข้มแข็งในการ ป้องกันอิทธิพลของกระบวน การ จัดหาบุคลากรและครู ให้ได้ผู้ที่มี ความรู้ ความสามารถตรงตามความ ต้องการของโรงเรียน	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
6. ในอนาคตควรมีการกำหนดวุฒิ การศึกษาขั้นต่ำของคณะ กรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดเทศบาล	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
7. การได้มาซึ่งคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดเทศบาลต้องปฏิบัติให้เป็นไป ตามกฎหมาย ทรวงที่ว่าด้วยวิธีการ สรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานโดยเคร่งครัด	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ด้านคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 ด้าน
ในความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ มีแนวโน้มความเป็นไปได้และมีความคิดเห็นสอดคล้อง
กันอย่างเป็นฉันทามติในทุกด้าน โดยพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดได้ดังนี้ ค่ามัธยฐาน (Median) มีค่า
มากกว่าหรือเท่ากับ 3.5 ($Mdn \geq 3.5$) ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range) มีค่าน้อยกว่า
หรือเท่ากับ 1.5 ($IQR \leq 1.5$) แต่ค่าสัมบูรณ์ระหว่างค่ามัธยฐาน (Median) กับค่าฐานนิยม มีค่าไม่เกิน
1.0 ($Mdn - Mo \leq 1$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อคำถามพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ มีความ
คิดเห็นในข้อคำถามในระดับมากที่สุด ($4.5 \leq Mdn \leq 5.0$) ในทุกข้อคำถาม ดังนี้ ข้อที่ 1 คณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องมีความรู้ความเข้าใจในคุณสมบัติของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ($Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0$) ข้อที่ 2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในนโยบายของรัฐบาลเรื่องการกระจายอำนาจและการจัดการศึกษาโดยให้สังคมและชุมชนมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ($Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0$) ข้อที่ 3 คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องมีภูมิรู้ ภูมิธรรม เป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือของชุมชน ($Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0$) ข้อที่ 4 ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องมีอิสระและกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น ($Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0$) ข้อที่ 5 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องมีความเข้มแข็ง ในการป้องกันอิทธิพลของกระบวนการจัดหาบุคลากรและครู เพื่อให้ได้บุคลากรและครูที่มีความรู้ ความสามารถตรงตามความต้องการของสถานศึกษา ($Mdn = 5, IQR = 1, |Mo - Mdn| = 0$) ข้อที่ 6 ในอนาคตควรมีการกำหนดวุฒิการศึกษาขั้นต่ำของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดเทศบาล ($Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0$) ข้อที่ 7 การได้มาซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎกระทรวงที่ว่าด้วยวิธีการสรรหา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเคร่งครัด ($Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0$)

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นมาวิเคราะห์ด้วยสถิติโดยคำนวณ ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range) ในแต่ละข้อคำถามเพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ในด้าน องค์ประกอบหรือโครงสร้างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดังนี้

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล
 ด้านองค์ประกอบหรือโครงสร้างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านองค์ประกอบหรือโครงสร้างของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน (Mdn)	ฐานนิยม- มัธยฐาน Mo- Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอร์ไทล์ (IQR)	ระดับ ความ คิดเห็น	ความคิดเห็น สอดคล้องของ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้เชี่ยวชาญ
1. ในอนาคตองค์ประกอบของ คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด เทศบาลควรมีการปรับเปลี่ยน ให้เหมาะสมและทันต่อการจัด การศึกษาในศตวรรษที่ 21	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด เทศบาลในโครงสร้างของตัวแทน ผู้ปกครองควรปรับเปลี่ยนให้เพิ่ม ขึ้นตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ ในแต่ละช่วงชั้น	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด เทศบาลควรเพิ่มโครงสร้าง ของตัวแทนรัฐวิสาหกิจ	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด เทศบาลควรเพิ่มขึ้นในสัดส่วน ของตัวแทนภาคเอกชนเพื่อสร้าง ตลาดแรงงานตามความต้องการ ของภาคเอกชนและชุมชน	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. ในอนาคตการกำหนดองค์ประกอบ ของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัด เทศบาลควรให้เทศบาลเป็น ผู้กำหนดตามความเหมาะสม ของพื้นที่	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล
ด้านองค์ประกอบหรือโครงสร้างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

ด้านองค์ประกอบหรือโครงสร้างของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน (Mdn)	ฐานนิยม- มัธยฐาน Mo- Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอร์ไทล์ (IQR)	ระดับ ความ คิดเห็น	ความคิดเห็น สอดคล้องของ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้เชี่ยวชาญ
6. ในอนาคตควรมีการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
7. ในอนาคตการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องให้สังคม ชุมชน มีความเชื่อมั่นและยอมรับ	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
8. โครงสร้างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรกำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและสามารถปรับได้ตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ด้านองค์ประกอบหรือโครงสร้างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 8 ด้าน ในความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ มีแนวโน้มความเป็นไปได้และมีความคิดเห็นสอดคล้องกันอย่างเป็นฉันทามติในทุกด้าน โดยพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดได้ดังนี้ ค่ามัธยฐาน (Median) มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 3.5 ($Mdn \geq 3.5$) ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range) มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.5 ($IQR \leq 1.5$) แต่ค่าสัมบูรณ์ระหว่างค่ามัธยฐาน (Median) กับค่าฐานนิยม มีค่าไม่เกิน 1.0 ($Mdn - Mo \leq 1$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อคำถามพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นในข้อคำถามในระดับมากที่สุด ($4.5 \leq Mdn \leq 5.0$) ในทุกข้อคำถาม ดังนี้ ข้อที่ 1 ในอนาคตองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมและทันต่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

(Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0) ข้อที่ 2 ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในโครงสร้างของตัวแทนผู้ปกครองควรปรับเปลี่ยนให้เพิ่มขึ้นตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น (Mdn = 5, IQR = 1, |Mo - Mdn| = 0) ข้อที่ 3 ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรเพิ่มโครงสร้างของตัวแทนรัฐวิสาหกิจ (Mdn = 5, IQR = 1, |Mo - Mdn| = 0) ข้อที่ 4 ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรเพิ่มขึ้นในสัดส่วนของตัวแทนภาคเอกชนเพื่อสร้างตลาดแรงงานตามความต้องการของภาคเอกชนและชุมชน (Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0) ข้อที่ 5 ในอนาคตการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรให้เทศบาลเป็นผู้กำหนดตามความเหมาะสมของพื้นที่ (Mdn = 5, IQR = 1, |Mo - Mdn| = 0) ข้อที่ 6 ในอนาคตควรมีการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Mdn = 5, IQR = 1, |Mo - Mdn| = 0) ข้อที่ 7 ในอนาคตการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องให้สังคม ชุมชน มีความเชื่อมั่นและยอมรับ (Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0) ข้อที่ 8 โครงสร้างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรกำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาและสามารถปรับได้ตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น (Mdn = 5, IQR = 1, |Mo - Mdn| = 0)

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นมาวิเคราะห์ด้วยสถิติโดยคำนวณค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range) ในแต่ละข้อคำถามเพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญในด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดังนี้

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล
ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน (Mdn)	ฐานนิยม- มัธยฐาน Mo- Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอร์ไทล์ (IQR)	ระดับ ความ คิดเห็น	ความคิดเห็น สอดคล้องของ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้เชี่ยวชาญ
1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควร เสียสละเวลาของตนเองในการเข้า ร่วมประชุมคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดเทศบาล	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. ภาพอนาคตการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ควร มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ในทุกด้าน	5	4	1	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ควรมีธรรมาภิบาลและมีส่วนร่วมใน การคัดเลือก จัดสรรและอนุมัติในสิ่ง ที่ส่งผลต่อกระบวนการ การจัดการศึกษา	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมี ส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนา สถานศึกษา ด้านวิชาการบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ กิจกรรม	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ควรสนับสนุนให้เด็กพิการ หรือเด็กที่ มีความต้องการพิเศษได้มีการเรียน ร่วมกับเด็กปกติ	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล
ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน (Mdn)	ฐานนิยม- มัธยฐาน Mo- Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอร์ไทล์ (IQR)	ระดับ ความ คิดเห็น	ความคิดเห็น สอดคล้องของ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้เชี่ยวชาญ
6. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วน ร่วมในการจัดการศึกษาอย่าง เหมาะสม	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
7. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วน ร่วมพัฒนาคุณภาพการ ศึกษาของ โรงเรียนในบทบาทครูภูมิปัญญา ชาวบ้าน เพื่อให้โรงเรียนเป็นที่ ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
8. ในอนาคตคณะกรรมการสถาน ศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ควรมีส่วนร่วมในการร่วมระดม ทรัพยากรเพื่อพัฒนาโรงเรียน	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
9. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมี นโยบายการบริหารเป็นไปในทิศทาง เดียวกันกับหน่วยงานต้นสังกัด	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
10. ในอนาคตคณะกรรมการสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด เทศบาลควรร่วมแสดงความคิดเห็น ต่อการจัดการเรียนการสอน	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
11. ในอนาคตคณะกรรมการสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด เทศบาลควรมีส่วนร่วมในการ กำหนดมาตรฐานวิชาการของ สถานศึกษา	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล
ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน (Mdn)	ฐานนิยม- มัธยฐาน Mo- Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอร์ไทล์ (IQR)	ระดับ ความ คิดเห็น	ความคิดเห็น สอดคล้องของ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้เชี่ยวชาญ
12. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ควรศึกษาหลักการและจุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐานของสถานศึกษา	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
13. ในอนาคตคณะกรรมการสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด เทศบาลควรได้รับขวัญกำลังใจและ การยกย่องเชิดชูเกียรติจากโรงเรียน	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
14. บทบาทของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดเทศบาล ควรร่วมพิจารณาถึง การรับย้าย-โอน ของบุคลากรใน โรงเรียน	5	4	1	1	มาก	สอดคล้อง
15. ในอนาคตคณะกรรมการสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด เทศบาลควรศึกษาและทำความ เข้าใจในความมุ่งหมายหลัก การของ การจัดการศึกษาตาม พ.ร.บ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
16. ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด เทศบาลควรร่วมกันพัฒนาและ ปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนใน ยุคเทคโนโลยีสมัยใหม่	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
17. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ควรมีส่วนร่วมดูแลพฤติกรรม นักเรียนอย่างต่อเนื่อง	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 17 ด้าน ในความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ มีแนวโน้มความเป็นไปได้และมีความคิดเห็นสอดคล้องกันอย่างเป็นฉันทามติในทุกด้าน โดยพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดได้ดังนี้ ค่ามัธยฐาน (Median) มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 3.5 ($Mdn \geq 3.5$) ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range) มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.5 ($IQR \leq 1.5$) แต่ค่าสัมบูรณ์ระหว่างค่ามัธยฐาน (Median) กับค่าฐานนิยม มีค่าไม่เกิน 1.0 ($Mdn - Mo \leq 1$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อคำถามพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นในข้อคำถามในระดับมากที่สุด ($4.5 \leq Mdn \leq 5.0$) ดังนี้ ข้อที่ 1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีการสละเวลาของตนเองในการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ($Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0$) ข้อที่ 2 ภาพอนาคตการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ต้องได้รับความเห็นชอบในการบริหารจัดการการศึกษาในทุกด้าน ($Mdn = 4, IQR = 1, |Mo - Mdn| = 1$) ข้อที่ 3 ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีธรรมาภิบาลและมีส่วนร่วมในการคัดเลือก จัดสรรและอนุมัติในสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดการศึกษา ($Mdn = 5, IQR = 1, |Mo - Mdn| = 0$) ข้อที่ 4 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาด้านวิชาการบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ กิจกรรม ($Mdn = 5, IQR = 1, |Mo - Mdn| = 0$) ข้อที่ 5 ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรสนับสนุนให้เด็กพิการ หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีการเรียนร่วมกับเด็กปกติ ($Mdn = 5, IQR = 1, |Mo - Mdn| = 0$) ข้อที่ 6 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เหมาะสม ($Mdn = 5, IQR = 1, |Mo - Mdn| = 0$) ข้อที่ 7 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในบทบาทครูภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน ($Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0$) ข้อที่ 8 ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วนร่วมในการร่วมระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาโรงเรียน ($Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0$) ข้อที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีนโยบายการบริหารเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับหน่วยงานต้นสังกัด ($Mdn = 5, IQR = 1, |Mo - Mdn| = 0$) ข้อที่ 10 ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน ($Mdn = 5, IQR = 1, |Mo - Mdn| = 0$) ข้อที่ 11 ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานวิชาการของสถานศึกษา ($Mdn = 5, IQR = 1, |Mo - Mdn| = 0$) ข้อที่ 12

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรรศึกษาหลักการและจุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา (Mdn = 5, IQR = 1, |Mo - Mdn| = 0) ข้อที่ 13 ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรได้รับขวัญ กำลังใจและการยกย่องเชิดชูเกียรติจากโรงเรียน (Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0) ข้อที่ 14 บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ควรร่วมพิจารณาถึง การรับย้าย-โอน ของบุคลากรในโรงเรียน (Mdn = 4, IQR = 1, |Mo - Mdn| = 1) ข้อที่ 15 ในอนาคต คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีการศึกษาและทำความเข้าใจ ในความมุ่งหมายหลักการของการจัดการศึกษาตาม พ.ร.บ การ ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0) ข้อที่ 16 ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดเทศบาลควรร่วมกันพัฒนาและปรับปรุงสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาในยุคของเทคโนโลยี สมัยใหม่ (Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0) ข้อที่ 17 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วนร่วมดูแลพฤติกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง (Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0)

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นมาวิเคราะห์ด้วยสถิติโดยคำนวณ ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range) ในแต่ละข้อคำถามเพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ในด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดังนี้

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล
ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน (Mdn)	ฐานนิยม- มัธยฐาน Mo- Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอร์ไทล์ (IQR)	ระดับ ความ คิดเห็น	ความคิดเห็น สอดคล้องของ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้เชี่ยวชาญ
1. ในอนาคตควรมีการปรับปรุงกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุค ศตวรรษที่ 21	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. กฎหมายควรกำหนดให้คณะ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนสังกัดเทศบาลควรเป็นผู้ กำหนดแนวทางการศึกษาให้สอดคล้อง กับความต้องการของท้องถิ่น	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. กฎหมายควรกำหนดให้คณะ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเป็นผู้ร่วม กำหนดนโยบาย เป้าหมายและทิศ ทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนตามความต้องการของ ท้องถิ่น	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. กฎหมายควรกำหนดให้คณะ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเป็นผู้ให้ความ เห็นชอบแผนปฏิบัติการของโรงเรียน	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. กฎหมายควรกำหนดให้คณะ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเป็นผู้ ร่วม จัดทำแผนงานและโครงการของ โรงเรียน	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล

ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน (Mdn)	ฐานนิยม- มัธยฐาน Mo- Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอร์ไทล์ (IQR)	ระดับ ความ คิดเห็น	ความคิดเห็น สอดคล้องของ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้เชี่ยวชาญ
6. กฎหมายควรกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
7. ในอนาคตกฎหมายควรกำหนดให้มีการจัดสรรค่าตอบแทนให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
8. ในอนาคตกฎหมายควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามบริบทของท้องถิ่นแต่ละแห่งอย่างอิสระ	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ด้านกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 8 ด้าน ในความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ มีแนวโน้มความเป็นไปได้และมีความคิดเห็นสอดคล้องกันอย่างเป็นฉันทามติในทุกด้าน โดยพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดได้ดังนี้ ค่ามัธยฐาน (Median) มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 3.5 ($Mdn \geq 3.5$) ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range) มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.5 ($IQR \leq 1.5$) แต่ค่าสัมบูรณ์ระหว่างค่ามัธยฐาน (Median) กับค่าฐานนิยม มีค่าไม่เกิน 1.0 ($Mdn - Mo \leq 1$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อคำถามพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นในข้อคำถามในระดับมากที่สุด ($4.5 \leq Mdn \leq 5.0$) ในทุกข้อคำถาม ดังนี้ ข้อที่ 1 ในอนาคตควรมีการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ($Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0$) ข้อที่ 2 กฎหมายควรกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรเป็นผู้กำหนดแนวทาง

การศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น (Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0) ข้อที่ 3 กฎหมายควรกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเป็นผู้ร่วมกำหนดนโยบาย เป้าหมายและทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตามความต้องการของท้องถิ่น (Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0) ข้อที่ 4 กฎหมายควรกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเป็นผู้ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการของโรงเรียน (Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0) ข้อที่ 5 กฎหมายควรกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเป็นผู้ร่วมจัดทำแผนงานและโครงการของโรงเรียน (Mdn = 5, IQR = 0, |Mo - Mdn| = 0) ข้อที่ 6 กฎหมายควรกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น (Mdn = 5, IQR = 1, |Mo - Mdn| = 0) ข้อที่ 7 ในอนาคตกฎหมายควรกำหนดให้มีการจัดสรรค่าตอบแทนให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล (Mdn = 5, IQR = 1, |Mo - Mdn| = 0) และข้อ 8 ในอนาคตกฎหมายควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามบริบทของท้องถิ่นแต่ละแห่งอย่างมีอิสระ (Mdn = 5, IQR = 1, |Mo - Mdn| = 0)

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นมาวิเคราะห์ด้วยสถิติโดยคำนวณค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range) ในแต่ละข้อคำถามเพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ในด้านการกำกับและประเมินผลการปฏิบัติงานโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดังนี้

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล
ด้านการกำกับและประเมินผลการปฏิบัติงานโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านการกำกับและประเมินผล การปฏิบัติงานโดยคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน (Mdn)	ฐานนิยม- มัธยฐาน Mo- Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอร์ไทล์ (IQR)	ระดับ ความ คิดเห็น	ความคิดเห็น สอดคล้องของ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้เชี่ยวชาญ
1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควร ดำเนินการกำกับติดตามและ ประเมินผลการปฏิบัติงานของ ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากร ทางการศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีการ ติดตามผลการจัดการเรียนการสอน และผลการดำเนินงานของโรงเรียน อย่างเป็นระบบ	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีการ ติดตามประเมินผลคุณภาพการ จัดการศึกษาภายในสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ควรมีการ ประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา ภายนอกสถานศึกษา	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรกำกับ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติการตาม แผนพัฒนาครูและบุคลากรอื่นใน สถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการ พัฒนาการอย่างต่อเนื่อง	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล
ด้านการกำกับและประเมินผลการปฏิบัติงานโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

ด้านการกำกับและประเมินผล การปฏิบัติงานโดยคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน (Mdn)	ฐานนิยม- มัธยฐาน Mo- Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอร์ไทล์ (IQR)	ระดับ ความ คิดเห็น	ความคิดเห็น สอดคล้องของ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้เชี่ยวชาญ
6. ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด เทศบาลควรมีส่วนร่วมในการปฏิรูป การศึกษาเพื่อพัฒนาการจัด การศึกษาของเทศบาล	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
7. ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด เทศบาลควรให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ โรงเรียนเพื่อกำหนดวิธีการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
8. ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด เทศบาลควรร่วมกันประเมินผลการ จัดการศึกษาในภาพรวมของเทศบาล	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
9. ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด เทศบาลควรส่งเสริมและกำกับ ติดตามการใช้วิทยากรภายนอกและ ปราชญ์ชาวบ้าน	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ
โรงเรียนสังกัดเทศบาล ด้านการกำกับและประเมินผลการปฏิบัติงานโดยคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 ด้าน ในความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ มีแนวโน้มความเป็นไปได้
และมีความคิดเห็นสอดคล้องกันอย่างเป็นฉันทามติในทุกด้าน โดยพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดได้ดังนี้
ค่ามัธยฐาน (Median) มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 3.5 ($Mdn \geq 3.5$) ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์
(Interquartile Range) มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.5 ($IQR \leq 1.5$) แต่ค่าสัมบูรณ์ระหว่างค่ามัธยฐาน
(Median) กับค่าฐานนิยม มีค่าไม่เกิน 1.0 ($Mdn-Mo \leq 1$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อคำถาม พบว่า

ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นในข้อคำถามในระดับมากที่สุด ($4.5 \leq \text{Mdn} \leq 5.0$) ในทุกข้อคำถาม ดังนี้ ข้อ 1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ควรดำเนินการกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้ ($\text{Mdn} = 5, \text{IQR} = 1, |\text{Mo} - \text{Mdn}| = 0$) ข้อ 2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีการติดตามผลการจัดการเรียนการสอนและผลการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ($\text{Mdn} = 5, \text{IQR} = 0, |\text{Mo} - \text{Mdn}| = 0$) ข้อ 3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีการติดตามประเมินผลคุณภาพการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\text{Mdn} = 5, \text{IQR} = 1, |\text{Mo} - \text{Mdn}| = 0$) ข้อ 4 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ควรมีการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาภายนอกสถานศึกษา ($\text{Mdn} = 5, \text{IQR} = 1, |\text{Mo} - \text{Mdn}| = 0$) ข้อ 5 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรกำกับติดตามประเมินผลการปฏิบัติการตามแผนพัฒนาครูและบุคลากรอื่นในสถานศึกษาและส่งเสริมให้มีการพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ($\text{Mdn} = 5, \text{IQR} = 1, |\text{Mo} - \text{Mdn}| = 0$) ข้อ 6 ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของเทศบาล ($\text{Mdn} = 5, \text{IQR} = 0, |\text{Mo} - \text{Mdn}| = 0$) ข้อ 7 ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรให้ข้อมูลป้อนกลับแก่โรงเรียน เพื่อกำหนดวิธีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ($\text{Mdn} = 5, \text{IQR} = 0, |\text{Mo} - \text{Mdn}| = 0$) ข้อ 8 ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรร่วมกันประเมินผลการจัดการศึกษาในภาพรวมของเทศบาล ($\text{Mdn} = 5, \text{IQR} = 1, |\text{Mo} - \text{Mdn}| = 0$) ข้อ 9 ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรส่งเสริมและกำกับติดตามการใช้วิทยากรภายนอกและปราชญ์ชาวบ้าน ($\text{Mdn} = 5, \text{IQR} = 1, |\text{Mo} - \text{Mdn}| = 0$)

ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล

ผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล เป็นการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) โดยใช้เทคนิคแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิมีแนวโน้มความเป็นไปได้และมีความสอดคล้องกันอย่างเป็นฉันทามติทั้ง 6 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านปรัชญาและที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2. ด้านคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3. ด้านองค์ประกอบหรือโครงสร้างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4. ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5. ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 6. ด้านการกำกับและประเมินผลการปฏิบัติงานโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถสรุปภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในแต่ละด้านได้ดังนี้

1. ด้านปรัชญาและที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ด้านปรัชญาและที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามฉันทาคติของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ในการเลือกคณะกรรมการควรมีคณะกรรมการกลั่นกรองในการคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบข้อกฎหมายที่ถูกต้องเพื่อที่จะได้คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรทราบปรัชญาและที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อที่จะปฏิบัติให้เป็นแนวทางเดียวกันตามหลักปรัชญาของแต่ละสถานศึกษา, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องดำเนินการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของโรงเรียน, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีการปรับปรุงที่มาจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21, ในอนาคตควรมีการกำหนดปรัชญาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันโดยกำหนดให้อยู่ในระเบียบข้อบังคับ, ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีที่มาจากหลากหลายองค์กรมากขึ้น เพื่อจะได้คนที่มีความรู้ความสามารถ ช่วยกันพัฒนาและแสดงความคิดเห็นได้มากขึ้น เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงให้เกิดผลที่ดีต่อสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

2. ด้านคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ด้านคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามฉันทาคติของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องมีความรู้ความเข้าใจในคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายของรัฐบาลเรื่องการกระจายอำนาจและการจัดการศึกษาโดยให้สังคมและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ต้องมีภูมิรู้ ภูมิธรรม เป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือของชุมชน, ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องมีอิสระและกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องมีความเข้มแข็งในการป้องกันอิทธิพลของกระบวนการจัดหาบุคลากรและครูเพื่อให้ได้บุคลากรและครูที่มีความรู้ ความสามารถตรงตามความต้องการของสถานศึกษา, ในอนาคตควรมีการกำหนดวุฒิการศึกษาขั้นต่ำของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล, การได้มาซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องปฏิบัติให้เป็นไปตาม

กฎกระทรวงที่ว่าด้วยวิธีการสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเคร่งครัดเพื่อที่จะได้ คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีความสามารถตรงตามกฎกระทรวงที่ได้กำหนดไว้

3. ด้านองค์ประกอบหรือโครงสร้างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ด้านองค์ประกอบหรือโครงสร้างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามฉันทาคติของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ในอนาคตองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมและทันต่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21, ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในสัดส่วนโครงสร้างของตัวแทนผู้ปกครองควรปรับเปลี่ยนให้เพิ่มขึ้นตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น, ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรเพิ่มโครงสร้างของตัวแทนรัฐวิสาหกิจ, ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรให้เพิ่มในสัดส่วนของตัวแทนภาคเอกชนเพื่อสร้างตลาดแรงงานตามความต้องการของภาคเอกชน, ในอนาคตการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรให้เทศบาลเป็นผู้กำหนดตามความเหมาะสมของพื้นที่, ในอนาคตควรมีการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง, ในอนาคตการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องให้สังคม ชุมชน มีความเชื่อมั่นและยอมรับ, โครงสร้างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรกำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาและสามารถปรับได้ตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น,

4. ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามฉันทาคติของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีการสละเวลาของตนเองในการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล, ภาพอนาคตการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ต้องให้ความเห็นชอบในการบริหารจัดการโรงเรียนทุกด้าน, ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีธรรมาภิบาลและมีส่วนร่วมในการคัดเลือกจัดสรรและอนุมัติในสิ่งที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการศึกษา, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษา ด้านวิชาการบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ กิจกรรม, ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรสนับสนุนให้เด็กพิการหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีการเรียนร่วมกับเด็กปกติ, คณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในบทบาทครู ภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน, ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาโรงเรียน, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีนโยบายการบริหารในทิศทางเดียวกันกับหน่วยงานต้นสังกัด, ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน, ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานวิชาการของสถานศึกษา, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรศึกษาหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา, ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรได้รับขวัญกำลังใจและการยกย่องเชิดชูเกียรติจากโรงเรียน, บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ควรร่วมพิจารณาถึงการรับย้าย-โอน ของบุคลากรในโรงเรียน, ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีการศึกษาและทำความเข้าใจในความมุ่งหมายหลักการของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรร่วมกันพัฒนาและปรับปรุงสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาในยุคของเทคโนโลยี, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วนร่วมดูแลพฤติกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กระบวนการจัดการศึกษามีการพัฒนาและปรับปรุงได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์กับสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

5. ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามฉันทาคติของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ในอนาคตควรมีการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 กฎหมายควรกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเป็นผู้กำหนดแนวทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น, กฎหมายควรกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเป็นผู้ร่วมกำหนดนโยบาย เป้าหมายและทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา, กฎหมายควรกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเป็นผู้ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา, กฎหมายควรกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเป็นผู้ร่วม

จัดทำแผนงานและโครงการของโรงเรียน, กฎหมายควรกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนให้
 สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น, ในอนาคตกฎหมายควรกำหนดให้มีการจัดสรรค่าตอบแทน
 ให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล เพื่อให้เป็นขวัญและกำลังใจ
 ในการปฏิบัติหน้าที่

6. ด้านการกำกับและประเมินผลการปฏิบัติงานโดยคณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน

ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ด้านการ
 ประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามฉันทาคติของผู้ทรงคุณวุฒิ/
 ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรดำเนินการ
 กำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาตาม
 แผนที่กำหนดไว้, คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีการติดตาม
 ผลการจัดการเรียนการสอนและผลการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ, คณะกรรมการ
 สถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีการติดตามประเมินผลคุณภาพการจ้ด
 การศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง, คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด
 เทศบาลควรมีการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาภายนอกสถานศึกษา, คณะกรรมการสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีการกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติการตาม
 แผนพัฒนาครูและบุคลากรอื่นในสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง, ในอนาคต
 คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการศึกษา
 เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของเทศบาล, ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของ
 โรงเรียนสังกัดเทศบาลควรให้ข้อมูลป้อนกลับแก่โรงเรียนเพื่อกำหนดวิธีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง,
 ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรร่วมกันประเมินผล
 การจัดการศึกษาในภาพรวมของเทศบาล, ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของ
 โรงเรียนสังกัดเทศบาลควรส่งเสริมและกำกับติดตามการใช้วิทยากรภายนอกและปราชญ์ชาวบ้าน
 เพื่อให้การศึกษาเป็นที่ยอมรับและอาจจะนำมาซึ่งชื่อเสียงในด้านต่าง ๆ ให้กับสถานศึกษาต่อไป
 ในอนาคต

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล (The Scenario of Basic Education Municipality School Board) เป็นการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) โดยใช้เทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล การศึกษาวิจัยเก็บรวบรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญและแบ่งผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ 1. กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้บริหารและกำหนดนโยบายจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 5 คน 2. กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา จำนวน 5 คน 3. กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/ผู้ปกครอง จำนวน 5 คน 4. กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มนักวิชาการ จำนวน 4 คน

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญได้ดังนี้ ตำแหน่งปัจจุบันเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาหรือนักวิชาการหรือผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท หรือมีความรู้เกี่ยวกับการศึกษา มีประสบการณ์ในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ช่วยพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในรอบที่ 1 และแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) ในรอบที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ เป็นการสัมภาษณ์ด้วยตนเองและส่งแบบสอบถามความคิดเห็นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญทางไปรษณีย์ และเก็บรวบรวมด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

การวิจัยเรื่องภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล เป็นการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) โดยใช้เทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในรอบที่ 1 และแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) ในรอบที่ 2 เพื่อหาฉันทามติ (Consensus) ของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ข้อค้นพบตามฉันทามติของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยเรื่องภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล มี 6 ด้าน 55 ตัวแปรย่อย ประกอบด้วย 1) ด้านปรัชญาและที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 ตัวแปรย่อย ได้แก่ ควรมีคณะกรรมการกลั่นกรองการคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ที่จะมาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรทราบปรัชญาและที่มาและต้องร่วมบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญานั้น ควรปรับปรุงที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทันสมัย ควรกำหนดปรัชญาให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและให้อยู่ในข้อบังคับและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมาจากหลากหลายองค์กรมากขึ้น 2) ด้านคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 ตัวแปรย่อย ได้แก่ ต้องรู้คุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเข้าใจในนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการจัดการศึกษา ต้องเป็นผู้มีภูมิรู้ เป็นที่ยอมรับของชุมชน มีอิสระและกล้าแสดงความคิดเห็น ไม่เกรงอิทธิพลของกระบวนการจัดหาครูและบุคลากรในอนาคตควรมีการกำหนดวุฒิการศึกษาขั้นต่ำของผู้ที่จะมาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การได้มาต้องเป็นไปตามกระบวนการสรรหาตามกฎหมาย 3) ด้านองค์ประกอบหรือโครงสร้างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 8 ตัวแปรย่อย ได้แก่ ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับการจัดการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ควรเพิ่มโครงสร้างในส่วนของผู้ปกครอง รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน เทศบาลควรเป็นผู้กำหนดองค์ประกอบตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในบริบทของสังคม เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคมสามารถปรับได้ตามความเหมาะสมของท้องถิ่น 4) ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 17 ตัวแปรย่อย ได้แก่ ควรเสียสละเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกด้าน มีธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษา สนับสนุนให้มีความเสมอภาคในการเรียนรู้ของเด็กทุกประเภท ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากปราชญ์ชาวบ้าน ร่วมระดมทรัพยากรในการพัฒนาโรงเรียน มีทิศทางการทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกับต้นสังกัด ร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน ร่วมกำหนดมาตรฐานวิชาการของโรงเรียน

ต้องศึกษาหลักการและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีส่วนร่วมในการพิจารณาการโอนย้ายของครูและบุคลากรทางการศึกษา เข้าใจในหลักการตามพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 ร่วมกันพัฒนาให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ มีส่วนร่วมในการดูแลนักเรียน 5. ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 8 ตัวแปรย่อย ได้แก่ ต้องปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับให้ทันยุคศตวรรษที่ 21 ควรกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้กำหนดแนวทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ควรกำหนดให้เป็นผู้ร่วมกำหนดนโยบาย เป้าหมายและทิศทางในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา กำหนดให้เป็นผู้เห็นชอบแผนปฏิบัติการของโรงเรียน กำหนดให้เป็นผู้ร่วมจัดทำแผนงานและโครงการของโรงเรียน กำหนดให้เป็นผู้ร่วมจัดทำหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ควรกำหนดค่าตอบแทนให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามบริบทของท้องถิ่นอย่างอิสระ 6. ด้านการกำกับประเมินผลการปฏิบัติงานโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 ตัวแปรย่อย ได้แก่ ควรกำกับติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา กำกับติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนคุณภาพในการจัดการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ร่วมกันปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียน ส่งข้อมูลย้อนกลับแก่โรงเรียน ประเมินผลการจัดการศึกษาในภาพรวมของเทศบาลและส่งเสริมการใช้วิทยากรภายนอกและปราชญ์ชาวบ้าน

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ตามความเห็นของของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ มีประเด็นและข้อค้นพบที่สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

จากผลการวิจัยพบว่า ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านปรัชญาและที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2. ด้านคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3. ด้านองค์ประกอบหรือโครงสร้างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4. ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5. ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 6. ด้านการกำกับและประเมินผลการปฏิบัติงานโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีทั้งสิ้น 55 ตัวแปรย่อย ทั้งนี้เนื่องมาจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องเป็นผู้กลั่นกรองการดำเนินงานของโรงเรียน ดังนั้นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องมีความตั้งใจที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ

เสียสละเวลาเข้ามาร่วมทำหน้าที่อย่างเต็มกำลัง ต้องมีความเข้าใจในปรัชญาการศึกษา รู้ทันการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ต้องให้ความสำคัญกับที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายการศึกษาทั้งของรัฐและท้องถิ่นในเรื่องการกระจายอำนาจ ต้องมีอิสระและกล้าแสดงความคิดเห็น ควรเพิ่มตัวแทนของผู้ปกครอง รัฐวิสาหกิจและภาคเอกชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มเติม ปรับเปลี่ยนให้ทันยุคและเหมาะสมกับสภาวการเปลี่ยนแปลง เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม มีส่วนร่วมในการคัดเลือก จัดสรรและอนุมัติโครงการต่าง ๆ กำหนดแผนการพัฒนาสถานศึกษาและคุณภาพการศึกษา กำหนดมาตรฐานวิชาการ สนับสนุนให้เกิดความเสมอภาคในการเรียน ร่วมระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาโรงเรียน มีส่วนร่วมในการรับรู้การโอนย้ายของครูและบุคลากรทางการศึกษา ร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดการศึกษา กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ร่วมดูแลพฤติกรรมของนักเรียนและได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นที่ยอมรับของสังคม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาควรเปิดกว้างโดยเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งในแต่ละแห่งก็จะมีความต้องการที่ไม่เหมือนกันตามบริบทของท้องถิ่น ให้อิสระในการจัดการศึกษาโดยยึดความต้องการของประชาชนและผู้เรียนเป็นหลัก ควรจัดสรรค่าตอบแทนให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นขวัญและกำลังใจ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีส่วนในการกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนถึงติดตามประเมินผลในเรื่องการจัดการเรียนการสอน คุณภาพของการจัดการศึกษา การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งข้อมูลป้อนกลับให้โรงเรียน ประเมินผลจัดการศึกษาของเทศบาลเพื่อปฏิรูปการศึกษาของเทศบาล ให้เป็นที่ยอมรับในสังคม สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560-2579 ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจและการยอมรับและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยมีแนวคิดการจัดการศึกษาที่ยึดหลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม และยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และสอดคล้องกับ ไรด์เอาท์ (Rideout) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน (school-based management) ในนิวฟันแลนด์และลาบราดอร์ ที่พบว่า ผู้ปกครองไม่เคยเข้ามามีส่วนร่วมเลย ส่วนครู-อาจารย์มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพียงเล็กน้อยและในขอบเขตจำกัด ส่วนผู้บริหารมีบทบาทมีส่วนร่วมมากที่สุด ทั้งผู้ปกครองและครู-อาจารย์มีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและร่วมมือในการดำเนินการจัดการศึกษา และต้องการให้สภาโรงเรียนทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือในการดำเนินงาน ดังกล่าว และทั้งกลุ่มไม่มีความต้องการให้เกิดการปฏิรูปการจัดการศึกษาอย่างรุนแรง แต่ต้องการ ให้มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานโดยเปิดโอกาสให้ผู้มี

ส่วนร่วมได้เสียเข้ามามีบทบาทในการ จัดการศึกษามากยิ่งขึ้น ตลอดจนต้องการให้มีการกระจายอำนาจในการส่งงบประมาณมายังโรงเรียน

จากผลการวิจัยพบว่าภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ผลการวิจัยมี 6 ด้าน สามารถอภิปรายผลเป็นรายด้านได้ดังนี้

1. ด้านปรัชญาและที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ด้านปรัชญาและที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกประเด็น ทั้งนี้เนื่องมาจากกระบวนการได้มาซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ส่วนใหญ่จะเป็นการเชิญผู้ที่มีความคุ้นเคยเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นกรรมการและเลขาธิการของคณะ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่เกษียณอายุแล้ว ทำให้ได้กรรมการที่อยู่ในกลุ่มเดิม ๆ การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่จะอยู่ที่ผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดไว้แล้วเป็นเพียงผู้ให้ความเห็นชอบเท่านั้น ทำให้การจัดการเรียนการสอนยังไม่สามารถพัฒนาได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุทัย โสรสิงห์ ในงานวิจัยเรื่อง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครลำปางและเทศบาลเมืองลำพูน ที่พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่รับทราบเรื่องการเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาจากการได้รับเชิญเข้าร่วมประชุมกับสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่ และทุกกลุ่มผู้แทน ได้เข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาจากการคัดเลือกโดยผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาทุกกลุ่มผู้แทนมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ด้านคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกประเด็น ทั้งนี้เนื่องมาจาก กระบวนการได้มาซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ได้รับการเชิญ ในขณะที่ยังไม่มี ความเข้าใจในคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ทรงใจไม่กล้าปฏิเสธ นอกจากนี้อาจยังไม่มี ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษาเมื่อเข้ามาปฏิบัติหน้าที่จึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็นทำให้เสียโอกาสในการที่จะมีส่วนร่วมช่วยในการพัฒนาการจัดการศึกษาของเทศบาล สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุทัย โสรสิงห์ ในงานวิจัยเรื่อง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล

นครลำปางและเทศบาลเมืองลำพูน ที่พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกกลุ่มผู้แทน มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ทุกกลุ่มผู้แทนมีความรู้ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ประกอบกับยังไม่มีกำหนดคุณสมบัติด้านการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเอาไว้ในขณะที่เกิดการเปลี่ยนแปลงของโลกในด้านดิจิทัล และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่จะเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่เกษียณอายุ ราชการแล้วอาจตามไม่ทันในด้านเทคโนโลยี สอดคล้องกับกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การกำหนด จำนวนคณะกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานคณะกรรมการและ รองประธาน วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2546 ที่กำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้ 1) มีอายุ ไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ 2) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย 3) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือน ไร้ความสามารถ 4) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ 5) ไม่เป็นคู่สัญญากับสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหรือสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษานั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมาน อัครภูมิ ในงานวิจัยเรื่อง การศึกษาและสังเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษา การพัฒนาคณะกรรมการ สถานศึกษาและสถานศึกษาเครือข่ายของผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบ รุ่นที่ 1 ที่พบว่า การที่ คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับงานการศึกษา มากขึ้น บุคคลเหล่านี้ก็มักจะแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอมากขึ้น

3. ด้านองค์ประกอบหรือโครงสร้างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ด้านองค์ประกอบหรือโครงสร้างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญพบว่าผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกประเด็น ทั้งนี้เนื่องมาจาก องค์ประกอบหรือโครงสร้างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีที่มาจาก กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การกำหนดจำนวนคณะกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการ สรรหา การเลือกประธานคณะกรรมการและรองประธาน วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจาก ตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2546 ซึ่งกำหนดองค์ประกอบของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) ประธานกรรมการ 2) กรรมการที่เป็นผู้แทน ผู้ปกครองจำนวนหนึ่งคน 3) กรรมการที่เป็นผู้แทนครูจำนวนหนึ่งคน 4) กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กร ชุมชนจำนวนหนึ่งคน 5) กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนหนึ่งคน 6) กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่าจำนวนหนึ่งคน 7) กรรมการที่เป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และ หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่จำนวนหนึ่งรูปหรือหนึ่งคนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและ

จำนวนสองรูปหรือสองคนสำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่ 8) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ จำนวนหนึ่งคนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและจำนวนหกคนสำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่ 9) ผู้อำนวยการ เป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งเป็นการกำหนดไว้ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2546 การจัดการศึกษาในช่วงดังกล่าวยังไม่ซับซ้อนมากนัก แต่ในปัจจุบันการจัดการศึกษาของโลกมีการเปลี่ยนแปลงเป็นอันมาก มีการแข่งขันสูง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นเรื่องสำคัญ สอดคล้องกับ แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560-2579 ในหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม ในการจัดการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 6 ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนอง ความต้องการของประชาชนและพื้นที่

4. ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ด้านบทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกประเด็น ทั้งนี้เนื่องจาก คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกกลุ่มตัวแทนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริงอาจเป็นเพราะไม่มีการอบรมให้ความรู้หรือพัฒนาคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างจริงจังเพื่อให้เกิดองค์ความรู้เพื่อที่จะนำมาใช้จัดการศึกษาของโรงเรียน อาศัยความรู้จากผู้บริหารสถานศึกษาและกรรมการอื่น ๆ ที่เคยเป็นครูหรือบุคลากรทางการศึกษา ที่เกษียณอายุไปแล้วและความเคยชินในการบริหารการจัดการศึกษาแบบเดิม ๆ ทั้ง ๆ ที่กฎหมาย ได้ให้อำนาจหน้าที่แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทหน้าที่ในการกำกับ ส่งเสริมและ สนับสนุนการดำเนินการกิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงาน บุคคล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ ประกอบกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอาจมีภารกิจ ไม่ค่อยมีเวลาในการร่วมประชุม ทำให้การบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อาจขาดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 สอดคล้องกับมาตรา 40 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของ สถานศึกษาดังนี้ 1) กำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาของสถานศึกษา 2) ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา 3) ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น 4) กำกับ ติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา 5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน 6) ส่งเสริมให้มีการศึกษาพิเศษแก่เด็ก พิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ

7) เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา 8) ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น 9) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน 10) ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน 11) แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร 12) ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ที่ครอบคลุมกระบวนการจัดการศึกษาทั้งหมด หากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองและปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามบทบาทแล้วจะส่งผลให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุทัย โสรสิงห์ ในงานวิจัยเรื่อง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครลำปางและเทศบาลเมืองลำพูน ที่พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาทุกกลุ่มผู้แทนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมาน อัสวภูมิ เรื่อง การศึกษาและสังเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษา การพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาและสถานศึกษาเครือข่ายของผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบ รุ่นที่ 1 ที่พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาบางคนไม่ค่อยมีเวลาให้กับทางโรงเรียน ไม่ค่อยได้เข้าประชุมและร่วมกิจกรรมการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษา จึงทำให้มีข้อจำกัดในการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษา หากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความตั้งใจและเข้าใจในบทบาทหน้าที่เสียสละเวลาในการร่วมจัดการศึกษาน่าจะส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพสูงขึ้นและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาติชาย พานิชชอบ ในงานวิจัยเรื่อง แนวโน้มบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคต ที่พบว่า ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีบทบาทใน 2 ด้านได้แก่ 1) ด้านการกำกับกิจการของสถานศึกษาในเรื่องการร่วมวางแผนงานด้านวิชาการกับโรงเรียน กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน โดยมีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกและการกำกับดูแลให้มีการทำและปฏิบัติตามแผน มีการวางแผนจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม กำหนดแนวทางการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและการใช้งบประมาณตรงตามเวลาที่กำหนดในแผน ร่วมกำหนดนโยบายและกำกับให้บุคลากรจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานและการพัฒนางานประจำปี การเลื่อนตำแหน่ง อัตราเงินเดือน จรรยาบรรณวิชาชีพและเสนอแนะสรรหาบุคลากรด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา การบริหารเป็นไปตามระบบและการคานอำนาจเบ็ดเสร็จของผู้บริหารโรงเรียน 2) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาในเรื่องส่งเสริมระบบประกันคุณภาพด้านวิชาการ การแสวงหาภูมิปัญญาท้องถิ่น การส่งเสริมประสบการณ์ด้านการศึกษา และจัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดตั้งกองทุนสำหรับนักเรียน และบุคลากร

การจัดซื้อจัดจ้างของสถานศึกษาและการบริหารงบประมาณแบบมุ่งผลงาน ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพครู จัดบริการด้านสวัสดิการต่าง ๆ ในสถานศึกษาและการสร้างขวัญ กำลังใจ ให้โรงเรียนมีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศของเด็กในเขตบริการ การให้โรงเรียนชำนับ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด การให้บริหารงานธุรการและการเงินอย่างเหมาะสมและการใช้ ผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการศึกษาเป็นอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ด้านกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกัคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกประเด็น ทั้งนี้เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงในบริบทของโลกส่งผลต่อการจัดการศึกษาสมัยใหม่เป็นอย่างมาก การเรียนรู้ไม่ได้อยู่ เฉพาะในโรงเรียนเท่านั้น ความรู้ที่อยู่ทั่วไปจากการปฏิบัติดิจิทัล การติดต่อสื่อสารมีความสะดวก ทำให้ เกิดการแข่งขันในทุกด้านหากไม่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในทุกด้านแล้วจะส่งผลให้ขาดประสิทธิภาพ ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานก็เช่นเดียวกันต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้ทันยุคศตวรรษที่ 21 ทั้งในด้านให้อิสระในการคิดและดำเนินการจัดการศึกษาตาม บริบทของท้องถิ่นและตามความต้องการของชุมชน และการให้คำตอบแทนแก่คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อีซู และคณะ ในงานวิจัยเรื่อง การบริหาร การจัดการโดยใช้โรงเรียนหรือชุมชนเป็นฐาน ที่พบว่า โรงเรียนมีอำนาจการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่น มีอิสระและมีทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน และสอดคล้องกับ แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560-2579 ในยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของ ระบบบริหารจัดการศึกษามีเป้าหมายดังนี้ กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทาง การศึกษารองรับลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน สถานศึกษาและความต้องการกำลังแรงงานของ ประเทศ ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษา อันจะส่งผลให้การจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามอำนาจหน้าที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

6. ด้านการกำกับและประเมินผลการปฏิบัติงานโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ด้านการ ประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้เชี่ยวชาญพบว่าผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกประเด็น ทั้งนี้เนื่องมาจาก ปัจจุบันคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังคงเข้าใจว่าเรื่องของการกำกับติดตามและประเมินผล เป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งที่บทบาทหน้าที่ที่แท้จริงเป็นของคณะกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จักรวรรดิ เหลี่ยมสมบัติ ในงานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลตำบลแก่งคอย ที่พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกำกับและติดตามการดำเนินงาน ตามแผนของสถานศึกษาและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาติชาย พานิชชอบ ในงานวิจัยเรื่อง แนวโน้มบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคต ที่พบว่า ในอนาคตคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีบทบาทในด้านการกำกับกิจการของสถานศึกษาในเรื่องการร่วมวางแผน งานด้านวิชาการกับโรงเรียน กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน โดยมีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกและการกำกับดูแล ให้มีการทำและปฏิบัติตามแผน มีการวางแผนจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม กำหนดแนวทาง การใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและการใช้งบประมาณตรงตามเวลาที่กำหนดในแผน ร่วมกำหนดนโยบายและกำกับให้บุคลากรจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานและการพัฒนางานประจำปี การเลื่อนตำแหน่ง อัตราเงินเดือน จรรยาบรรณวิชาชีพและเสนอแนะสรรหาบุคลากร ด้านความ ปลอดภัยของสถานศึกษา การบริหารเป็นไปตามระบบและการคานอำนาจเบ็ดเสร็จของผู้บริหาร โรงเรียน การกำกับติดตามและประเมินผลจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน อีกทางหนึ่งด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ด้านปรัชญาและที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด เทศบาล ควรมีคณะกรรมการกลั่นกรองในการคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อที่จะได้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความตั้งใจที่จะมาช่วยพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษา ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ด้านคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ควรปรับปรุงระเบียบเกี่ยวกับคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หากได้ผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษาเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะส่งผลให้ ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาดีขึ้น
3. ด้านองค์ประกอบหรือโครงสร้างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดเทศบาล ควรมีการปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ครอบคลุม ในทุกมิติมากขึ้น อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพทางการจัดการศึกษา

4. ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ และต้องเปิดโอกาสให้คณะกรรมการได้เข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการการศึกษาและควรให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและพัฒนาให้เป็นยุคของเทคโนโลยี และผู้บริหารสถานศึกษาควรยกย่องและเชิดชูเกียรติและจัดสรรสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

5. ด้านกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ควรมีการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ให้อิสระแก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

6. ด้านการกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ครอบคลุมในทุกด้าน ควรประเมินผลการจัดการศึกษาในภาพรวมเพื่อทราบว่าผลการจัดการศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่

ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

1. ควรให้เทศบาลจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ควรจัดให้มีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามอำนาจหน้าที่
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน
4. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้อำนาจกับคณะกรรมการสถานศึกษาในการร่วมกำหนดโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคตอย่างยั่งยืน
2. ควรศึกษาเรื่องศักยภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีผลการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาล

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

"กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหาการเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2546." **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 120, ตอนที่ 129 ก (31 ธันวาคม 2546).

กรมวิชาการ. "ชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับมัธยม." **วารสารวิชาการ** (กันยายน 2545).

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. **ข้อเสนอการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน**. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย, 2558.

_____. "รายงานการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี 2559."

_____. **สรุปข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. เข้าถึงเมื่อ 15 มีนาคม 2561. เข้าถึงได้จาก www.dla.go.th.

ครรชิต มนูญผล และคณะ. **Active Learning สร้างคนดีแก่แผ่นดิน วิชาคณิตศาสตร์**. นนทบุรี: อมรินทร์ บุ๊ค เซ็นเตอร์, 2560.

จักรวรรดิ เหลี่ยมสมบัติ. **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลตำบลแก่งคอย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2548.

จิราภรณ์ ศรีคำ. **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนวชิรวิทย์ ระดับประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.

จุมพล พลภูษิตชีวิน. **การวิจัยอนาคตด้วย EDFR**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2554.

ชัยชาญ แก้วชิงดวง. **บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. เข้าถึงเมื่อ 15 ธันวาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <http://journalgrad.ssrui.ac.th/index.php/miniconference/article/view/1717>.

ชัยศักดิ์ เขาวลัษณ์ และคณะ. "การศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพิจิตร." **วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ** (2558).

- ชาติ พ่วงสมจิตต์. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน
กับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์
สาขาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ชาติชาย พานิชชอบ. แนวโน้มบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคต. ลพบุรี:
สถาบันราชภัฏเทพสตรี, 2544.
- ถวิล อรัญเวศ. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. เข้าถึงเมื่อ 15 ธันวาคม 2561. เข้าถึงได้จาก
<https://www.gotoknow.org/posts/625129>.
- ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์. "การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในพื้นที่บริการของโรงเรียนล้อม
แรดวิทยา อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง." วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550.
- ธีระ รุญเจริญ. ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ:
ข้าวฟ่าง, 2550.
- นันทิยา ศรีหิ่ง. "การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2." วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสาน, 2553.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. แนวคิดแนวทางการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน
กระทรวงมหาดไทย, 2550.
- เนตรรุ่ง อยู่เจริญ. "ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของครู
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร."
ปริญญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2553.
- บุญมี พันธุ์ไทย. เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research).
กรุงเทพฯ: ภาควิชาการประเมินและการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
2553.
- _____. เทคนิคเดลฟาย. เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2561. เข้าถึงได้จาก [www.phd.ru.ac.th/light/
download/เทคนิคเดลฟาย.PPT](http://www.phd.ru.ac.th/light/download/เทคนิคเดลฟาย.PPT).
- ประภัสสร เตชะประเสริฐวิทยา. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและการวางแผนชุมชนเกษตรกรรม.
ขอนแก่น: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2549.
- "พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542." ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก
(19 สิงหาคม 2542).
- "พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546." ราชกิจจานุเบกษา
เล่มที่ 120, ตอนที่ 62 ก (6 กรกฎาคม 2546).

- พิณสุตา สิริธรรังสี. รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์. กรุงเทพฯ: เซเว่นพรี้นติ้งกรุ๊ป, 2540.
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และพรรณทิพย์ เพชรมาก. **การบริหารสังคมศาสตร์แห่งศตวรรษเพื่อสังคมไทยและสังคมโลก**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2551.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. **การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บুদ্ধพอยท์, 2553.
- "ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561 - 2580)." **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 135, ตอนที่ 82 ก (2561).
- "รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560." **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 134, ตอนที่ 40 ก (6 เมษายน 2560).
- วิโรจน์ สารรัตน์. **ปฏิบัติการวิจัยอนาคตด้วย EDFR**. กรุงเทพฯ: อักษรวิพัฒน์, 2557.
- ศราวุธ กลางหล้า. "การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและบุคลากรในโรงเรียนที่ไม่ใช่คณะกรรมการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4." สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2548.
- สมาน อัสวภูมิ. **การศึกษาและสังเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษา การพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาและสถานศึกษาเครือข่ายของผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบ รุ่นที่ 1**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. "การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการศึกษาของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช," 2555.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. **แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2543.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **รายงานการวิจัย เรื่อง บทบาทและการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาในประเทศ**. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2547.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **รายงานการวิจัย เรื่อง สภาพปัจจุบันและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา, 2547.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579**. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2560.
- สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น. "แผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น." กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2551.

- สิริวรรณ เดชวิถี. “การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชนเมืองเขตเทศบาล
ขอนแก่น.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาวิทาลัยขอนแก่น, 2544.
- สุบ้น มุขธระโกษา. **การวิจัยอนาคตด้วยเทคนิค EDFR**. ขอนแก่น: สำนักทะเบียนและประมวลผล
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2557.
- สุภัสจิรา วงษ์มาดิษฐ์. **พฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนบ้านไผ่สีทอง จังหวัดสุพรรณบุรี**. สุพรรณบุรี, 2559.
- อคิน รพีพัฒน์. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษานโยบาย
สาธารณสุข, 2547.
- อุทัย บุญประเสริฐ. **บทบาทและการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาในประเทศที่ดัดสรร**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547.
- อุทัย ไสรสิงห์. **คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครลำปางและ
เทศบาลเมืองลำพูน**. ลำปาง: สถาบันราชภัฏลำปาง, 2546.

ภาษาต่างประเทศ

- Arnstein, S. R. **A Ladder of Citizen Participation**. USA: Journal of the American Institute
of Planners, 1969.
- Chapin, F. S. **Social participation and social intelligence**. 3rd ed. New York: Longman,
1997.
- Clynch, E. J. **Electoral Participation in a Low Stimulus Election**. Georgia: Rural
Development, 1976.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. J. **Rural Development Participation: Concept and Measure
For Project Design Implementation and Evaluation: Rural Development
Committee Center for international Studies**. New York: Cornell University Press,
1981.
- Cunningham, W. G., & Cordeiro, P. A. **Educational administration: A problem-based
approach**. Boston: Allyn and Bacon, 2000.
- Eleanor, M. H. “School Councils: The Reality and the Dream.” **Proquest-Dissertation**
34, 2 (1993): 475.
- Freeman, E. R. **Strategic Management: A Stakeholder Approach**. Pitman, Boston,
1984.

- Frock, C. F. "School board types and Community participation in Decision - Making." **Dissertation Abstracts International** 56 (1996).
- Goetsch, D. L., & Stanley, D. **Total Quality Handbook**. New York: Prentice Hall, 2001.
- Huntington, S. P., & Nelson, J. M. **No easy choice: political participation in developing countries**. New York: Harvard University Press, 1975.
- Izu, J. A. **Creating a Community for School Improvement**. California: Development, San Francisco, 1996.
- Morphet, E. L., Johns, R. L., & Reller, T. L. **Educational Organization and Administration**. 4th ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 1982.
- Newstrom, J. W., & Davis, K. **Human Behavior At Work**. New York: McGraw – Hill, 1989.
- Putti, J. M. **Work values and organizational commitment: A study in the Asian context**. Michigan USA: Human Relations, 1987.
- Raymond, N. A., & Patrick, M. W. **Management of Organizations**. New York: Irwin, 1996.
- Rideout, D. F. "School - Based Management for Small School in Newfoundland and Labrador." **Dissertation Abstracts International** 57 (1997).
- United Nations. **Yearbook of International Trade Statistics**. New York: United Nations: UN Press, 1981.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ที่ สพ 52001/พิเศษ

สำนักงานเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี
ถนนหมื่นหาญ 72000

5 พฤศจิกายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิงานวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือภาควิชาการบริหารการศึกษาเลขที่ 6812.2/1224

ด้วยดิฉัน นางศิริพร อินทร์ใจเอื้อ เลขานุการนายกเทศมนตรีเมืองสุพรรณบุรี นักศึกษาปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิจัยในหัวข้อ “ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล” รายละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ดิฉันพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิงานวิจัยดังกล่าว และขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานวิจัยดังกล่าว เพื่อนำไปประกอบการพัฒนางานวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางศิริพร อินทร์ใจเอื้อ)

เลขานุการนายกเทศมนตรีเมืองสุพรรณบุรี

สำนักปลัดเทศบาล

ฝ่ายอำนวยการ

งานการเจ้าหน้าที่

โทร 0-3551-1021 ต่อ 111

โทรสาร 0-3552-2973

E-mail: muni@suphancity.go.th

ภาคผนวก ข
หนังสือขอสัมภาษณ์งานวิจัย

ที่ ศธ 6812.2/1224

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

2 พฤศจิกายน 2561

เรื่อง ขอสัมภาษณ์งานวิจัย

เรียน นายมนัสพงศ์ พรหมพิสิษฐ์พงศ์

ด้วย นางศิริพร อินทร์ใจเอื้อ รหัสนักศึกษา 59252922 นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดเทศบาล” ในกรณี
ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิให้นักศึกษา
สัมภาษณ์เกี่ยวกับงานวิจัยดังกล่าว เพื่อนำไปประกอบการพัฒนางานวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455
นักศึกษา โทร. 08 1935 4693

“องค์กรแห่งการสร้างสรรค์”
“Creative Organization”

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่มที่ 3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/ผู้ปกครอง ประกอบด้วย

11. นายสรชัช สุจิตต์	ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน กาญจนาภิเษกวิทยาลัยสุพรรณบุรี จ.สุพรรณบุรี
12. พระครูปลัด ดร.บุญยัง ทุลโลภ	รักษาการเจ้าอาวาสวัดไชนาวาส คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเทศบาล 3 วัดไชนาวาส อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี
13. ดร.ปกรณ์ หงษ์สุพรรณ	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเทศบาล 2 วัดปราสาททอง อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี
14. ดร.ชาญชัย ทิพยเนตร	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย จ.สุพรรณบุรี
15. พ.ต.ท.ภูชงค์ พงษ์นาค	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน กาญจนาภิเษกวิทยาลัยสุพรรณบุรี จ.สุพรรณบุรี

กลุ่มที่ 4 กลุ่มนักวิชาการ ประกอบด้วย

16. ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์	รองเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ
17. รศ.ดร.มนตรี แย้มกสิกร	ผู้อำนวยการหลักสูตรครุพัฒนา
18. ดร.รัตนา แสงบัวเพ็ญ	รองผอ.สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
19. ดร.อิสริภรณ์ รินไธสง	ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูป การศึกษา ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการสภามหาวิทยาลัย ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ภาคผนวก จ
ตัวอย่างการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล
ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1
นักศึกษา นางศิริพร อินทร์ใจเอื้อ มหาวิทยาลัยศิลปากร

สวัสดีค่ะ ดิฉัน นางศิริพร อินทร์ใจเอื้อ นักศึกษาปริญญาเอก จากมหาวิทยาลัยศิลปากร ค่ะ ที่ได้เชิญท่านมาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในวันนี้ ดิฉันจะมาขอสัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่อง ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ขอเริ่มคำถามเลยนะคะ

ถาม : ท่านคิดว่า ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ควรเป็นอย่างไรบ้างคะ?

ตอบ : โรงเรียนเทศบาลที่เปิดอยู่ในขณะนี้ จะมีระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ชั้นประถม ชั้นมัธยมศึกษา เพราะฉะนั้นก็จะอยู่ในการศึกษาภาคบังคับ ก็จะเหมือนกับโรงเรียนสังกัดอื่น มุมมองของเทศบาลนั้น เนื่องจากว่าเทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีหน้าที่ดูแลเรื่องความสุขของคนในท้องถิ่นนั้น ดูแลเรื่องการศึกษา เรื่องสาธารณสุข เรื่องอะไรต่าง ๆ ทั้งหมดในส่วนของโรงเรียน ขณะนี้ดำเนินการได้ด้วยงบประมาณของเทศบาล เทศบาลสามารถ support ได้ทั้งหมด แต่เรื่องของการที่จะบริหารคณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องมีส่วนในการที่จะไปบริหารเรื่องของงบประมาณ เรื่องของบุคลากร เรื่องของงานด้านวิชาการ มีหน้าที่ประเมินผล วัดผล ตรวจสอบการทำงานของโรงเรียน โรงเรียนจึงจะก้าวหน้าได้ โดยใช้คณะกรรมการ แต่สิ่งที่เป็นปัญหาอยู่ขณะนี้คือ คนที่เป็นคณะกรรมการอยู่ ในบางครั้งอาจจะไม่เข้าใจด้านการศึกษาดีพอ เขาอาจจะไม่นักธุรกิจ เขาอาจจะไม่นักปกครองท้องถิ่น เขาอาจจะเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องอื่น ๆ แต่ในเรื่องของการศึกษานั้น อาจจะไม่มีความเข้าใจที่ยังไม่เพียงพอ เพราะฉะนั้น ภาพอนาคตน่าจะได้คนที่มีความรู้ในเรื่องของงานด้านการศึกษา เรื่องของการบริหารงานวิชาการ เรื่องของการบริหารงานบุคคลที่เข้ามาช่วย เพื่อที่จะเป็นผู้ชี้แนะการทำงานของบุคลากรได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโลกยุคใหม่ โลกในอนาคตจะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งหมด เรื่องของเทคโนโลยี เรื่องของชีวิตความเป็นอยู่ของคน เพราะฉะนั้น เราต้องเตรียมคน เด็ก ๆ ของโรงเรียนในเทศบาล จะต้องพร้อมที่จะออกไปเป็นคนที่อยู่ในโลกยุคอนาคตได้ มีอาชีพอะไรอย่างไรแบบนี้ เพราะฉะนั้นผู้ที่จะมาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ต้องมีความรอบรู้ จึงจะช่วยเหลือโรงเรียนได้อย่างดี ภาพอนาคตน่าจะเป็นแบบนี้ องค์กรประกอบของเดิมนี้ได้เพราะด้านศาสนาก็เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ที่เมื่อสักครู่นี้ชี้แนะการปกครองท้องถิ่น ก็ต้องการคนที่อยู่ในท้องถิ่นและรักท้องถิ่นเข้ามาช่วยกันเสนอแนะ ศิษย์เก่าก็คือผู้ที่รักโรงเรียน ผู้ปกครองก็คือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย องค์กรประกอบครบ แต่น่าจะได้คนที่มีความพร้อมเรื่องของตัวเองนะ เพราะถ้าเชิญประชุมแล้วไม่มาก็ไม่เกิดประโยชน์ ต้องมีความพร้อมเรื่องของตัวเอง มีความพร้อมเรื่องของความรู้ที่เกี่ยวข้องกับโลกยุคปัจจุบันของการศึกษา

ถาม : ท่านคิดว่าอะไรที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อสภาพอนาคตของคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลบ้างคะ?

ตอบ : บางที่เราอาจจะไม่ได้ประชาสัมพันธ์ และบางทีคนก็อาจจะไม่มีเวลาพอ นะ คนที่เป็นกรรมการไม่มีเวลาพอ บางครั้งก็ภาวะในเรื่องของเศรษฐกิจ เรื่องสังคม เรื่องของการเมือง ทำให้กรรมการไม่ค่อยมีเวลาที่จะมาช่วยเหลือโรงเรียน ไม่มีโอกาสที่จะมาร่วมประชุม บางทีการประชุมจุดอ่อนก็คือ โรงเรียนไม่ค่อยนำเสนอเรื่องราวที่โรงเรียนเป็นบริบทของโรงเรียน เป็นผลงานของโรงเรียน ที่จะทำให้เราเข้าใจได้ แล้วก็มาช่วยกันปรึกษาหารือได้ ตรงนี้เป็นจุดอ่อน แล้วกรรมการชุดนี้ ที่เราจะหาคนที่มีความรอบรู้ทางการศึกษาจริง ๆ นั้นยากมาก แต่เราก็สามารถที่จะทำได้นะ ทำได้ก็คือ ต้องให้เราประชาสัมพันธ์ แล้วก็เข้าไปทาบถามคนในท้องถิ่น เช่น เรารู้ว่าคนเหล่านี้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้ เราส่งคนไปทาบถาม แล้วเชิญมา แล้วข้อที่เป็นปัญหาหลายๆโรงเรียนคือ เขาไม่มีเบี้ยเลี้ยงในการเดินทางมาประชุม บางทีเขาต้องออกเงินเอง ค่าน้ำมันเอง มากินเอง ถ้าหากเรามีค่าตอบแทนให้บ้าง เป็นค่ารถ ค่าสวัสดิการให้กับเขา เขาก็อยากจะมา แล้วคนที่มาเป็นกรรมการเขาต้องการเรื่องเกียรติยศและชื่อเสียง ก็ควรจะมียะไรเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติให้คนเหล่านี้ได้รับ

นักศึกษา : คือข้อเสนอแนะของท่านที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นว่าจะต้องมีการเชิดชูเกียรติให้กับเขา ต้องมีค่าตอบแทนให้กับเขา มีสวัสดิการให้กับเขา จึงสามารถสรุปออกมาได้ว่าสภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรจะต้องได้คนที่มีความรู้ มีความสามารถ มีการเสียสละเวลาในการเชิญมาประชุมต่าง ๆ ส่วนปัญหาและอุปสรรค ท่านได้กล่าวไว้ว่า ควรจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ เพราะการประชาสัมพันธ์นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะได้ให้คนที่จะมาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ได้ทราบว่าการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นอย่างไร เพื่อที่เขาจะได้เสียสละเวลาในการเข้าร่วมประชุมต่าง ๆ และในส่วนของโรงเรียนที่อาจจะไม่ได้นำเสนอเรื่องราวของโรงเรียนที่เป็นเรื่องจริง เพื่อที่จะได้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น จะได้ช่วยกันหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ในส่วนข้อเสนอแนะอื่น ๆ อาจารย์ได้กล่าวไว้ถึงเรื่องการมีเบี้ยเลี้ยง สวัสดิการให้กับคณะกรรมการฯ และในเรื่องของเกียรติยศและชื่อเสียง เพราะคนที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านนี้ เขาจะไม่มาคิดถึงเรื่องเงินทองแล้ว แต่จะเป็นเรื่องของเกียรติยศกับตัวเองมากกว่า ซึ่งเราต้องมีการเชิดชูเกียรติให้กับเขา

ต้องขอขอบคุณท่านที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่า เพื่อมาให้การสัมภาษณ์ในวันนี้ ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้มาก ขอขอบคุณมากค่ะ สวัสดิค่ะ

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามการวิจัยเชิงอนาคต รอบที่ 2

แบบสอบถามความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ

EDFR รอบที่ 2

เรื่อง ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล

แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นจากการนำผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่อง ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ในรอบที่ 1 มาสังเคราะห์เป็นหมวดหมู่ และนำมาสร้างแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ใช้ในการเก็บข้อมูลรอบที่ 2 เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อศึกษาความคิดเห็นว่าภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล เป็นอย่างไร จึงขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริงที่ท่านคิด ซึ่งข้อมูลที่ท่านตอบจะไม่มีผลกระทบต่อ การปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยรับรองว่าข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามฉบับนี้จะเป็นความลับ การนำเสนอข้อมูลจะเป็นภาพรวมเท่านั้น

ขอความกรุณาส่งแบบสอบถามที่ตอบเรียบร้อยแล้วคืน ได้ที่ผู้ประสานงานหรือผู้วิจัย หากต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม ติดต่อได้ที่เบอร์โทรศัพท์ 081-9414010

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางศิริพร อินทร์ใจเอื้อ

นักศึกษาหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

คำชี้แจง โปรดพิจารณาภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลของท่านอยู่ในระดับใดแล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาล	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านปรัชญาและที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน						
1.	ควรมีคณะกรรมการกลั่นกรองในการคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบข้อกฎหมายที่ถูกต้อง					
2.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ควรทราบปรัชญาและที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
3.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ควรดำเนินการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของสถานศึกษา					
4.	ควรมีการปรับปรุงที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21					
5.	ในอนาคตควรมีการกำหนดปรัชญาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยกำหนดให้อยู่ในระเบียบข้อบังคับ					

ข้อที่	ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาล	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
6.	ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีที่มาจากหลากหลายองค์กรมากขึ้น					
ด้านคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน						
7.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องมีความรู้ความเข้าใจในคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล					
8.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายของรัฐบาลเรื่องการกระจายอำนาจและการจัดการศึกษาโดยให้สังคมและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา					
9.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องมีภูมิรู้ ภูมิธรรม เป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือของชุมชน					
10.	ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องมีอิสระและกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น					
11.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องมีความเข้มแข็งในการป้องกันอิทธิพลของกระบวนการจัดหาคณาจารย์และครู ให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถตรงตามความต้องการของโรงเรียน					
12.	ในอนาคตควรมีการกำหนดวุฒิการศึกษาขั้นต่ำของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล					
13.	ในอนาคตการได้มาซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎกระทรวงที่ว่าด้วยวิธีการสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเคร่งครัด					
ด้านองค์ประกอบหรือโครงสร้างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน						
14.	ในอนาคตองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมและทันต่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21					

ข้อที่	ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาล	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
15.	ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในโครงสร้างของตัวแทนผู้ปกครองควรปรับเปลี่ยนให้เพิ่มขึ้นตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น					
16.	ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรเพิ่มโครงสร้างของตัวแทนรัฐวิสาหกิจ					
17.	ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรเพิ่มขึ้นในสัดส่วนของตัวแทนภาคเอกชนเพื่อสร้างตลาดแรงงานตามความต้องการของภาคเอกชนและชุมชน					
18.	ในอนาคตการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรให้เทศบาลเป็นผู้กำหนดตามความเหมาะสมของพื้นที่					
19.	ในอนาคตควรมีการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง					
20.	ในอนาคตการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องให้สังคม ชุมชน มีความเชื่อมั่นและยอมรับ					
21.	โครงสร้างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรกำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและสามารถปรับได้ตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น					
ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน						
22.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรเสียสละเวลาของตนเองในการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล					
23.	ภาพอนาคตการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ควรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในทุกด้าน					

ข้อที่	ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาล	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
24.	ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดเทศบาลควรมีธรรมาภิบาลและมีส่วนร่วมในการคัดเลือก จัดสรรและอนุมัติในสิ่งที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการศึกษา					
25.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษา ด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ กิจกรรม					
26.	ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด เทศบาลควรสนับสนุนให้เด็กพิการหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้มีการเรียนร่วมกับเด็กปกติ					
27.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเหมาะสม					
28.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ควรมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในบทบาทครู ภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน					
29.	ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด เทศบาลควรมีส่วนร่วมในการร่วมระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาโรงเรียน					
30.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมี นโยบายการบริหารเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับหน่วยงานต้นสังกัด					
31.	ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด เทศบาลควรร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน					
32.	ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด เทศบาลควรมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานวิชาการของสถานศึกษา					
33.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ควรศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตร การศึกษา ขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา					
34.	ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด เทศบาลควรได้รับขวัญกำลังใจและการยกย่องเชิดชูเกียรติจาก โรงเรียน					

ข้อที่	ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาล	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
35.	บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดเทศบาล ควรร่วมพิจารณาถึงการรับย้าย-โอน ของบุคลากร ในโรงเรียน					
36.	ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด เทศบาลควรมีการศึกษาและทำความเข้าใจในความมุ่งหมาย หลักการของการจัดการศึกษาตาม พ.ร.บ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542					
37.	ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด เทศบาลควรร่วมกันพัฒนาและปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนใน ยุคเทคโนโลยีสมัยใหม่					
38.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ควรมีส่วนร่วมดูแลพฤติกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง					
ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน						
39.	ในอนาคตควรมีการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่ เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21					
40.	กฎหมายควรกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเป็นผู้กำหนดแนวทางการศึกษาให้สอดคล้อง คล้อยกับความต้องการของท้องถิ่น					
41.	กฎหมายควรกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเป็นผู้ร่วมกำหนดนโยบาย เป้าหมายและทิศทาง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตามความต้องการของ ท้องถิ่น					
42.	กฎหมายควรกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเป็นผู้ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการของ โรงเรียน					
43.	กฎหมายควรกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเป็นผู้ร่วมจัดทำแผนงานและโครงการของ โรงเรียน					

ข้อที่	ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาล	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
44.	กฎหมายควรกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น					
45.	ในอนาคตกฎหมายควรกำหนดให้มีการจัดสรรค่าตอบแทนให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล					
46.	ในอนาคตกฎหมายควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามบริบทของท้องถิ่นในแต่ละแห่งอย่างอิสระ					
ด้านการกำกับประเมินผลการปฏิบัติงานโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน						
47.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้					
48.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีการติดตามผลการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ					
49.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีการติดตามประเมินผลคุณภาพการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
50.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาภายนอกสถานศึกษา					
51.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติการตามแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
52.	ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของเทศบาล					

ข้อที่	ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาล	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
53.	ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรให้ข้อมูลป้อนกลับแก่โรงเรียนเพื่อกำหนดวิธีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
54.	ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรร่วมกันประเมินผลการจัดการศึกษาในภาพรวมของเทศบาล					
55.	ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรส่งเสริมและกำกับติดตามการใช้วิทยากรภายนอกและปราชญ์ชาวบ้าน					

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

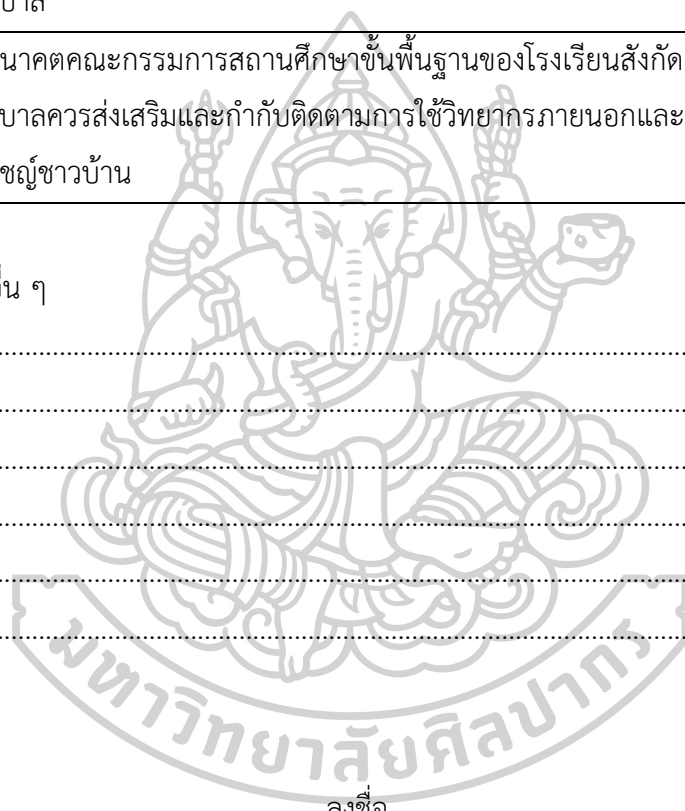
.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตอบแบบสอบถาม

(.....)

...../...../.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางศิริพร อินทร์ใจเอื้อ
วัน เดือน ปี เกิด	15 เมษายน 2509
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2537 ปริญญาตรี สาขาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2548 ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2561 กำลังศึกษาระดับปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2531 – 2533 ลูกจ้างชั่วคราว กองช่าง เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี ช่วยปฏิบัติราชการ สถานธนานุบาลเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี พ.ศ. 2533 – 2541 ลูกจ้างประจำ กองช่าง เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี ช่วยปฏิบัติราชการ สถานธนานุบาลเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี พ.ศ. 2541 – 2551 พนักงานทะเบียน สถานธนานุบาลเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี พ.ศ. 2551 – 2562 เลขานุการนายกเทศมนตรีเมืองสุพรรณบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	140/1 ถนนมาลัยแมน ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุพรรณบุรี